Pre-Linn
QK41
.B38
1591

DE PLANTIS A' DIVIS SANCTIS' VE NOMENHABENTIBVS.

CAPVT

Ex magno volumine de Conſenſu & diſſenſu Authorum circa ſtirpes, deſumptum.

IOHAN. BAVHINI ILLVSTR. *Princip.* D. FRIDERICI *Comitis Vuirtembergici, Montisbelgard. &c. Medici.*

ADDITAE SVNT

CONRADI GESNERI MEDICI Clariſſ. Epiſtolae hactenus non editae,

AD

CASPARO BAVHINO MEdico & Profeſſore Baſilienſi ordinario.

Mo. Bot. Garden, 1893

BASILEAE
Apud CONRAD. VVALDKIRCH.
cIↃ IↃ xcI.

1591

NOBILITATE ET SPLENDORE GENERIS ORNATISSIMO, SINGVLARIQVE DOCTRINA PRAESTANTISS. DOMINO

D. IACOBO à Sancto MAVRITIO, Abbati monasterij GOILIACI, *D. MARIAE sacrati, Domino* BELLIFONTII, BELLIPRATI, *&c. rebus statutis in Comitatu* BVRGVNDIAE *Praefecto, & à libellis Regiæ Maiestatis Catholicæ.*

HVMANITAS tuâ, amplissime vir, quam liquidò expertus sum, quum te inuiserem Vesuntij, deductus in cultissimũ hortum tuum per Generosissimum Baronem Ioan. Gilleum Dominum in Marnant, &c. mœcenatem meũ summè colendum, ita meum

animum deuinxit, vt cogitauerim hactenus de occasione demonstrandi gratam mentem: Verùm, partim itinera mea præcedentibus annis per Galliam & Germaniam, partim negotia apud ægros complures, ac tumultus bellici, meum impediuêre conatum. Interim nihil ex mea voluntate diminutum, quin magis eadem adaucta est, præsertim accedente salutatione, quæ mihi indicata est tuo nomine, per Dominum Iohannem Theuenotum Secretarium Consiliariorū Illustrissimi mei Principis, fidelissimum, amicū meum singularem. Quum autem dubius animi essem, qua ratione meo possem desiderio satisfacere, & aliquid grati mittere, quo tuæ dignitatis hortum ornarem, neque inuenirem plantas, quæ raræ essent, illi nimirum offerendas, qui antè ijsdem abundat, & quidem pulcherrimis, rarissimisque vndique conquisitis, & à quo lubens aliquas experiissem: nisi pudor mihi meus obstitisset, & nisi veritus fuissem accusationem

nem

nem opportunitatis. Cæterùm existimaui me rem haud ingratam T. Dignitati facturum, si paruum munus chartaceum, instar præludij laborioſi & immensi mei operis nunc offerrem: potissimum eam ob causam, quod hęc minima eius pars aliquid commune habet cum nomine celebri antiquæ tuæ familiæ à S. MAVRITIO denominatæ. Voueo igitur Illustri tuæ amplitudini caput operis mei, quod est de plantis, quæ à Sanctis nomen habent, vt inde vel tantillum vestigium meæ gratitudinis erga T. D. appareat. Vtq; ea id tenui & leuidensi filo contextum munusculum bonam in partem accipiat, etiam atque etiam submisse oro: Thure quidem litat, ac mola salsa supplicat, & caua manu porrigit aquam, qui non habet aurum. Hoc sanè Bauhini tui studium (quod vehementer exopto) tu qui tanto ardore in stirpes flagras, & miro fauore in earum studioſos afficeris, gratum & acceptum amplexari digneris, & eum deinceps iuuare

velis exoticis stirpibus, qui maiori cum emolumento posteritatis possit innumeros plurimorum errores commonstrare,& è medio tollere. Interea ne prolixiore epistola negotia magis seria T.D. impediam,remorer ue, finē huic epistolæ imponens,ei omnia fœlicia in IESV Christo Saluatore precor.

Montbelgardi. Anno
cIↃ IↃ xcI.
Kal.Feb.

Illustri tuæ amplitudini
deditissimus.

Iohannes Bauhinus D.M.

IOHAN-

IOANNES BAVHINVS Lectori, ex Horatio.

NOn qui Sydoneo contendere callibus Ostro
Nescit Aquinatem potentia vellera fucum
Certius accipiet damnum, propiusq; medullis,
Quàm qui non poterit vero distinguere falsum:
Quod verũ atq; decẽs curo & rogo & omnis in hoc sum.
Ac ne fortè roges quo me duce, quo lare tuter,
Nullius addictus iurare in verba Magistri,
Quo me cumq; rapit tempestas, deferor hospes.
Nunc agilis fio & mersor ciuilibus vndis:
Virtutis veræ custos, rigidusq; Satelles:
Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor.
Et mihi res, non me rebus submittere conor.

De Libro D. IOANNIS BAVHINI Doctoris in arte Medica celeberrimi, qui erit de Consensu & Dissensu authorum circa stirpes IOANNIS à GILLEY SEQVANI equitis, Baronis ac Domini in MARNOL.

Epigramma ad Lectorem.

PEgaseo fugiunt homini sua tempora cursu,
Cura sagax menti cognitionis inest.
Vberior variis est nulla scientia scriptis,
Quàm quæ aperit terræ cunctiparentis opes.
Hanc opera edisces Bauhini (Candide lector.)
Vnus erit grandis Bibliotheca liber.

Omnigenas pulchro complectitur ordine stirpes,
Iudicio excutiens quæ mala nota graui.
Gratia debetur tanto non parua labori,
Huic tribues, multi quod meruêre simul.

Aliud eiusdem.

NOn tot diuitias peregrinus in omnibus errans
(Crede mihi) terris, æquoribusq; feres:
Ac BAVHINI operis tibi lectio sedula tradet,
Quem complexa Vlmis Pallas, & docuit.
Planitiem nitidis quæcunq; coloribus ornant,
Quæ natura dedit montibus aeriis:
Nominibus distincta suis descripta figuris,
Omnia fœcundus continet iste liber.

EPIGRAMMA D. IOHANNIS POSTHII GERMESHEmij, Clarissimi Doctissimiq; Medici.

QValis erit, quantusq; fuit RONDLETVS *in Vrbe*
Monspelia, donec Viuere fata dabant:
Talis erat, tantusq; fuit GESNERVS *in Vrbe*
Heluetia, quisnam post modò tantus erit?
Phœbus ad hæc, nostra succedet in Vrbe IVBERVS
Gesneri partes, deinde BOHINVS *aget.*

DE STIRPIBVS PLANTIS VEL A' DIVIS VEL SANCTIS DENOMINATIS, CAPVT DESVMPTVM EX CONSENSV ET DISSENSV AVTHORum circa ſtirpes.

SANCTI ALBERTI herba Bononienſ. Barbarea minor, foliis Bugulæ, Blatariæ & Iſatidis, hactenus vſus nullus. *LOBEL. obſ. p. 104.* An Barbarea muralis. Iohan. Bauhini.

IOHANNES BAVHINVS.

Hanc herbam ſuſpicor eſſe eam, quam ante multos annos, antequam ſcripſerit Lobelius, mihi familiaris, Barbaream muralem vocaui, quamq; aliquando Monſpelij collectam cum deſcriptione Clariſſimo viro Domino Geſnero, Præceptori ſine nomine cum aliis plurimis ſtirpibus tranſmiſi, vt ipſemet meminit in epiſtolis, ad quarum formas etiam plurimas figuras parandas curauit, quarum multæ à Doctiſſimo & diligentiſſimo ſtirpium indagatore Camerario in ſuum Matthiolum Germanicum ſunt relatæ. Eam non ſolùm Monſpeſſuli, verum etiam Geneuæ ac Montembelgardi, alijsq; locis vicinis obſeruatam ſic deſcripſi. Herba folio Lunariæ biſcutatæ, interdum latiora, aſperæ, birſutæ

nonnihil: Caulis vnus cubitalis rotundus, rubescens, per quem multa folia, qui quandoque in plures ramulos rectos diuiditur, in quibus flores multi albi, succedunt dein siliquæ longæ, tenues, multæ, vt in Barbarea radix albida. Floret interdum Ianuario & Februario, vt obseruaui in vicino oppido Burgundiæ L'isle, vbi maxima mihi visa; familiaris ruderibus & muris.

CASPARVS BAVHINVS *Anatomes & rei Herbariæ in Academia Basiliensi Professor ordinarius, frater meus charissimus, qui plantas multas à me prius in Italia non obseruatas, diligentissimè collegit, hanc siccam vnà cum aliis mihi attulit hoc titulo. Dryophanon Plinij Guilandino & Draba altera, Thlaspi species; Eryssimum tertium, nobilissimo Cortuso: hanc etiam obseruauit Basileæ in mœnib.* IOHAN. BAVHINVS.

Sancti Alberti herba] CAESALPINVS *de Pl. lib. 8. cap. 65. Herba Sancti Alberti vulgò appellatur quædam Irioni similis foliis magis laciniatis, læuibus, flosculis luteis, &c. eius semine vtuntur ad fistulas.*

IOAN. BAVHINVS. *Non existimandum hanc eandem cum præcedenti: color florum & lacinia ac læuitas foliorum repugnant.*

Lysimach. siliquosa. Sancti Antonj herba. *Antoniana herba foliis hirsutis, rarior inuentu, leuibus.* GESNERVS *de hortis. fol. 290. P. 1. Idem in fine operum Cordi,*

Cordi, Filius ante patrem: ab aliis (in Germania inferiori præsertim) Antoniana vel S. Antonij herba, &c. At Romæ aliam herbam sic nominari audio, quæ eruditis Plumbago, Caustica, &c. Nostri Schoßkraut. *Dodonæus inter Lysimachias,* Braun/oder rot weyderich.

IOHAN. BAVHINVS. *Harum plantarum sex species tradit Gesnerus, & vocat Epilobia, quidam ad Lysimachias referunt: Idem de Col. stirp. fol 59. ait: D. Antonij herba, sic dicta, quòd igni sacro medeatur, aliqui Lysimachijs adnumerant, vt Fuchsius. Sunt qui filium ante patrem vocent. plures huius sunt species. Item P. 81. Herba S. Antonij. Item fol. 87. Lysimachij genus secundum quosdam, quod herba scilicet Antonij vocatur.*

Item de hortis fol. 247. Antoniana, vel S. Antonij herba: Species sunt tres, aut quatuor.

Sancti Antonij herba Romæ. *Molybdæna Plinij, &c.* ANGVILARA *epist. 12. p. 211.*

GESNERVS *in fine hist. Cordi. Antoniana,* Dentellaria Rondeletij. *& S. Antonij nomine Romæ nominari audio, quæ eruditis Plumbago Plinij videtur, causticam & ignis instar vrentem.*

CLVSIVS *Hist. Hispa. lib. 2. cap. 73: Sunt qui Molybdænam, hoc est, plumbaginem Plinij putent. Vulgò Herba S. Antonij dicitur, Narbonensib. meo tempore Dentelaria appellata est.*

CAESALPINVS *libro 5. pl. cap. 60. Isatis*

Syluestris fuerit, quæ vulgò herba Sancti Antonij vocatur, &c.

CAMERARIVS *in Horto. p. 102. Molybdena. siue plumbago Plinij: Romæ, herbæ S. Antonij. Italis cæteris Crepanella in Illyria.*

IOAN. BAVHINVS. *Hanc cum descriptione Monspelij collectam, ante plures annos misi Præceptori meo Gesnero, nomine Dentillariæ Rondeletij, quam etiam vno circiter miliari ab Auenione iuxta castellum Papæ obseruaui: Lugduni etiam in horto habui: visa etiam Basileæ in horto Domini Doctoris Felicis Plateri. Bononiæ cum essem. Præceptor meus stirpium peritissimus Dominus Vlysses Aldroandus Plumbaginem vocabat.*

Scrophularia tertia.

Sancti Antonij herba.] HISTORIA *plant. lib. 8. cap. 44. Recentiores, plantæ Rutæ nomen indididerunt, & caninam & fœtidam appellarunt. Dodonæus in stirpium Historia, Galiopsim, aut Scrophulariam tertiam, quidam S. Antonij, &c. Ruta canina, herba S. Antonij Lobel.*

IOAN. BAVHINVS. *Olim vidi Eslingæ in horto cultissimo Ioan. Volmarij, piæ memoriæ, Pharmacopœi vigilantissimi, cuius vestigiis insistit ipsius filius, amicus meus, qui hortum medicum Ducis Vuirtembergici Stutgardiæ, incœpit. Illi autem dicebatur Sesamoides. Inter plantas Monspessulanas, eam cum descriptione breui Doctori Gesnero transmisi.*

Sancti

Sancti Antonij herba *Belgis*] *Betonica aquatilis altera, Clymenum aliqui affirmant.* AVERSARIA *Lobelij & Pennæ.* Scrophularia maxima.

LOBEL. *obs p. 286. Betonica aquatica Septentrionalium, Belgis S. Antuenis* cruyt.

DODONAEVS *hist. Gal. lib. 1. cap. 30. Scrofularia maior secunda, Belgis S. Antuenis* cruyt. *Idem histor. Lat. Pemp. 1. lib. 2. cap. 31. Sancti Antonij herba.*

HISTORIA *Generalis lib. 11. cap. 80. Terebintharia Dilfij. Ocimastrum alterum Tragi. Belgis S. Antuenis* cruyt, *id est, herba S. Antonij.*

Sancti Antonij herba.] SCHVENCKFELT *in Theff pharm. lib. 1. cap. 2. Prunella, Symphytum minus, herba D. Antonij, non est σύμφυτον πετραῖον, quod propriè Germanis* Steingunsel *vocatur.* Prunella.

REFORM. *Vuorm. sect. 1. fol. 32. Prunella, herba D. Antonij, S. Anthony* kraut.

Sancti Antonij napus.] DODONAEVS *hist. Gal. lib. 3. cap. 73. Βατράχιον Apulei, Belgis S. Antuenis* rapken. *Idem de purg lib. 3. cap. 4.* An ranunculus bulbosus.

Sancti Antonij nuculæ.] DODONAEVS *hist. Gall lib. 6. cap. 60. fructus Staphylodendri Plinij, Belgis Sint Antuenis* noetkens. Staphylodendron.

Sancta arbor] *vide Sanctū lignū de Guaiaco.* Guaiacū.

Sancta arbor Gallis] *Azadarach vulgò apud Auicennam, tametsi huic per omnia non conue-* Azaradacheni.

niat. Pseudosycomorus monachorum in Italia Perlaco, arbore de gli pater nostri, Ziziphas alba aliis. Pelicerio, Lotus alba, Rauvuolfio in itinerario zenselacht: *Rhasio Astergis.* CAMERARIVS *in horto pl. 25.*

CASTOR *Durantes p. 41. Arbor sancta Sycomorus.*

Macer. Sancta arbor. *de Macere, vide Sancti Thomæ arbor.* IOAN. BAVHINVS.

Saccharū. Sancti Aridomaci. *Saccharum ignobilissimum.* DISPENSARIVM *Coloniense.*

Barbarea. S. Barbaræ herba. *vulgò Barbarea.* ADVERSARIA *p. 70.*

TRAGVS *lib. 1. cap. 32. herba Sanctæ Barbaræ.* S. Barbelkraut.

LONICERVS *lib. 5. cap. 197.* S. Barbara kraut. *Latinis herba S. Barbara.*

RVFFIVS *in Dioscor. lib. 4. cap. 28. Haud immeritò quidam arbitrantur, Achilleæ speciem esse eam herbam, quam Germani* Sant Barbaren kraut. *Galli verò Carpentariam appellant. Item lib. 2. cap. 109. Bunium Germani,* Sant Barbaren kraut.

FVCHSIVS *hist. cap. 285. S. Barbaræ herba. Germ.* S. Barbaren kraut/ *Gallus, L'herbe de Saincte Barbe. In Epitome Hispanica, herba S. Barbaræ. Yerua de Santa Barbara.*

DODONAEVS *hist. Gall. lib. 5. cap. 61. Germani*

man. S. Barbara fraut. *Latinè S. Barbaræ herba. Gall. herbe S. Barbe.*

DISPENS. COLON. *Sisymbrium, Barbarea, vel herba S. Barbaræ, apud Fuchsium vulgò* winter kreß. *q.d. Nasturtium hybernum.*

IOANNES BAVHINVS, *miror dici sisymbrium.*

HARCHIVS *in enchir. p. 253. herba S. Barbaræ, Dodonæo* ἰουδαϊκόν *Dioſc.*

FAVARDVS *in Gale. de ſtirp. lib. 8. cap. 167. Barbaræ herba, vulgò herbe de S. Barbe.*

HISTORIA *Generalis p. 650. Eruca paluſtris, vulgaribus herbariis S. Barbaræ herba. Dodonæo Barbarea, Gallis l'herbe de Saincte Barbe.* Ger man. S. Barbara kraut.

HERBARVM *imagines Egenolphi p. 45. Bunium,* S. Barbaren kraut.

GESNERVS *de col. ſtirp. fol. 62. S. Barbaræ herba, quam Galli Carpentariam vocant: Italis herba ſancta. Idem de hortis Germ. fol. 258. Matthiolus pro Eryſino pingere videtur herbam Barbara vulgò dictam.*

CAMERARIVS *in horto medico, Bunium adulterinum, ſeu pſeudobunium Dioſc. quorundam herba S. Barbaræ, herba ſancta.*

THALIVS *in Hercynia. p. 811. Naſturtium hybernum. Flos S. Barbaræ, Pſeudobunias Anglorum, Barbarea Dodonæi.*

Solanum vulgare. S. Barbaræ herba.] TOXITES *in onom. Philos. p. 261.* S. Barbaren kraut / Nachtschat/ *Solanum, herba S. Barbaræ.*

Gariophyllata. S. Benedicti herba.] CASPARVS BAVHINVS *fráter: Noſtratium mulieres aliquæ, Gariophyllatam vulgarem,* Sant Benedicktenkraut *vocant: communiter tamen* Benedicktenwurtzel.

Carduus Benedictus. Sanctus Carduus.] CATALOGVS *Francoford. p. 18. Carduus Benedictus, ſeu Carduus Sanctus.*

CAMERARIVS *in hiſt. Matthi. German. lib. 3. cap. 14. Carduus benedictus aut ſanctus. Hiſpanice Cardo ſancto. Idem in horto med. p. 34. Carduus Benedictus, Italis ſanctus.*

CAESALPINVS *de plant. lib. 13. cap. 48. Carduus ſanctus, ſiue Carduus benedictus, deſcribitur à Theophr. pro altera Cnico Syluęſtri. Plinio altera hirſutior. Dioſcorides atractylidem vocat, &c.*

Sancto Carlo.] HISTORIA *gener. lib. 18. cap. 46. Radix Carlo Sancto Monardi.*

CASTOR *Durante, Carolus Sanctus. Ital. Carlo Sancto.*

MONARDES *ex verſione Cluſij. p. 19. Carlo Sancto, Indica radix.*

Tuſſilago. S. Carijus cruyt *Belgis, Tuſſilago.* DODONAEVS *hiſt. Gal. lib. 1. cap. 12.*

Sanctæ

S. Catharinæ herba. *In Italia Balſaminá altera. Anguillara epiſt. 13.* Balſamina fœmina.

S. Catharinæ flos. S. Catharinen Blumen. *LONICERVS lib. 5. cap. 178.*

IOAN. BAVHINVS. Quid velit Lonicerus, ignorare illum puto, & varias plantas ſimul confundere: quædã tamen in deſcriptione cõueniũt cum Melanthio aruenſi, licet figura non reſpõdeat. Melanthium aruenſe.

DODONAEVS hiſt. Gal. lib. 2. cap. 83. docet Melanthium ſylueſtre Germanis vocari S. Catharinen Blumen.

S. Catharinæ flos.] *RYFFIVS lib. 3. cap. 58.* S. Catharinen Blumen / *Germ. peregrina herba ex Italia allata nuper.*

IOAN. BAVHINVS. Hoc titulõ apud Ryſfium pingitur Antirrhinum, verùm figura malæ, nimium lini folia exprimens. Antirrhinum.

HERBARVM imagines Egenolphi p. 178. Flos S. Catharinæ, S. Catharinen Blumen.

IOAN. BAVHINVS. Figura malá.

S. Chriſtophori herba.] *MATTHIOLVS lib. 5. epiſt. ad Cortuſum Patauinum p. 536. Planta radice odorata, & aſtringente, quæ foliorum facie Agrimoniam refert. Noſtrates mulieres, ſi rectè memini, herbam Diui Guillelmi appellant, quemadmodum noſtrates S. Chriſtophori vocãt.* Vlmaria.

IOAN. BAVHINVS. Per præcedentẽ plantam intelligo Anguillaræ epiſt. 13. Potentillam lau-

datam lib. de dinamis Galeni. An Cordo lib. 1. cap. 25. hist. Mediſuſſium. Vbi in margine eſt annotatum, eſſe Argẽtillam maiorem, quæ & Krampff-wurtz *dicitur. Nobiliſſimus & ſtirpium ſtudioſiſſimus, & erga me humaniſſimus Dominus Iacobus Antonius Cortuſus, Patritius Patauinus, cum eſſem Patauij, vocabat Chryſocomem. Præceptor meus Geſnerus, cùm eius Tiguri eſſem conuictor, vocabat Vlmariam,* Jmben kraut. *Is etiam lib. de hortis ait: Tragus Vlmariam quorundam, Barbam capræ nominat. Frater Caſpar Bauhinus annotauit vocari Argentillam.*

Actæa quibuſdã ſiue

Sancti Chriſtophori herba.] *DODONAEVS hiſt. Lat. pemp. 3. li. 3. cap. 12. Noſtra ætas Chriſtophorianam, & S. Chriſtophori herbam vocitat. ſunt qui coſtum nigram dicunt: alij malunt Aconitum Bacciferum nominare. Idem de purg. lib. 3. cap. 11.*

CASTOR *Durantes p. 124. ſui herbarij, Chriſtophoriana. Ital. herba di S.* Chriſtophano, *Aconitum Bacciferum.*

BENEDICTVS *Aretius in deſcript. montis* Stocchornij Chriſtoffels kraut / *aliis* Wolffs kraut / *Aconitum racemoſum, Chriſtophoriana.*

Aconitum racemoſum.

IOAN. FABRICIVS *in deſcr. montis Galaudæ. Chriſtophoriana.*

IOAN. BAVHINVS. *Hanc plantam ſponte prouenientem copiosè reperi in monte Bar, prope*

pe Montembelgardum, vnde transtuli in hortum Illustrissimi mei Principis, quem exornandum curo diuersis plantarum generibus, vt in hoc honesto studio eius Celsitudini gratificer. Geneuæ habui in horto. Insignis Philosophus & Medicus Theodorus Zvuinggerus habebat aliquando Basileæ in horto. Frater Casparus Bauhinus obseruauit in monte Mouttetz, non longè Basilea, in quo monte multæ pulchræ plantæ, quas aliquando cum cæteris circa Basileam nascentibus plantis consignaram: verùm earum pleniorem descriptionem relinquam Charissimo fratri, vt qui plantas montis Mouttetz alumnas descripsit. Cæsalpinus vir sanè doctus, & circa stirpes optimè exercitatus hanc herbam nomine Barbæ capri libro 5. capite 25. describit.

Impia Plinij.

Sancti Christophori herba.] *APOLLO rad. 1. in elect. resump. fol. 71. p. 2. Gnaphalium, quibusdam herba S. Christophori, vel Filius ante patrem, alijs Impia Plinÿ.*

Filix floribus insignis.

Sancti Christophori herba Dodonæo. *Filicastrũ Ruellio. GESNERVS de lunarijs p. 36. DODONAEVS hist. Gal. lib. 3. cap. 61. Osmunda, quibusdam* S. Christoffels Cruyt. *HIERONYMVS herb. in apod. Germ. apud BRVNFELSIVM tom. 3.* Sant Christoffels Blumen. *Latinè os mundi, species Filicis non omnibus cognita.*

Sancti Christophori herba] TOXITES *in onom philos. p. 298.* Wild nägel / S. Christoffels Blumen / Fuß nägelin. *Herba tunica, Herba S. Christophori. Betonica agrestis.*

Betonica altera sylueſtris. Armœnia sylueſtris quibusdã.

IOAN. BAVHINVS, *ego intelligo Betonicam sylueſtrem,* Sondernägele / Feldtnägele. *Fuchsio in hist. cap. 134. quæ* LONICERO *lib. 5. capite 132. Tunica sylueſtris,* Sondernägelin *dicitur.*

Vicia multiflora dumetorum perennis.

Sancti Christophori herba] TRAGVS *lib. 2. cap. 16. Vicia quæ in dumetis nascitur, ἀφανὲς est Dioſc. Latinis Os mundi. Germanis verò* Sant Christoffels kraut: *aliàs,* Schwartz Linſen *nuncupata.*

GESNERVS *de lunariis p. 37. S. Christophori herba vicię genus in dumetis nascens Trago.*

HARCHIVS *in ench. simpl. p. 113. Vicia in dumetis admodum procera Aphace Dioſc. Lat. Os mundi Germ.* S. Christoffels kraut / &c.

Vicia sylueſtris vulgaris.

Sancti Christophori herba] LONICERVS *lib. 5. cap. 358.* Wild wicken / & Feldwicken. S Christoffels kraut. *Aphace vulgò vicia sylueſtris.*

IOAN. BAVHINVS. *Figura nec deſcriptioni, nec nominibus reſpondet.*

DODONAEVS *hist. Lat. pempt. 4. lib. 3. cap. 9.* Ἀφάκη. *Craca, Germ.* Wilde wicken / & S. Christoffels kraut. *Item hist. Lat. frument. ca. 67.*

FVCH-

FVCHSIO *hist.cap.38.* Sant Christoffels Fraut *esse potest, si habeatur ratio descriptionis, & non figuræ.*

IOAN. BAVHINVS. HISTORIA *generalis pl.lib.4.cap.52. Aphace rectè fortasse dicetur legumen, quod Matthiolus nomine Viciæ exhibuit, &c. Sylvestrem Viciam Dodonæus Arachum nominat: Germanis* Wilden wicken / & S.Christoffels Fraut. *Ruellius Craccam appellari refert. Fuchsius Aphacem vocat, Matthiolus viciam. Quorum sententiam improbat Dodonæus, &c.*

IOAN. BAVHINVS. *Figura posita à Fuchsio pro Aphace, non videtur conuenire cum sua descriptione, quia non viciæ sylvestris in aruis nascentis, sed eius quæ ad sepes: ex qua Matthioli figura Aphacæ conuenit: figura verò, quam authores Historiæ ponunt ex Matthiolo, hoc titulo Aphaca vera, Vicia Matthiolo est, ac falsa, itaque miror cur eam desumpserint vt exprimerent Arachum Dodonæi siue eius S. Christophori herbam. verum de his plura sub Aphace, vel Vicia.*

S. Claræ herba] CASPARVS BAVHINVS *frater meus: Monspelliensibus herba ea, quæ phu minimum Aduer. Lobelio in Icon. & Herb. Lug. dicitur Herba S. Claræ, & clareta meo vocabatur tempore.* Locusta herba.

S. Crucis herba] CASPARVS BAV- Nicotiana.

HINV's frater. Castor Durantes dicit: Appellant Indiani Picielt, quam Latini herbam S. Crucis & Nicocianam, Hispanis Tabaco. Ital. Herba S. Cruce.

Viscum. Sanctæ crucis lignum] *AMATVS Lus. lib. 3. cap 101. Ligni viscum, Gentilis Fulginas ac Iacobus de Partibus, in vsum duxerunt, & ipsum ob præclaras illi insitas vires Lignum S. crucis appellarunt, &c.*

Lignum Aloes. Sanctę Crucis lignum] *RVFFIVS in Dioscor. lib. 1. cap. 21. Verum Agallochum, Germani* Deß Heyligen Creützes holtz/ *hoc est, lignum S. crucis, appellant.*

Quercus. Sanctæ Crucis lignum] *GOROPIVS in Vertumno p. 131. Scio non defuisse, qui ex diuersis lignis crucem [Saluatoris nostri IESV CHRISTI] composuerint, & alios quidem tria, alios quatuor genera coniunxisse: sed inanibus coniecturis. Si diuersitas materiei admitteretur, ea in solida cruce duobus generibus contineretur, &c. Quando in Paradiso terrestri Lignum vitæ, veluti certum quoddam genus arboris commemoratur, & id ad materiam Crucis refertur, non videor mihi veritati consona dicturus, nisi ex vno arboris genere crucem constitisse dicam, ad quod ea quæ de arbore vitæ in Paradiso plantata dicuntur, referuntur, pertinere intelliguntur. Pace igitur aliorum, qui nullo solidæ rationis fundamento varia*

ligna

ligna ad crucem conſtruendam coniecerunt, mihi fas ſit dicere. Quorum generatim pro glandifera arbore acceptam vitæ arborem in Paradiſo fuiſſe, &c.

IOAN. BAVHINVS. *Plura videant Lectores capite de Lignis.*

Sanctæ Crucis tribulus] *Vide Sanc. Mariæ Carduum.* Carduus mariānus.

Sanctum Fœnum] HISTORIA *generalis libro 4. cap. 67. Medica ſatiua Dodonæi, Gallis* Sainct foin. Medica.

S. Franciſci ſpina] CAESALPINVS *de pl. lib. 13. cap. 28. Eryngium ſimpliciori caule, cacuminibus cæruleis, pulchro aſpectu: in monte Auerno Apennini, ſpinam Sancti Franciſci vocant, & tanquam ſacram ferunt in domos, qui ea loca viſitant.*

CAMERARIVS *in obſ. adiectis hiſto. Matth. Germ. lib. 3. cap. 19. ait: Eryngium quoddam prouenit à vulgari non diſſimile, minoribus cum foliis, quod vbi excreuit, totum cæruleum euadit. Sapius reperitur in Sabaudiæ montibus, & circa Geneuã. Vna ſpecies ſolum prouenit in monte Auerno Apennini, vbi vocant Spinam S. Franciſci, caput oblongum eſt, & maius cæteris.*

IOAN. BAVHINVS. *Eryngium cæruleum quod noui (excipio alpinum Geneuenſe & planum Matthioli) non habet capita longiora, nec maiora*

cæteris. Si Camerarius non ſeparaſſet ſpeciem S. Franciſci, eandem exiſtimaſſem hanc ſpinam cum Eryngio cæruleo multis denominato: quod primum obſeruaui ante 28. annos Eslingæ in horto cultiſſimo Ioan. Volmarij, Pharmacopœi: id etiam vidi in horto Domini Doctoris Felicis Plateri: Medici inſignis: habui etiam in horto Illuſtriß. Principis mei Montembelgardi.

Sanctæ Floribus] *Deficientib. Sepia,* TRACTATVS *qui, pro quo.*

S. Gauther] IOAN BAVHINVS: *optimum pomorum genus in vicinis Lotharingiæ locis, vt Fontenoy, audio dici pommes S. Gauthier.*

Pomus. V, Pæonia.

S. Georgij roſa] TOXITES *in onom. Philoſ. p. 237.* Sant Jörgen Blumen / *flos Pæonia, Roſa S. Georgÿ.*

I. Liliũ conuallium.

S. Georgij flos] CLVSIVS *in Pannon. lib. 2. cap. 22. Lilium conuallium, Auſtriacis* Weiſſen Baldrian / *Vngari* Zent György *Veraga, hoc eſt, Sancti Georgÿ florem nuncupant. Idem in nomencl. Pannonico.*

IV. Anblatũ Cordi.

S. Georgij radix] CLVSIVS *in hiſt. Pannonia. lib. 3. cap. 7. Anblatum Cordi, vel Dentaria maior Matthioli, nobis Dentaria.* ἄφυλλον *prima vel maior, à Rhizotomis mulierculis* S. Georg wurtzel. *S. Georgÿ radix nuncupatur.*

CAMERARIVS *apud Matth. hiſt. Germ. li. 4. c. 415.* Froyſen kraut / *Anblat,* In öſterreich Sant

Sant Georgen wurtzel. *Radix squamata.*

IOAN. BAVHINVS. Dodonæus lib. frument. hunc ad Linodori genus referendum censet. In Iconibus Plantini, pingitur nomine Dentariæ maioris Matthioli. Hanc pulchram plantam copiosè reperi in monte non longè Montbelgardo, dicto Bar, in quo multæ pulchræ proueniunt stirpes.

S. Georgij herba] *DODONAEVS hist. Lat. Pemp. 3. lib. 1. cap. 25. Valeriana satiua, Germanis* Groß Baldzian: *nostris* S. Jorys cruyt. *Idem de hist. Gal. lib. 3. cap. 17. Idem de purg. libro 1. capite 25.* III. Valeriana hortensis.

SCHVVENCKFELDT in Thes. phar. lib. 1. pag. 21. Valeriana, Phu Germanicum, herba benedicta, herba D. Georgij.

S. Georgij violas *Montbelgardi vocant Leucoium luteum. IOAN. BAVHINVS.* VI. Leucoium luteū.

S. Georgij fructus] *AMATVS Lusitanus lib. 4. enar. 155. Cucumis agrestis, Lusitaniæ Pipinos di Sancto Georgio.* II. Cucumis agrestis.

IOAN. BAVHINVS. Apud Amatum excusum Lugd. cum annot. Rob. Const. figura apposita, quæ nullo modo cucumis est syluestris.

S. Guillelmi herba. *Vide S. Christophori herba pro Vlmaria.* Vlmaria.

S. Guyteriæ herba] *CLVSIVS in hist. Hisp. lib. 2. cap. 65. Chondrillam priorem, nonnulli Hispani vocant Yerua di S. Guyteria.* Hedypuris Monspelienſiū.

HISTORIA gener. lib. 5. cap. 15. Hiſpanis Yerua di S. Guyteria Cluſio, plurimũ ad primam Dioſcoridis Chondrillam accedere videtur. Hanc Lobelius Verrucariam chondrillam appellat, &c.

IOAN. BAVHINVS. Chondrilla verrucaria ab hac differt, & pulchrè depicta eſt apud Matth. hiſt. Germ. vbi figura Geſneri per doctiſſimum Camerarium addita nomine Zazynthæ. Non placet huius Hieracij duas figuras poni ab auctoribus hiſtoriæ Herbarij Lugdunenſis. Vnam nomine Chrondrillæ prioris Cluſij, quæ nõ multum mihi probatur: alteram imperfectam, cap. 16. nomine Hieracij magni Dalechampij. Si Lobelio & Pennæ in Aduerſariis credimus, qui hanc plantã dentem Leonis Monſpelienſium vocant, erit Cichorium Conſtantinopolitanum Matthioli, quod facilè ſuſpicor. Verum figura peſſimè picta, nec caules ſunt ſimplices, nec bulbi ita diſpoſiti in radice. Hanc plantam ante 24. annos ſiccam cum deſcriptione Præceptori meo Domino Geſnero nomine Hodypnoidis Monſp. & Dentis Leonis Monſpeſſulanij miſi: ea mihi Geneuæ aliquando ad duos cubitos in horto excreuit, ac aſperam pertulit hyemem.

Phyllon vtrumque.

S. Guyteriæ herba] *CLVSIVS in hiſt. libro 2. cap. 56. Phyllum mariſicum, & phyllum fœminiſicum. Hiſpani in agro Salmanticenſi, vtrumque vocant Yerua di S. Guyteria.*

IOAN. BAVHINVS. Doctiſſimus Camerarius

merarius pulchras figuras habet huius plantæ ex figuris Gesneri præcept ris mei obseruandissimi, cui plantas siccas depingendas, Monspelij collectas, miseram cum suis descriptionibus. Cultum in hortis, vt obseruaui in meo, Geneuæ, & Basileæ in horto Cl. Medici D. Doctoris Fœlicis, folia fert multo maiora, quàm Monspelij, vt penè diuersa appareat planta.

S. Helenæ radix] CLVSIVS *in desc. peregrinarum stirpium, p. 32. Drakena, magnam affinitatem habere videtur cum radice S. Helenæ, de qua Monardes in libr. simpl. è nouo orbe delatorum.*

CATALOGVS *Francofor. p. 64. Radices S. Helenæ,* Sant Helenen Wurtzel.

HISTORIA *gener. pl. lib. 18. cap. 46. Pater noster, vel Radix S. Helenæ Monardi.*

Sancta herba. *Vide Sancta sana, de Nicotiana.* Nicotiana.

Sancta herba. *Vide S. Barbaræ herba.* Barbarea.

Sancti Iacobi herba vel flos] ADVERSARIA *p. 79. Iacobæa Senetio, herba Sancti Iacobi.* Iacobæa.

PLANTINVS *iconum p. 227. Iacobæa Senetio, & herba S. Iacobi. Lob. 113. Teut. 271.*

TRAGVS *lib. 1. cap. 79. flos S. Iacobi: Germanis* Sanct Jacobs Blumen / & Sanct Johans Blumen.

LONICERVS *lib. 5. cap. 79.* S. Jacobs Blum/*Flos S. Iacobi.*

BRVNFELSIVS *Tom. 2. p. 60.* Sanct Jacobs Blum.

DODONAEVS *hist. Gal. lib. 1. cap. 47. herba S. Iacobi, & Sancti Iacobi flos: Gal. l herbe, ou fleur de S. Iaques:* Germ. Sanct Jacobs Blum. *Belg.* Sent Jacobs cruyt/ & Sanct Jacobs Bloemen.

FVCHSIVS *hist. cap. 283. Vulgò S. Iacobi flos, aut herba. German.* Sanct Jacobs Blum. *Gallicè, l' herbe de S. Iaques. In epitome Hispanica herba S. Iacobi. Yerua di Sant Iago.*

HERBARVM *imagines Egenolphi p. 163. herba S. Iacobi,* S. Jacobs Blum.

CAESALPINVS *de pl. lib. 12. cap. 37. herba S. Iacobi, Vulgo quasdã habet differentias in foljs: huic. n. folia figura eruca laciniata sunt, alteri adraphani folia accedũt magis, sed minus hirsuta.*

FRANCISCVS Calzeolaris *in descriptione montis Baldi, Fior di S. Giacobo.*

FAVARDVS *in Galen. de simpl. li. 8. cap. 166. flos S. Iacobi, vulgariter, fleur de S. Iaques.*

HISTORIA Generalis *lib. 5. cap. 18. Senecio maior, siue flos S. Iacobi, Fuchsio, herbarijs vulgò herba S. Iacobi & S. Iacobi flos: Gallicè l' herbe de S. Iaques:* German. S. Jacobs Blum. *Item Senecio maior, siue flos S. Iacobi Matthioli.*

IOAN. BAVHINVS. *Historia duas habet figuras; meo iudicio vna sufficeret.*

ADVERSARIA *p. 79. Iacobæa Senetio, herba Sancti Iacobi: Belgis; & German.* Sanct Jacobs Blum.

MATTHIOLVS *in epist. lib. 2. ad Hieronymum Heroldum p. 355. Plantam, quam Germani florem Sancti Iacobi vocant, maiorem esse senecionem facilè & tibi & Trago concedam. Idem Hist. Germ. lib. 4. cap. 94.* S. Jacobs Blum/ *Senetio maior, siue flos S. Iacobi.*

GESNERVS *de col. stirp. fol. 82.* D. *Iacobi herba. Item D. Iacobi flos.* Polygonū.

S. Innocentij herba] CASPARVS BAVHINVS: *Polygonum siue centinodiam dictam, à quibusdam herbam S. Innocentij esse nominatam, author est Carolus Stephanus lib. 1. cap. 12. part. de sputi sanguinei curatione: ait enim interpres* Wegtritt/oder Taussentknopff/ sonst Sanct Innocents kraut genañt.

Sancti Iacobi herba marina] DODONAEVS *hist. Gal. lib. 1. cap. 47. Iacobæa marina, l herbe Sainct Iacques marine.* Iacobæa marina, siue Cineraria.

IOAN. BAVHINVS, *Plantam hanc primum Bononiæ in horto di S. Saluator, al Burgo di S. Catharina obseruaui: quam aliqui Cinerariam & Chrysogonum Dioscor. vocabant. Florentiæ etiam mihi visa in horto Nicolai Ferrariensis, & à*

Innocenti. Doctißimus P. Penna, & Lobel. deſcribunt & depingunt nomine marinæ Iacobeæ, vel Chryſanthemi, & Artemiſiæ marinæ neotericorum.

S. Iohannis baccæ] C A S P A R V S

Ribes. B A V H I N V S : *Germani Ribes, qui Ceanothi Theophraſti ſpecies quibuſdam videtur, non ſolum* D. *Iohannis racemos, ſed & baccas vocare ſolent,* S. Johannes Beer: *quare Ceanothus leuis, ad differentiam Ceanothi aſperi, qui eſt vua criſpa, dici poteſt. Vide poſtea Sancti Ioannis racemos.*

Bellis maior. S. Iohannis flores] E V C H A R I V S *in herb. p. 197.* Rinds aug.

I O A N N E S B A V H I N V S. *Figura Bellidis maioris adpoſita.*

L O N I C E R V S *lib. 5. 66.* Sanct Johans Blum/groß vñ klein. *Buphthalmus, oculus bouis, Flos S. Ioannis.*

I O A N N E S B A V H I N V S: *Bellidis maioris non obſeruaui duas ſpecies, licet Lonicerus pingat duas. habetur quidem media, ſed diuerſa ab ea quam pingit, quæ quidem circa Tigurum abundat.*

T R A G V S *hiſt. lib. 1. cap. 45. Bellis maior, Barbari Moguntinenſes* S. Johans Blumen/ *hoc eſt, florem S. Ioannis vocant.*

G E S N E R V S *de col. ſtirp. fol. 62. Bellis maior, Vulgo D. Ioannis flos.*

V V I N.

VVINCLER *in chron. Iunio* Sanct Johans Blum. *Bellis.*

S. Iohannis flores] DODONAEVS *hist. Gal. lib. 2. cap. 33. Chrysanthemum, Germ.* S. Johans Blum. Chrysanthemum.

S. Iohannis balteus] TOXITES *in Onomast. Philos. pag. 137.* Sanct Johannes Gürtel/ Sanct Johannes kraut. *Balteus Sancti Iohannis. Vide postea S. Ioannis herba.* Artemisia.

Sancti Ioannis herba] EVCHARIVS *p. 89. Artemisia*, Sanct Johans kraut/ Sant Johans Gürtel. Artemisia.

BRVNSCHVVEIG *S. Iohannis herba non est artemisia, vt quidam volunt.*

LONICERVS *lib. 5. cap. 170.* S. Johannes Gürtel/ Beyfuß.

RYFFIVS *in Dios. lib. 3. cap. 108.* ἀρτεμισία, *Germanis*, S. Johans Gürtel.

GOROPIVS *in Hermat. lib. 7. pag. 139. Arthemisia, olim herba Iani, nunc Diui Iohannis. Item in Vertumno, p. 47. Herba S. Iohannis: Item in Gallicis lib. 5. p. 127. Artemisia, nobis S. Ioannis herba, olim Iano sacrata, &c.*

BRVNFELSIVS *in herb. tom. 1. Rhaps. 52. Artemisia*, Beyfuß/ S. Johans Gürtel.

FVCHSIVS *hist. cap. 13.* Bucken/ Sanct Johans Gürtel/ *Germanis: Gallis, l'herbe de S. Iean. Artemisia.*

HARCHIVS *in enchir. p. 24. Artemisia, Gallis l'herbe de S. Iehan. Brabantis* Sint Johans Cruyt. *Germ.* S. Johans Gürtel.

LOBELIVS *obs. p. 340.* ἀρτεμίσια *Gal. l'herbe de S. Iehan.*

APOLINARIS *de experim. lib. 2.* Beyfuß/Sanct Johans kraut/Sanct Johans Gürtel.

REFORM. *Vuorm. Sect. 1. p. 24. Artemisia* S. Johans Gürtel.

TRAGVS *hist. Gal. lib. 1. cap. 9. Mater herbarum Gal. l'herbe de Iehan. Germ.* Sant Johans Gürtel/*Belg.* Sint Jans Cruyt. *Idem hist. Lat. Pemp. 1. lib. 2. cap. 12.*

VVIRSVNG Sanct Johans Gürtel/Beyfuß.

IOÁN. *Agricola in med. herb. lib. 1. cap. 186. Artemisia* S. Johans Gürtel.

FAVÁRDVS *in Gal. simpl. lib. 6. cap. 45. Artemisia, vulgo l'herbe de S. Iehan.*

HISTORIA *general. lib. 8. cap. 33.* ἀρτεμίσια, *Gallis armoisse, & l herbe S. Iehan. Germ.* Sanct Johans Gürtel.

MATTHIOLVS *in hist. Germ. libro 3. cap. 91.* Beyfuß/S. Johans Gürtel.

Artemisia latifolia.

S. Ioannis cingulum] CASPARVS BAVHINVS *vulgaris est Artemisiæ appellatio apud nostros, nomine Cinguli S. Iohannis,* S.

Johannes Gürtel. *quod & plures nominant Herbarij sub Germanico nomine. Vide Sancti Iohannis herba.*

S. Iohannis herba] *RVELLIVS lib. 3. capite 61. Habetur & Artemisiæ genus aliud minutis foliis, circa riuulos aggeres q3, &c. vulgus Diui Iohannis herbam vocat.* Artemisia tenuifolia.

IOAN. BAVHINVS. *Hanc existimo traditam ab Aduersariis p. 340. nomine Artemisiæ tertiæ Dioscor. & Leptophylli, quæ alioqui Matthiolo Ambrosia, à qua nondum distinguo: quamuis diuersam faciat Lobelius. Clusius in hist. Hispanica capite 57. describit, & veram Artemisiam tenuifoliam 2. nominat, ac Ambrosiam malè vocari ait. Hanc ante multos annos cum descriptione Præceptori meo D. Gesnero misi, verùm de hac aliàs plura. Monspelij, Basileæ, Bononiæ & multis aliis in locis, reperi.*

Sancti Iohannis herba *nuncupata vulgò.* Mētha Sarracenica, siue coltus hortensis.

APOLLO *rad. 4. fol. 145.*

IOANNES BAVHINVS. *Vide postea S. Mariæ herba, de Mentha siue costo hortensi.*

Sancti Iohannis Hos. *Vide antè S. Iacobi de Iacobæa.* Iacobæa.

Herba Sancti Iohannis. *Vulgi Sclarea. Lobel. obs. p. 301.* Gallithricum satiuum.

BRASAVOLVS *in exam. simpl. Sclarea, herba S. Iohannis, Ferrariæ.*

IOAN. AGRICOLA *in med.herb.lib.1.pag. 53.herba S. Iohannis Ferrariæ vocata, quam Simon Genuensis centrum Galli, &c.*

ALOYSIVS *Mundella, in annot. in examen simpl. Brasauolæ. Mirum nobis videtur, te non refutasse Simeonis Genuensis opinionem; qui quam vocant sclaream, siue herbam S. Iohannis, cristam gallinaceam interpretatus fuerit.*

CLVSIVS *in Pannon.lib.3.ca.42. Mihi scarlea vulgaris, siue sclarea, quam Galli Oruale, Vngari* Zent Janos Fiue/*hoc est S. Ioannis herbã vocant, Horminum syluestre primum erit. In nomenclatore Pannonico Orminum syluestre Gallithricum & scarlea, vulgo* Zent Janos fiue/*hoc est, S. Ioannis herba.*

AMATVS *Lusit. in Dioscor. lib.3.enar.142. Sclarea, aut S. Ioannis herba.*

MATTHIOLVS *in Dioscor. lib.3. cap.128. Ruellius & Fuchsius credunt Horminum satiuum eã plantam, quæ à nonnullis herba S. Ioannis appellatur, sed eorum sententiam minus probo.*

Abrotanũ mas.

Sancti Iohannis herba] ADVERSARIA *p.340. Abrotanum mas, Vulgus Picardorum & Francorum, herbam & lignum S. Ioannis vocitant, eoq; in coronamentis, & lumborum superstitioso cinctu, ad Epilepsiam morbum D. Ioannis putatum auerruncandum expetunt. Hinc Ruellio dubitandi ansa iudicij hallucinati, quam factiose illi*

vt ſolitus eſt, improperat ille Bambalio commentor Matthiolus.

LOBEL. *obſ. p. 443. Abrotanum mas. Gallobelgis nonnullis,* Bres *de S. Iehan.*

S. Ioannis herba] *ANGVILLARA epiſt.* Verbenaca vulgaris. *14. aut Berbena, Berbenaca et herba di S. Giouãni.*

IOAN. BAVHINVS. Hæc herba S. Ioannis, alia non eſt quàm Verbenaca vulgaris, quæ depicta apud Fuchſium pro Verbenaca recta, ſiue mare, & ab aliis multis, vt in Verbenaca dicetur.

S. Ioannis herba] *eſt perforata. BRVNSCHVVEIG.*

FVCHSIVS hiſt. cap. 322. Hypericum vocãt Hypericũ. *herbam* D. *Ioannis, Germ.* S. Johans kraut. *In Hiſpanica epitome,* Yerua *de S. Ioan.*

ANGVILLARA epiſt. 13. dicit: Hypericum vocatur herba di San Gioanni.

IOAN. AGRICOLA in med. herb. Herba S. Ioannis, & fuga dæmonum vulgò.

EVCHARIVS p. 318. in herb. Ipericon herba S. Ioannis, Scoparegia, herba perforata, fuga dæmonum.

TOXITES *in onom. phil. p. 229.* S. Johans kraut/ Hart hau/ *perforata, herba S. Ioannis.*

RVFFIVS *in Dioſc. lib. 3. cap. 146. Hypericũ: Germ.* S. Johans kraut/ *officinis perforata.*

LONICERVS *lib. 5. hiſt. cap. 124.* S. Johans kraut/ Hypericum, *perforata. Idem in Dio-*

scorid.libro 4. capite 162. herba Dini Ioannis,&c.

TRAGVS *lib.1.cap.23. Herba perforata,* S. Johans kraut.

CORNARIVS *in Dioſc.lib. 3. cap.154. Hypericum,noſtri* Sanct Johans kraut *dicunt, hoc eſt,herbam S. Iohannis.*

CORDVS *in Dioſc.lib.3. cap. 132. perforata:* Germ. S. Johans kraut. (*Hypericon.*

VVIRSVNG. Sanct Johans kraut/

DODONAEVS *hiſt.Lat.pemp.1.lib.3. cap. 24.p.76. Perforata,Hypericon:* Germ. Sant Johans kraut: *Anglis,* S. Johans Worte: *Bohemis,* S. Jana Zwencok. *Item hiſt.Gal.lib.1. cap. 42.In hiſtoria vitis,ſimiliter.*

RVELLIVS *libro 3.capite 74.* Hypericon, *herbam perforatam vulgus; item herbam Dini Iohannis.*

PAND. *Moreti ca.655.Scopa Regia,herba S. Iohannis,&c. Item ca.154. Herba S. Iohan. Hypericon; perforata, &c. Hortus ſan.cap 516. Hypericon,herba S. Ioannis.*

HISTORIA *gener.lib.10.cap.35.Hypericum:* Germ. S. Johans kraut.

HARCHIVS *in Ench.ſimp.p.144.Hypericū:* Brab. Sint Jans cruyt. (graſſe.

LOBEL.*obſ p.216. Hypericum: Anglis* Johns

ADVERSARIA *p.172.* ὑπερικὸν: German. Sanct Johans kraut: *Belgis,* Sanct Jans cruyt:

cruyt: *Angl.* S. Johns Worte.

AMATVS *Lusitanus in Dioſc. libro 3. capite 168. officinis, Mille perſorata: German.* Sant Johans kraut.

HERBARVM *imagines Egenolphi. Hypericon,* S. Johans kraut.

CRONEMBVRGIVS *de comp. medicam. li. 8. de Oleo hyperconis, fol. 115. herba S. Ioannis & perforata.*

IACOBVS *de Manliis in Luminari maiori in ſyrupo de ficub. fol. 39. perforata. i. herba S. Ioannis, ſiue fuga dæmonum. quidam herbam Cordialem appellant.*

MATTHIOLVS *hiſt. Germ. lib. 3. cap. 114.* S. Johans kraut/*Hypericum.*

APOLLO *rad. 1. in Mithridat. Democrit. p. 90. Hypericum, vulgò perforata, aliis herba Sancti Ioannis.*

BRVNFELSIVS *tom. 3. Rhapſ. 28. Hypericum,* S. Johans kraut.

GESNERVS *de col. ſtirp. fol. 62. Androſæmon ſeu perforata, vulgò* D. *Ioannis flos.*

REFORM. *Vuorm. ſect. 1. p. 29. Hypericum, Ruta ſolis,* S. Johans Blumen.

VVINCLER *in chron. Iulij.* Sant Johans Blumen/*Hypericum aut Perſorata.* Hypericũ hirſutum, ſiue Androſæmon.

S. Iohan. herba] FVCHSIVS. *Epitome Hiſpan. Androſæmon, è ſpecie de Yerua de S. Iuan.*

Anacampse ex aliorum, Crassula maior.

Sancti Iohannis herba] TRAGVS *lib.1. cap.122. Scrophularia*, Wund kraut/Sant Johans kraut.

BRVNFELSIVS in herb.tom.1. Rhapſ.37. Scrophularia media, Knaben kraut / Sanct Johans kraut.

REFOR. *Vuorm.ſect.1.p. 27. Craſſula maior.* S. Johans kraut.

Iuglans.

S. Ioannis nuces] *HISTORIA generalis plantarũ per inſignẽ typographũ Rouillium edita li.3. c.13. Tragus li.3.c.66. prodidit Vaſoniæ iuglandem repertam eſſe, quæ ante-diem* D. *Ioanni ſacrũ, neq; folia, neq; nuces oſtẽderet, &c. Eiuſmodi iuglãdes Ioan Bauhinus Medicus perdoctus & rei herbariæ peritiſſimus, circa Tigurũ etiã ſe vidiſſe affirmat. Dalechampius, nuces, quæ antea velut aridæ ac mortuæ, pridie* D. *Ioannis feſtum diem repertæ germinant, & folia mittunt, in agro Lugdunenſi, perquam multas reperiri aſſerit, eas vulgus appellat Noix de la S. Iehan.*

IOAN. BAVHINVS. *Audio reperiri in Burgundia eiuſmodi iuglandes.*

S. Ioannis panis] TOXITES *in onom. Phil. ſ.p.119.* Sanct Johans Brodt / *Ceratia, Panis Sancti Ioannis.*

Siliqua.

LONICERVS *lib.4.cap.71.* Sanct Johans Brodt/*Siliqua.*

RYFFIVS *in Dioſcorid. libro 1. capite 130.*

Xylo-

Xylocerata: German. Sanct Johans Brodt.

LACVNA *in Dioſc. lib. 1. cap. 130.* κεράτια: *Germanicè,* S. Hans Brodt. (*Siliqua dulcis.*

VVIRSVNG Sanct Johans Brodt.

DODONAEVS *hiſt. Gal. lib. 6. cap. 64.* κεράτιον: *Germ.* Sanct Johans Brodt/ *Belgis,* Sint Jans Brodt.

RAVVVOLF *in Itiner. p 1. pemp. 2. pag. 24.* Sanct Johans Brodt: *Græcè, Xylocerata.*

CAMERARIVS *in hiſt. Matth. Germ. lib. 1. cap. 73.* S. Johans Brodt/ κερατωνία.

ADOLPHVS Occ. *in ph.* ξυλοκέρατα, Sant Johans Brodt.

HISTORIA *generalis lib. 1. cap. 40. Arabib. Charimb. Germ.* S. Joans Brodt.

LOBEL. *obſ p. 541 Siliqua: Germ.* Sanct Johans Brodt.

AMATVS *Luſitanus in Dioſc. lib. 1. enar. 134.* κεράτιον: *Latinè, ſiliqua: Germ.* Sanct Johannis Brodt.

IOAN. BAVHINVS. *Apud Amatum annotatum per Robertum Conſtantinum, & impreſſum Lugduni apud Theobal. Paganū, malè pro ſiliqua hac ponitur figura Pipis, vt vocāt, Calcutici.*

GESNERVS *de hortis Germ. fol. 252. p. 2. Ceratonia,* S. Johans Brodt.

CORDVS *in Dioſcorid. libro 1. cap 159. Offic. corrupto vocabulo Xylocaracta: Germ.* Johans

Brodt: *quoniam credunt D Ioannem Baptistam hoc fructu loco panis in solitudine victitasse.*

PLACOTOMVS *in Eobani commēt.* κεράτια: *Germ.* Johans Brodt/ & Bocks hornichen.

CATALOGVS *Francof. p. 7. offic.* Carubie Johans Brodt.

HERBARVM *imagines Egenolphi,* Carobæ. S. Johans Brodt.

IOANNES BAVHINVS. *Figura mala in prædicto herbario.*

SCHVVENCKFELT *in Thes. pharm. lib. 1. p. 32. Siliqua, panis Diui Ioannis,* κεράτιον, ἀῤῥάβιον *Actuario.*

MATTHIOLVS *hist. Germ. lib 1. c. 73.* S. Johans Brodt. *Arabib. Charumb.*

CORNARIVS *in Dioscoridem lib. 1. c. 127. Xylocaractæ officinis corrupta voce. Nostris vulgò panis S. Ioannis.*

REFORM. *Vuorm. sect. 4. p. 53. Siliqua, Panis Diu Ioannis.*

Iudaica arbor. Wild Sanct Johans Brodt/ oder Judas Baum. *Siliqua sylvestris.* CAMERARIVS *apud Matth. in hist. Germ. lib. 1. cap. 73.*

Armeniaca. Sancti Iohannis Persica] RVFFIVS *in Dioscor. libro 1. capite 131. Aestate præcocia Persica: Germanis,* Sanct Johannes Pfersich: *Gallis, Abricot.*

LACVNA *in Dioscoridem libro 1. capite 131.*

Arme-

Armeniaca & præcocia: German. Sanct Johans Pfersich.

DODONAEVS *hist. Lat pemp. 6. lib. 3. capite 7. Malum Armeniacum: Germ.* Melelen/S. Johans Pfersich.

HISTORIA *generalis lib. 3. cap. 4.* μῆλα ἀρμενιακὰ. *Germ.* S. Johans Pfersich.

LOBEI. *obs. p. 596. Armeniaca. Germ.* S. Johans Pfersich.

MATTHIOLVS *hist. Germ. lib. 1. cap. 82.* Marillen/S. Johans Pfersigen.

FRISCHLINVS *in nomencl. triling. c. 19.* μῆλον ἀρμενιακὸν, Amarelln / Sanct Johans Pfersich.

VVINCLER *in chronic. Aprili,* Pfersing/ *Aurea mala, Armeniaca, Chrysomela: German.* S. Johans Pfersing.

Sancti Iohannis Persica] AMATVS *Lusitanus lib. 1. enar. 147. Duracina Persica: Hispanicè, durasios, durazios. Gallicè, presses: Germanicè,* S. Johans Pfersich. *Duracinum sic dictum, quia difficulter ab ossibus auellitur, &c.*

Persica malа.

IOAN. BAVHINVS. *Ego malim cum præcedentibus Sancti Iohannis Persica dicere esse Armeniaca.*

Sant Johans Oepffel / *Sancti Iohannis po* Poma. *ma: German. Præcocia mala.* TRAGVS *libro 3. capite 44.*

HISTORIA gener. libro 3. capite 1. Mala mustea à celeritate matureſcendi, quæ nunc Melimela dicuntur, à ſapore melleo. Vulgò, Pomme de Sainct Iean.

Pyra. S. Ioannis pyra] *HISTORIA gener. li. 3. cap. 7. Pyra Hordearia, vulgò, Poires de S. Iehan, quæ cum hordeo matureſcunt.*

Dioſpyros. Sancti Iohannis Pyra] *GESNERVS de hortis fol. 257. Dioſpyros circa Riuarium lacum Pyra Sancti Ioannis vocant, Bernenſes, Flubiren / &c.*

Ribes. Sancti Iohannis racemi] *LONICERVS libro 4. cap. 65.* S. Johans treublin.

TRAGVS lib. 3. capite 22. Ribes, Sanct Johans treubel.

TOXITES in onom. philoſ. p. 333. Sanct Johans treublen/ *Botrus S. Ioannis: Gal. Raiſins de S Iehan, Vuæ* D. *Ioannis.*

DODONAEVS hiſt. Lat. pemp. 6. lib. 1. ca. 9. Groſſularia rubra: Germ. Sant Johans treubel/ *ſiue* treublin/ S. Johans Beerlin. *Idem hiſt. Gal. lib. 6 cap. 20.*

VVIRSVNG Sanct Johans treublin/ S. Johans Beerlin.

HISTORIA generalis lib. 2. cap. 4. Geſnero Ceanothus læuis. German. S. Johans treublin/ *aut* Beerlin.

LOBEL. obſ. p. 651. Ribes Arabum, Germanicè

nicè Sanct Johans treubel/*&* treublin/S. Johans Beerlin.

CATALOGVS *Francofor.p.65. Ribes*, Johans treublin.

HERBARVM *imagines Egenolphi p. 91. Ribes*, Johans treublin.

CRONEMBVRGIVS *de comp. med. lib. 2. p. 44. Ribes officinis, iam omnibus Arabum puto dogma sectantibus, notissimi sunt fructus, quorum nullam antiqui mentionem habuerunt. Serapioni tamen cap. simpl. 241. oculari fide monstrauit:* Germ. S. Johans Beerlin.

IOAN. BAVHINVS. *An hæc planta sit Ribes, dicetur suo loco.*

MATTHIOLVS *in hist. Germ. lib. 1. ca. 45.* S. Johans treuble / *Ribes vulgaris: Bohemicè* Wyno S. Jana.

NICODEMVS *Frischlinus in nomencl. trilling. cap. 22.* ἅλιμος. *Halimus, Aureo sepimento vallari idoneus,* S. Johans treublin.

GESNERVS *de col. stirp. fol. 102. Ribes vulgo dictum, Acinos D. Ioannis vocamus.*

Sancti Iohannis racemi] LONICERVS *libro 4. capite 65.* Wild Sanct Johannes treublin. Ribes nigra.

Sancti Iuliani Thymbra] HISTORIA *gener. libro 8. capite 9. Thymbra verò Penæ. In Tyrrheni maris asperis & salebrosis Sancti Iuliani*

Hetruſci, magno prouentu oritur, aſpectu perquã elegãs herbula: Piſanis Vernaculo idiomate, Thymbra di Santo Iuliano dicta.

PLANTINVS *icon. p. 425. Thymbra Sancti Iuliani, ſiue Saturtia vera, Aduerſarijs 182. Teuton. 510.*

Eupatorium adulterinum.

Herba Sanctę Kunigundis, *officinis eupatorium.* TRAGVS *lib. 1. cap. 165.*

MATTHIOLVS *in hiſt. Germ. lib. 4. cap. 41. Eupatorium Auicennæ, ſeu vulgare herba Kunigundis,* Kunigund kraut.

TOXITES *in onom. philoſo. p. 219.* S. Kunigundt kraut. *Eupatorium.*

IOAN. BAVHINVS. *Toxites hoc capite varias confundit plantas.*

FVCHSIVS *hiſt. cap. 101. Eupatorium adulterinum, herba S. Kunigundis.*

SCHVVENCKFELT *in Theſ. pharmac. lib. 1. p. 10. Eupatorium Auicennæ offic. Eupatorium Cannabinum, herba Kunigundis.*

IOANNES BAVHINVS. *Auicennæ Eupatorium non eſt hoc, vt dicetur ſub Eupatorio ſuo loco.*

Ageratum. Sanctę Kunigundis herba] LONICERVS *lib. 5. cap 277. Ageratum Dioſcoridis, vulgò Eupatorium Meſues, herba Sanctæ Kunigundis,* Kunigund kraut.

AMATVS *in Dioſcorid. lib. 4. enar. 61. Ageratum,*

tatum, Eupatorinm Meſue, Italicè herba grilia: *Germ.* Kunigund kraut/ & Waſſerdoſt.

IOANNES BAVHINVS: *Nomina hæc Germanica malè tribuuntur Agerato, cùm ſint præcedentis plantæ.*

Sancti Ladislai regis herba Vngaris, *quæ vulgò cruciata*] CLVSIVS *in Panno. libro 2. capite 34. p. 282. Item in nomencl. Pannonico, Gentiana vulgò cruciata dicta.* Zent Laszlo Kiraly *ſiue hoc eſt, S. Ladislai regis herba, &c.* Gentiana minor. quę cruciata.

Sancti Laurentij herba] TOXITES *in onom. philoſ. p. 354.* Sanickel/ Sanct Laurentzen kraut. *Diapenſia, herba Sancti Laurentij, Ferraria minor.* Sanicula, ſiue Diapenſia.

Sancti Laurentij herba] Sanct Laurentz kraut/ Schwalm wurtz / *Vincetoxicum.* TOXITES *in onom. philoſ. p 23.* Aſclepias, ſiue Vincetoxicum.

Sancti Laurentij herba] CLVSIVS *in Hiſp. hiſt libro 2. capite 86. Aſtragali tertia ſpecies, Onobrichis Placæ: Luſitanis, Herua de Santo Lorenzo.* An Aſtragalus Monſpeliano candidior.

IOAN. BAVHINVS, *de hac herba ſub Aſtragalo.*

Sancti Laurentij herba] ANGVILLARA *epiſt. 13 Artetica pandectarij, herba Laurentiana, aut Lorenza; quam poſuit Fuchſius pro conſolida media.* Conſolida media.

CAESALPINVS *de pl. lib. 11. cap. 36. Al-*

terrestre est genus Chamæcissi, vulgò appellant Laurentianam: alij herbam S. Laurentij, alij consolidam mediam. Plinius hanc intellexit, cùm dixit, Chamæcissus spicata est, &c. Alibi, Hederam, inquit, esse non attollentem se à terra, &c.

Guaiacū. Sanctum Lignum. *Hispanis & Italis: Latinis lignum Iudæum.* RVFFIVS *lib. 1. cap. III. in Dioscorid.*

PALMARIVS *de morb. cont. libro 1. capite 2. dicit Guaiacum albidum ac buxeum, vt efficacissimum, & peculiare nomen sanctum appellatum secundum quorundam opinionem (quæ ei non placet) ei præferendum esse, quod parte interna plurimùm nigricat.*

GEORGIVS *Henischius in Enchir. medicinæ, p. 33. Sanctum lignum, seu Guaiacum.*

SCHVVENCKFELT *in Thes. pharm. lib. 1. p. 50. Guaiacum, Gaiacum, Lignum Indicum, Lignum sanctum.*

DISPENSARIVM *Coloniense p. 45. Lignum Guaiacum, quod nonnullis Lignum sanctum dicitur, Ebeni genus creditur.*

M. FVMEE *hist. gen. Indiæ occid. Gallicè lib. 3. cap. 29. Lignum sanctum dictum in India, Gyalacam, quo curatur lues venerea: quæ etiam curatur cum radice & ligno Chinæ, quæ eadem cum Gualacam.*

IOAN. BAVHINVS: *Quomodo hæc coha-*

cohæreant, non video. Item lib. 2. cap. 44. In Boriquem abundat Guaiacum, quod vocatur Sanctum lignum.

MANARDVS *lib. 16. epist. 4. ad Cardinalem Campegium, Lignum Indicum, &c. Sanctum illud vocatum magis, quàm primum efficax esse puto, &c. Item libro 17. epist. 3. Lignum quod sanctum haud immeritò ab his nuncupatum est. Tria ad nos hactenus huius ligni genera peruenêre. Primum, quod Guaiacum vocant, &c. Alterũ albius. Tertium, quod sanctum præcipuè vocatur, &c.*

VVIRSVNG: Indianisch holtz / *Guaiacum lignum sanctum.*

CAESALPINVS *lib. 3. cap. 22. Alterum genus Guaiaci, Lignum sanctum vocatur, quod Guaiaco præfertur.*

REFORM. *Vuorm. sect. 9. p. 77. Gaiacùm, Guaiacum, lignum Indicum, Lignum sanctum, Hagioxy'on.*

CRONEMBVRGIVS *lib. 8. de comp. in oleo Guaiaci p. 117. Fracastorius in Syphilida, arborem sanctam dixit, nec desunt, qui Guaiacum.*

VALERIOLA *obs. libro 1. obs. 3. p. 42. Lignum sanctum.*

Sanctimen, *Verbena.* TOXITES *in onom. philos. p. 265. Sacra herba.* Verbena. Nardus Celtica.

S. Magdalenæ flos] CASPARVS BAVHINVS, *Germani nostri Nardum Celticam seu*

Romanam, vel ſpicam Celticam ſeu Romanam. flo rem Diuæ Magdalenæ, & herbam Diuæ Magdalenæ vocare ſolent. Marie Magdalene Blum. Magdalene kraut: *adſtipulatur* VVIRSVNGVS *edit. poſt. Vide Sanctæ Mariæ Magdalenæ flores.*

Sanctæ Mariæ arbor] LVMINARĒ *maius Iacobi de Manliis, ſuprà Vng. de arthanita, fol. 58. Arbor Mariæ, eſt Roſmarinus.*

Roſmarinus.

IOAN. BAVHINVS. *In arbore Mariæ plura videre licebit.*

Damaſcenicum nothum, ſiue calceolus.

Sanctæ Mariæ calceolus] DODONAEVS *hiſt. Lat. pemp. 2. libro 1. capite 22. p. 180. Calceolus D. Mariæ, ſiue calceolus Marianus.*

CLVSIVS *in Panno. lib. 2. cap. 32 p. 273. Pſeudodamaſonium ſimilis cum Pannonico coloris, florem ferre retulerũt, quod in Hercynia ſylua naſcitur, & ab incolis* Marien ſchuch *vocari, &c. Geſnerus in epiſt. frequentem in Heluetiis ait, illi verò luteum etiam florem tribuit, & ad Aliſmatis ſpecies refert. Coſmoſandalos Pauſaniæ fuerit, &c. Quidam vir doctus Lonchitini primam eſſe putat,* vnſer Frawen ſchuch *appellant: hoc eſt, calceolos Virginis: Ioſiæ Simlero,* Anckenballen. *Idem in Nomencl. Pannonico Pſeudodamaſenium; Calceolus Mariæ.*

HISTORIA *Gener lib. 10. cap. 29. Helleborine Ferruginea Dalechampij. Eſt, inquiunt, Pena*

&

& Lobelius recentiorum calceolus Mariæ, Damaſonium Dodonæi de floribus, &c.

GESNERVS *de col. ſtirp. fol. 64. p. 2 Calceoli Diuæ Mariæ foliis ellebori. An eidem, pagina præcedenti, cacalia lutea,* Vnſer Frawen ſchůle. *Idem hort. German. fol. 245. Aliſmatis ſpecies, vt quidam putant, Calceolus Diuæ Virginis vulgò dicta.*

Sanctæ Mariæ calceoli] *VVIRSVNG* Melilotus: *in indice,* Vnſer Frawen Schůchlen / *Melilotus.*

VVINCLER in Chronici ſtirp. initio, Vnſer Frawen Schůchlin/*Melilotus, aut Regia corona: ſunt quatuor genera.*

Sanctæ Mariæ calceoli] *DODONAEVS hiſt. frument. capite 91. Trifolium corniculatum, German.* Wildenklee / Vnſer Frawen Schůchlin/ &c. Lotus Vrbana Matthioli.

FVCHSIVS hiſt. capite 201. Vnſer Frawen Schůchlen. *Melilotus Germanicè.*

TOXITES in onom. Vnſer Frawen ſchlüſſel/*Mallut, Melilotus.*

TRAGVS lib. 2. cap 3. herba flaua & leporina, Germ. Vnſer Frawen Schůchlin.

VVIRSVNG, Schůchlen / Vnſer Frawen Schůchlen. *Melilotus.*

RFFORM. Vuorm. ſect. 1. fol 31. Melilotus nobilis officinarum, Vnſer lieben Frawen Schůchle.

No. Bot. Garden.

Carduus Marianus.

Sanctæ Mariæ carduus] TOXITES in *Onom. philos. p. 354. Carduus S. Mariæ, Carduus lactatus, tribulus S. Crucis, tribulus S. Mariæ.*

IOANNES BAVHINVS. *Toxites confundit hoc capite Carduum cum alijs, vti antè confuderat, p. 241.*

FVCHSIVS *hist. cap. 16. Mariæ carduus, vulgò German.* Marien distel/ *aut* Frawen distel. *Gallis Chardon an laict de nostre dame. Ibidem annotatum spina alba hortensis, Carduus Beatæ Mariæ.*

REFORM. *Vuorm. sect. pri. p. 25. Carduus Marianus, Carduus diuæ Mariæ, Silybum,* Frawen distel/ Marien distel/ Vnser lieben Frawen distel.

FRISCHLINVS *in nomencl. cap. 32. Carduus Mariæ,* Vnser Frawen distel.

APOLLO *rad. 1. suprà. El. Hamech, fol. 106. Fuchsius spinæ albæ vnum genus, putat Carduum illum Beatæ Mariæ. Italis herba del lacte, quam alij Leucacantham Dioscor. putant, &c. Carduus Sanctæ Mariæ.*

EVCHARIVS Rößlin *in herbario Germanico anni 1533. fol. 121. Bedegar. Spina alba, cardus S Mariæ, labrum Veneris, Chamæleon,* Mergen distel/ Fehe distel/ Vnser Frawen distel.

IOANNES BAVHINVS. *Nomina diuersarum plantarum confunduntur ab Euchario, & pra-*

praterea penitus figura eryngij, descriptio nullius momẽti. Existimo nihilominus eum intelligere cardum Marianum cum maculis lacteis: quamuis iterum describat fol. 208. dicens, Weiß distel/ *labrum Veneris, Chamæleon, Carduus Mariæ: ibi ait habere maculas albas.*

HISTORIA *gener. lib 14. cap. 22. Leucographis Plinij Dallechampio, Carduus Mariæ vulgò, Germ.* Marien distel/ & Frawen distel. *Gallicè, Chardons nostre dame.*

HARCHIVS *in Ench. simpl. p. 241.* ἄκανθα λευκὴ, *Carduus Beatæ Mariæ vulgò. Gallicè, Chardon de nostre dame: Braban.* Vnser Frawen distel.

AMATVS *in Dioſc. li. 3. enar. 7. Chamæleon albus: Hiſpanis, Cardo pintto: Italicè, Cardo Maria, cardo Maculato: Gallicè, Carline: Germ.* Vehe distel/ Marie distel/ *&c.*

IOAN. BAVHINVS. *Amatus aliquanomina hîc confundit.*

GESNERVS *de hortis, fol. 251. p. 2. Carduus Mariæ vulgò dictus. Aliqui Silybum putant, à quibus dissentio.*

CORDVS *in Dioſc. libro 3. cap. 10. Quidam Marianum Carduum, veluti maculis lacteis in foliis conſperſum, Chamæleonem vocant: ſed non probabile quiddam aſſerunt. Item capite decimoquarto: Spina alba, quo nomine à nobis appelletur,*

nondum inter doctos conuenit : quamuis Fuchsius Marianum carduum, spinam albam esse certò affirmet.

MATTHIOLVS *lib.1.epist.ad Vincentium Cantonum, Carduus, quem quidam Diuæ Mariæ appellant, &c. Idem epistol. libro secundo, in epistol. ad Petrum Cannizerum adu. Lusitan. p. 205. Amatus Chamæleonem album censet esse stirpem, quam quidam Carduum Mariæ, &c.*

ANGVILLARA *epist. 8. p. 151. Si Carduus Mariæ & Carduus Lactarius non sit Silybum, nescio quid sit Silybum.*

FAVARDVS *in 6. Galen. de simpl. 11. Acanthaleuce, Chardon de Marie.*

IOAN. AGRICOLA *de med. herb lib. 1. Carduus Marianus, nescio an à Dioscoride sit descriptus.*

CATALOGVS Francof. *p. 18. Carduus Marianus, seu Carduus diuæ Mariæ, Silybum.*

LONICERVS *in hist. lib. 5. cap. 26 spina alba, vulgò Carduus Mariæ,* Frawen distel/ Marien Distel.

TRAGVS *lib. 2. cap. 107.* Marien distel/ Frawen distel/ Vnser Frawen distel/ *Carduus Mariæ.*

ADVERSARIA *p. 366. Silybum, Carduus Mariæ: German.* Marien distel. *Belgis,*

gis, Vnſer Frawen Diſtel.

CAMERARIVS *in horto p. 35. Carduus Mariæ vulgaris.*

Sanctæ Mariæ Carduus] CAMERARIVS *in horto p.35 Cardui Mariæ alia ſpecies, cuius ſemen ſubalbicans: eius ſemen inueni inter Epithymum è Creta delatum, folia planè ſimilia illi carduo, quem ibidem lacteum nuncupat D. Rauvvolffius, vel Bogdeguar Arabum, &c.*

Sanctæ Mariæ Chirothecæ] HISTORIA *gener lib.7.cap.20.Fuchſio campanula, quibuſdam Archangelica: Gallis Gantelets, vel Gans de noſtre dame.* Campanula.

Sanctæ Mariæ chirothecæ] HISTORIA *gener li.7.cap.23.Digitalis Fuchſio: Gallis, Gans noſtre dame.* Digitalis.

Sanctæ Mariæ chirothecæ] AIOISIVS *Mundella in exam. ſimpl. Braſ. Ruellius in Gallia Baccharem ſub nomenclatura Chirothecæ Mariæ: negq; hanc ſclaream eſſe dicit.*

RVELLIVS *libro tertio, capite 37. Baccharim officinæ non norunt. Rura apud nos diuæ Mariæ Chirothecas appellant, hancq; nectunt in coronas.*

IOANNES BAVHINVS. *Ex ſolo nomine ſi quis intelligere poßit mentem Ruellij, lubens audiam: lectores igitur perquirant, quæ ſint illæ chirothecæ.*

CORNARIVS *in Dioscorid. libro 3. capite 43. Baccharis ignota est officinis, sed herbariorum vulgus* Benedicten kraut/*id est herbam Benedicti, sive benedictam vocat: aliqui etiam* Vnser frawen Hendschuch / *hoc est Chirothecas nostræ Dominæ appellant.*

Cariophyllata.

IOAN. BAVHINVS. *Quomodo hoc nomẽ possit conuenire Cariophyllatæ non video, confunduntur fortè plantarum nomina.*

Sanctæ Mariæ claues; *Vide Sanctæ Mariæ calceolos.*

Nardus Celtica.

S. Mariæ flores] CORDVS *in Dioscor. lib. 1. cap. 7. Nardus Celtica: Germ.* Marien Blumen/ & Spicanarden.

CATALOGVS *Francofor. p. 65. Saliunca seu spica Celtica: Hirculus,* Marien Magdalenen Blumen/ Langẽ Spick. *Saliunca, spica Celtica, seu Gallica, Nardus celtica,* Celtisch narden. *Item p. 51. Nardus Gallica, Spica Romana,* Langen Spick / Marien Magdalenen Blumen. *Item p. 74. Spica Romana, Saliunca vulgaris,* Marien Magdalenen Blumen.

FRISCHLINVS *in Nomenclat. cap. 31.* πάρδος κελτικὴ, S. Marien Magdalenẽ blum.

Absinthiũ albis floribus.

S. Mariæ fumus] CLVSIVS *in Pannonicis li. 3. c. 34. Montanis venatorib.* Vnser frawen Rauch / & Weiß Rauch. *Ego Absinthij alpini umbelliferi nomen illi indidi.*

IOAN.

IOANNES BAVHINVS. *Huius figura transpositа & malè collocata typographi errore, sub titulo Absinthij alpini. De hac planta sub Absinthio plura.*

Sanctæ Mariæ fumus] CLVSIVS *in* Millefoliũ *Pannon. libro tertio, capite 36. Montanis venatoribus.* Vnſer Frawen Schwartz Rauch. *Ego Parthenium Alpinum appello.* Alpinũ. Ioan. Bauhini.

IOAN. BAVHINVS. *Hanc plantam, ni fallor, in peregrinatione Rhætica cum Domino Gesnero anno 1561. reperi in monte prope Vuesen. Eandem etiam mihi misit frater Casparus Bauhinus, allatam ex montibus Rheticis, sic descripsерã: Herba Millefolio straliote minor, quæ florib. multũ differt. Quãuis enim Vmbella minor sit, singuli tamẽ flores, quadruplo vel quintuplo maiores sunt: foliola florũ in circuitu magna, alba, apices in medio lutei: Scãmas etiam habet externas cum nigris fimbriis. Planta nõnihil hirsuta, vel tomentosa, similis plãtæ, cui titulum feci millefolio Alpino affinis herba, quibusdam Iua Moschata: quæ ab hoc millefolio differre videtur, quòd ad millefolium minus accedant folia, nec etiam mihi hirsuta apparuerint, flores quoque minores. Verùm de hac Iua moschatæ, alio loco.*

Sanctæ Mariæ herba] LVMINARE *maius, Iacobi de Manliis in Martiato. Secundum Petrum de Crescentiis, herba S. Mariæ est Mentha* Menthaspicata.

Romana,vel Saracenica,quod falsum est. nam in isto vnguento vtrumque ingreditur. Idem postea iterum dicit, Petrus de Crescentiis *in cap. de mentha ait: Menthæ tres sunt species. est quædam domestica,est & alia syluestris,& acutiora habet folia:& hæc est mentha Romana,vel Saracenica,& vulgariter herba Sanctæ Mariæ vocatur. Hoc falsum est,&c.*

HISTORIA *gener. lib.5.cap.48. Mentha satiua tertia* Dodonæi,*Mentha Saracenica &* Mentha Romana *quibusdam dicitur. Gallicè, Mente de nostre dame, & Mente Romaine: Germanicè* Balsammünts/& Vnser Frawen münts. *Lobelij Mentha Romana officinarum,siue præstantior,angusti folia,satiua prima Matthioli,folio longiori, &c.*

IOAN. BAVHINVS. *Non placet quod authores historiæ ad imitationem Matthioli duas figuras ponunt: vnam hoc titulo, Mentha Satiua Matthioli prima. Dodon. 3. alteram nomine Menthæ satiuæ alterius Matthioli,cùm vnius eiusdemq; sint plantæ.*

DODONAEVS *hist. Gal. lib. 2. cap. 62. Mentha Satiua tertia, Gal. Mente de nostre dame, German.* Vnser Frawen Münts / Spitz münts/ Spitz Balsam. *Idem hist. Lat. pemp. 1. lib. 4. c. 10. Mentha tertia, nonnullis Saracenica, herba S. Mariæ. Ger.* Balsam münts/ Vnser Frawē münts.

FVCHS

PVCHSIVS hist.cap.111.Mentha satiua tertia siue Romana, Vnser Frawen münts.

Sanctæ Mariæ herba] *FVCHSIVS de comp.med.in Vng.Marciato lib.2.sect.15.in Nicolai Myrepsi vnguento, costum herbam: Latini codices omnes habent,herba S.Mariæ. Intelligit costum Dionysij Vticensis lib. 11. de Re rust. cap.28. Hanc costum alij, quod Ruellius quoque significauit, Mariæ herbam appellant: hodie Mentham Saracenicam.* Mentha Sarracenica, siue Costus hortensis.

ANGVILLARA epist.13. Costus hortensis, in Italia herba S.Mariæ.

DODONAEVS hist.Gal.lib.2 cap.64.officinis Mentha Græca.Herba D.Mariæ. Item in hist. Lat.fl.cap.89.Costus hortensis,herba D. Mariæ. Idem hist.Lat.pemp.2.lib.4.cap.26.Germanis Frawen kraut. *Itali Herba di S. Mariæ. Matthiolus Mentham Græcam, Mentham Sarracenicam,herbam D.Mariæ,&c*

COLDEMBERGIVS dicit, Herbam S.Mariæ in Martiato, à Fuchsio ritè existimari Mentham Græcam.seu costum hortensem.

LVMINARE maius Iacobi de Manliis in Martiato dicit: Herba S. Mariæ secundum Matthæum Syluaticum,est herba ad albedinem tendẽs cum foliis rugosis: sed non recte dicit. LVMEN apot.& THESAVRVS Arom.Herba S.Mariæ, quæ est herba ad albedinem tendens, rugosis foliis.

CRONEMBERGIVS *in Vng. Marciato ponit coſti.*

RVELLIVS *lib. 1. cap. 32. Coſtus hortenſis, alijs herba Mariæ. Idem lib. 2. cap. 91. officinis herba D. Mariæ.*

CORDVS *lib. 2. cap. 191. in Dioſc. herba ſiue mentha D. Mariæ.*

LOBEL. *obſ. p. 174. Italis herba di S. Mariæ, & Saluia Romana.*

CORNARIVS *in Dioſc. lib. 2. cap. 147. Quibuſdam officinis herba S. Mariæ.*

TOXITES *in Onom. philoſ. p. 378.* Marien münt. *Mentha S. Mariæ, Mentha Sacerdotalis.*

PAND. *Mor. cap. 354. herba S. Mariæ, herba ad albedinem tendens, rugoſis foliis, vt flammos, & ingreditur in Vnguentum Martiaton, quod ponitur in antidot. Gal. minore.*

IOÁN. BAVHINVS. *Fortè legendum phlomos. 1. Verbaſcum.*

CAESALPINVS *de pl. lib. 12. cap. 12. herba Sanctæ Mariæ. Quidam tradunt appellari Mentham Sarracenicam apud Nicolaum Alexand. in Vng. Martiato.*

MATTHIOLVS *in com. in Dioſcorid. libro 3. capite 35. Mentha Græca in Hebraica Saluia Romana, & herba D. Mariæ, &c. Plantam hanc, vt ſcribit* Cordus, Germani vocant Vnſer Frawen

wen müntz: *id est, Mentham S. Mariæ. Verùm Fuchsius aliam eodem nomine ab hac longè diuersam ostendit. Qui verò horum errent in hoc, Germanica lingua peritiores iudices erunt: quamuis si Hetruscis Germanica, vel Germanicis Hetrusca nomina respondent, Cordo potius (quantum ad vocabulum spectat) quàm Fuchsio accesserim: quod, vt modò diximus, herbam diuæ Mariæ eam vocent in Hetruria. Idem epistol. libro primo, p. 64. in epist. ad Vincentium Cutenum. Quibusdam herba diuæ Mariæ, nonnullis mentha Græca, aliquibus saluia Romana, &c. Idem hist. German. lib. 3. cap 36.* Vnser frawen müntz / *mentha Græca, &c.*

HISTORIA *Gener. lib. 5. cap. 50. Herba D. Mariæ, à quibusdam Lassulata. Dodonæus Balsamitam vocat, &c.*

GESNERVS *de hortis Germa. fol. 255. p. 2. Costus hortensis recentiorum quorundam,* frawē fraut / Vnser frawen müntz.

ADVERSARIA, *Costus hortorum, Germanis herba D. Mariæ.*

ADOLPHVS *Occo in Vng. Mart. Pro herba S. Mariæ, aut Costo herba Fuchsius intelligit Mentham Sarracenicam, & Romanam, dictam* Vnser frawen müntz.

Apud CORDVM *in Dioscorid. libro 2. capite 15. est & herba Costus, quam aliqui Mentham Sar-*

racenicam, Vnſer Frawen Müntze.

FRISCHLINVS *in Nomenclat. capite trigeſimo ſecundo: Mentha Sarracenica*, Vnſer Frawen Müntz.

CAMERARIVS *in horto: Coſtus hortenſis ſecundum Caſſianum Baſſum, Italis Herba Sanctæ Mariæ.*

Ageratum. Sanctæ Mariæ herba] DODONAEVS *hiſt. Gal. lib. 2 cap. 64. Herba* D. *Mariæ in Languedoc. Italis herba Giulia.*

RONDELETIVS. *Herbæ Sanctæ Mariæ verò alia eſt herba, quam aliqui putant Eupatorium Meſuæ, &c.*

MONACHI. *in Meſ. diſt. 6. cenſ. 89. Eupatorium Meſuæ eſt herba, quam in patrimonio Romano nonnulli herbam S. Ioannis appellant. Non obſtante quod aliæ & diuerſæ herbæ à vulgaribus ſub dicto, herbæ Sancti Iohannis, nomine intelligantur.*

GESNERVS *de col. ſtirp. fol. 70. Coſti hortenſis genus minus, quod aliqui herbam Beatæ Mariæ vocant. Item fol. 80. herba Iulia, vel Sanctæ Mariæ.*

CAMERARIVS *in horto p. 6. Ageratum*, Klein welſch Frawen müntz.

Chameme lum aureũ quorundã. Sanctæ Mariæ herba] FVCHSIVS *hiſt. cap. 8. Chamæmelum aureum, Germ.* Goldt Blumen/ Gelb Camillen/ Streich Blumen/ *herba*

ba Sanctæ Mariæ nuncupatur vulgò.

IOAN. BAVHINVS. *Buphthalmus Matthiolo, Cotula lutea Dodonæo.*

Sanctæ Mariæ herba] MONACHI *in Mes. dist. 11. cens. 334. & Bellumensis interpret. Alachuem, quæ est matricaria, & apud Italicos vulgares nominatur herba S. Mariæ.* Matricaria.

An IOAN. *de sancto Amando, supra Martiatum in Antid. Nicolai. Herba S. Mariæ, quæ alio nomine Buchormarien: & hîc dicitur Cauciterium, &c.*

Sanctæ Mariæ herba] CAESALPINVS *de pl. lib. 12. cap. 12. Alij pro herba S. Mariæ accipiunt Sclareã domesticam, vt videtur Sylvaticus significare, &c.* Gallitrichũ fatuum.

Herbæ Sanctæ Mariæ *nomine, multæ sunt herbæ, vt parietaria, &c.* RONDELETIVS *in pharm. supra Marciatum.* Parietaria.

IOANNES BAVHINVS: *Vide Sancti Petri herbã.*

Sanctæ Mariæ herba, *Tanacetum*, Reinfarn. Tanacetũ.

farn. IOAN. AGRICOLA *in med. lib. libro 1. p. 216.*

BVNEFISIVS *in herb. tom. 1. Flap. 5. Tanacetum, herba Sanctæ Mariæ, Germanicè,* Reinfarn.

Sanctæ Mariæ herbam, *in Unguento Mar-* Pestilentia.
tiato omnes interpretantur, quos etiam Cordus

sequitur pro Persicaria. sed errãt vniuersi. FVCHSIVS *de comp. med. Item in epitome Hispanica, Persicaria, Yerua de Santa Maria.*

CORDVS *in Mart. 1. herba S. Mariæ secũdum interpretationem omnium est Persicaria.*

COLDEMBERGIVS. *Herba S. Mariæ, hãc Persicariam esse siniſtrè Cordus interpretatur, vt & Fuchsius quoq; inquit.*

EVCHARIVS *in herb. p. 268. S. Mariæ herba, Persicaria.*

CAESALPINVS *de pl. lib. 12. cap. 12 alij per herbam S. Mariæ accipiunt Persicariam.*

Persicaria acris.

Sanctæ Mariæ herba] TRAGVS *lib. 1. capite 29. ait: Latini quidam Persicariam, & herbam S. Mariæ vocant.*

LVMINARE' *Maius in Martiato; Herba S. Mariæ est Persicaria, secundum compositorem Nicolaum Iacobi de Manlijs, qui ait esse Persicariam. Leonhardus ait herbæ S. Mariæ siue Persicariæ: & sic est secundum veritatem: eam esse sumendam docet, quæ maculas habet nigras & efficaciorem. Item in syrupo de ficubus: Persicaria. 1. herba S. Mariæ, & est herba, quæ habet folia similia Persicis signata. Existimant quidam, quòd hæc sit Zinziber Caninum, vt videtur sentire Auic. 2. Can. Putarunt etiam quidam esse piper aquæ. Item in Vnguento ad vermes, f. 64. Persicaria.*

RONDELETIVS *supra Martiatum in pharm.*

pharm. herbæ S. Mariæ nomine Persicaria, quæ nimium acris est, & mordax.

TOXITES *in Onom. philos. p. 374. Herba S. Mariæ, Hydropiper, Persicaria cum sigillo.*

Sanctæ Mariæ lac] DODONAEVS *hist.* Pulmonaria. *Gal. libro 1. capite 83. pulmonaria,* Vnser frawen melch cruyt / & vnser frawen spin: *herbe au laict de nostre dame.*

Sanctæ Mariæ lac] CAESALPINVS *de pl. lib. 13. cap. 31.* Carduus Marianus. *Carduus maculis candidis, vnde lac diuæ Mariæ quidam appellant. Dioscorid. silybum vocat. Theophrastus videtur Acani nomine intellexisse.*

Sanctæ Mariæ lachryma] AMATVS *Lusitanus in Dioscoridem libro tertio, capite 155.* Lachryma Iobi. *Lithospermon, lachrymam Mariæ appellant.*

IOANNES BAVHINVS *in editione Lugdunensi Amati cum annot. Rob. Const. malè additæ duæ figuræ, quæ nullo modo exprimunt plantam, quã intelligit Amatus, nempe quibusdam dictam lachrymam Iobi.*

CLVSIVS *in hist. lib. 2. cap. 100. Lachryma Iob vulgò herbarijs: Narbonensibus, Larmes de nostre dame.*

Sanctę Mariæ lachrymæ] CASPARVS BAVHINVS: Satyrium maculatũ quod Herbarij Satyricum Basilicũ maius fœminã nominãt: propter maculas albicãtes foliis inspersas, lacrymã Satyrium maculatum.

Mariæ Germani nominant. Marien Träher/ vnd vnſer lieben frawen Träher. *Huius etiam eſt ſententiæ* VVIRSVNG. *edit. poſtrema.*

Teſticulus vulpinus.

Sanctæ Mariæ lachryma] CASPARVS BAVHINVS: *Sunt qui Teſticulo vulpino & Orizicli Serapiada Dioſcoridis, ipſorumq; ſpeciebus, indiſcriminatim Lachrymæ Mariæ nomen tribuant, cũ tamen hoc nominis ei Satyricorum ſpeciei competat, quæ foliis eſt maculatis: qua de re* D. VVIRSVNGVS *edit. poſtr.*

Narciſſus flore purpureo in medio.

Sanctæ Mariæ lilia] GESNERVS *de hortis, p. 247.* Vnſer frawen gilgen. *lilia* D. *Virginis, Anemone limonia Theophraſti. Idem de hortis, fol. 268. Narciſſus Italicus, flore candido, odoratiſſimo.* K. *Hunc puto eſſe, qui à noſtris Lilium* D. *Virginis nominatur: qui flos in montibus ſupra Curiam ſylu. vt audio, reperitur. Item de col. ſtirp. fol. 85 Lilium Mariæ, quod quidam Narciſſum putant: mihi non videtur,* Vnſer frawen gilgen. *Item fol. 91 Narciſſus ille quorundam, & Tragi verus, noſtri lilium* D. *Mariæ.*

Linaria.

Sanctæ Mariæ linum] SCHVVENCKFELT *in Theſauro pharm. lib. 1. p. 13. Linaria, Oſyris Dioſc. Linum B. Mariæ.*

MATTHIOLVS *in hiſt. German. lib. 4. cap. 117.* Vnſer frawen flachs/ Garn kraut/ *Linaria.*

DODONAEVS *Hiſt. Gal. lib. 1. cap. 53.* Vri-

nalis;

nalis; Vnſer Frawen Flachs / Wild Flachs *Germanicè.*

EVCHARIVS Rößlin. *in herb. Germ. fol. 220. Linaria*, Vnſer Frawen Flachs / *eandem figuram habet, fol. 207. hoc titulo,* Harn Fraut / *Herba Vrinalis: ita vt appareat eum neſciniſſe quid ſcriberet.* *IOANNES BAVHINVS.*

VVIRSVNG, Vnſer Frawen Flachs / Harn wind / *Linaria.*

Sanctæ Mariæ Magdalenæ flores, *ſicut herba. Vide S. Mariæ flores, de Nardo Celtica.* I. Nardus Celtica.

Sanctæ Mariæ Magdalenæ herba] *CASPARVS BAVHINVS, Valerianam ſatiuam, noſtri herbam diuæ Mariæ Magdalenæ*, Marien Magdalenen Fraut / *nominant: quod & VVIRSVNG. edit. poſt. oſtendit.* III. Valeriana ſatiua.

Sanctæ Mariæ Magdalenæ poma] *CORDVS in Dioſc. lib. 1. cap. 152. Mala punica, Germ.* Punica. Marien Magdalenen öpffel.

Sanctæ Mariæ manus, *Cardiaca, herba pectoralis, Græcis Lycopus, &c.* Cardiaca.

LONICERVS lib. 5. cap. 227.

S. Mariæ mentha] *MATTHIOLVS in hiſt. Germ. lib. 5. ca. 36.* Vnſer Frawen münts / *Mentha Græca. ſiue Saracenica.* Mentha Saracenica, ſiue coſtus hortenſis.

IOAN. BAVHINVS. Vide antè, Sanctæ Mariæ herba.

Sanctæ Mariæ mentha] EVCHARIVS Rößlin *in herbario: Germanicè folio 139.* Balsam münts/ Vnser frawen münts/ Edel Balsam.

IOANNES BAVHINVS. *Eucharius non ritè distinguit menthas, vt præterea videre est fol. 225. Vbi ait,* Balsam kraut/ Vnser frawen münts.

Planta veris seu Alchimilla.

S. Mariæ pallium] HARCHIVS *in Enchir. simpl. p. 232. Alchimilla, pes leonis. Germ.* Vnser frawen mantel.

CATALOGVS *Francofordianus, Alchimilla siue Drosera,* Sinaw / Vnser frawen mantel.

MATTHIOLVS *in hist. Germ. libro quarto, capite 109.* Vnser frawen mantel/ Sinaw/ *Alchimilla.*

TRAGVS *li. 1 cap. 184.* Omkraut/ *aliis* vnser frawen mantel/ *Alchimilla.*

FVCHSIVS *hist. ca. 234. Planta leonis,* vnser frawen mantel.

DODONAEVS *hist. Gal. libro primo, cap. 96. Stellaria, Germ.* Vnser frawen mantel/ *Belg.* Onser Vrouwen mantel.

EVCHARIVS Rößlin *in herb. Germ. fol. 108.* Sinaw / *Alchimilla,* Vnser frawen mantel.

BRVNELSIVS *in herb. tom. 3.*

Rhapf.

Rhapſ. 27. Pes leonis, Sinaw / *aut* Vnſer Frawen mantel.

VVIRSVNG, Sinaw / Vnſer Frawen mantel. *Alchimilla.*

REFORMATIO. Vaorma ſect. 1. fol. vigeſimo quarto. Sanicula maior, Vnſer Frawen mantel.

Sanctæ Mariæ pyra] *HISTORIA Gesner. libro tertio, capite ſeptimo Pyra Mariana, vulgò diuæ Mariæ pyra dicta, Poires de noſtre dame: aquoſa dulcedine, ſuauia, mira teneritudine placent, ſed fugaciora, &c.* Pyra.

Sanctæ Mariæ pyra parua] *GESNERVS de hortis fol. 282. p. 2. Sorbus Alpina, vel piloſa Italis dicta: noſtris,* Holtzbirle / Vnſer Frawen birle. Pina.

Sanctæ Mariæ Roſa] *CAESALPINVS de pl. libro ſecundo, capite vigeſimo tertio. Quæ Amomis vocatur à Dioſcoride & Plinio, hodie roſa Hyerici, vel S. Mariæ vocatur.* Roſa Hierichuntea.

LONICERVS libro quinto, capite 329. Roſa S. Mariæ.

S. Marię ſigillum] *MONACHI in Meſ. diſt. 1. Cenſ. 11. Secacul alij affirmant fraxinellam, id eſt, ſigillum S. Mariæ, quæ hodie Goniculus vocatur.* Polygonatum.

AMATVS in Dioſcoridem libro quarto, capite 5. πολυγόνατον, officinis ſigillum Salomonis, ſigillum Mariæ.

IACOBVS de Manliis in luminari maiori in Triphera Sarracenica, fol. 6. Secacul, id est sigillum S. Mariæ, & alio nomine vulgò Zenogeto: & granum eius secundum Scrapionem vocatur granum culcul. Idem supra conditum secacul, fol. 20. Secacul, lest sigillum S. Mariæ.

APOLLO rad. 1. in diasatyrio. 2. fol. 33. Secacul Manardus lib. 5. epist. 1. & lib. 2. alibiq; arbitratus est polygonaton, officinis cinogellum, vel sigillum S. Mariæ, vel Salomonis, &c.

MATTHIOLVS in Dioſc. lib. 4. cap. 5. Sunt qui polygonatum sigillum S. Mariæ, & qui sigillum Salomonis vocitent, &c. Idem in com. Italicis, capite 6.

Sanctæ Mariæ sigillum] *CAESALPINVS de pl. libro decimo, capite quadragesimonono: Sigillum Sanctæ Mariæ vulgò appellatur: aliis sigillum Salomonis: quod tamen aliud est à Polygonato, & à Secacul Arabum, caule simplici recto, foliis Polygonati aut ellebori albi, &c. flores candidi, &c. Alterum genus: foliis longioribus, floribus ex candido purpurascentibus, radicibus subflauis. Tertium angusto flore, vt Lilij, magis fastigato, floribus candidis, & cætera.*

IOAN. BAVHINVS: An aliqua iam dictarum herbarum sit Elleborine Dodonæi, lectoribus perpendendum relinquo.

CA-

CASPARVS BAVHINVS frater sigillum Sanctæ Mariæ, Damasonium Calliphyllon. Cordi in hist. Elleborine Dodonæi, Sanctæ Mariæ sigillum secundum genus, Damasonium Montanum primum voco, quod Elleborine quintum genus facit CLVSIVS *in Panno.*

Sanctæ Mariæ sigillum] *HERBARVM imagines Egenolphi p. 69. Sigillum Mariæ,* Jelengerjelieber. Glycypicros.

IOAN. BAVHINVS, dulcis amara. Dod. Vitis sylvestris Matthiolo.

Sanctæ Mariæ sigillum] *FERNELIVS meth. med. libro sexto, capite nono. Cyclaminus altera, quæ officinis beatæ Mariæ sigillum nuncupatur.* Vitis nigra Matthioli.

HISTORIA gener. cap. 5. lib. 13. Vitem nigrã Dioscoridis putat Matthiolus, quæ herbarijs, & officinis sigillum beatæ Mariæ nuncupatur, Gallis Signet de nostre dame.

IOHANNES BAVHINVS. Miror authores Historiæ retinere falsam Matthioli figuram.

SCHVENCKFELT li. 1. Thesauri pharm. p. 40. Sigillum beatæ Mariæ, Cyclaminus altera, Bryonia nigra.

LOBEL. obs. p. 344. pict. habet ex Dod. ac ait, Vitis siue Bryonia sylvestris, sigillum Mariæ. Ad-

uerſ. p 275. Tamus & Bryonia ſylu. Dodonæi. Tamaro Italis.

IOAN. BAVHINVS. *Radicem non obſeruani longam: vt habet figura Dod. & Lobelij: ſed potius ferè rotũdam & tuberoſam, quæ ſanè profundè quærenda.*

DODONAEVS *in hiſt. Gal lib. 3. cap. 47. officinis ſigillum beatæ Mariæ. Idem hiſt. Lat. purg. lib. 10. cap. 10.* ἄμωλος ἄγρια. *Ruellius ſigillum beatæ Mariæ in officinis quibuſdam nominari refert. Non eſt Cyclaminus altera, non eſt* ἄμωλος ἥμερος.

CORNARIVS *in Dioſ. li. 2. c. 150. Bethormarien propriè Cyclamini ſecunda ſpecies, quam officinæ ſigillum Mariæ dixerunt.*

ADVERSARIA *Lobelij & Pennæ p. 275. Vitis nigra, ſigillum Mariæ.*

RVELIVS *libro ſecundo, cap. 95. Herbarijs & officinis ſigillum Mariæ, Mauritanis Bothermarien primum, id eſt tuber Mariæ, Malacociſſus Democrito.*

Galium. S. Mariæ ſtramen] VVINCLER *in Chron. ſtirp iunio,* vnſer Frawen betſtro. *Gallion. Dioſc.*

TRAGVS *lib. 1. ca. 166.* Vnſer liebē Frawen betſtro / *aut* wälſtro. *Gallion.*

MATTIOLVS *in hiſt. Germ. lib. 4. cap. 93.* Walſtro / Vnſer lieben Frawen bett / *aut* wälſtro / *Gallion.*

Lo-

LONICERVS *hist.lib.5 cap.323.* Mager fraut/Vnser frawen bettstro. *Gallion.*

CORNARIVS *in Dioscor.li.4.ca.81.* Vnser frawen bettstro. *Gallium.*

HARCHIVS *in Ench.simpl. Gallium. Germ.* Vnser lieben frawen bettstro.

AMATVS *in Dioscorid.lib. quarto, enar. 97.* γάλλιον. *Germ.* Vnser lieben frawē weg/wald oder bettstro.

TRAGVS *li.1.ca.166. Gallion, Germ.* Vnser lieben frawen bettstro.

FVCHSIVS *hist.Gal. cap. 72.* γάλλιον: *German.* Vnser lieben frawen Tug/*aut* Wal/*aut* bettstro.

REFORMATIO *Vuorma. Gallion.* Meger fraut / vnser lieben frawen bettstro. *sect.1.p.29.*

S. Mariæ stramen lecti] HARCHIVS *in Ench.simpl.p.233. Serpillum, Brabantis* Vnser frowen bedstroe. Serpillum.

EVCHARIVS Rößlin *in herb. German. fol. 230. Serpillum,* Quendel/ Vnser frawen bettstro.

BRVNFELSIVS *tom. 2. Rhapsſ 5. Serpillum,* vnser frawen bettstro.

REFORMATIO *Vuorma. sect. 1. p. 35. Serpillum, herpillum,* Cunilago, vnser frawen bettstro/ Costantz.

DODONAEVS hist. Lat. de flor. cap. 82. serpillum vulgare, Belgis Vnser Frawen Betstroe. *Idem in hist. Gal. lib. 2. cap. 53.*

Hypericon. Sanctæ Mariæ stramen lecti] *TRAGVS libro primo, capite vigesimo tertio, herba perforata,* Sanct Johans fraut / Hartha w / vnser Frawen betstro.

DASYPODIVS in Dict. Ascyron, Lat. Perforata, Hartha w / vnser Frawen betstro.

Senetio. S. Mariæ stramẽ lecti] *FRISCHLINVS in Nomencl. cap. 32.* ἡρυγέρως ἰγγύερων *Senetio,* Vnser Frawen betstro.

Carduus Marianus. (*ria* Carduus.

Sanctæ Mariæ tribulus] *vide Sanctæ Ma-*

Poma, Sanctæ Marthæ poma *venenata M. FVMEE hist. Ind. accid. genus. libro secundo, capite 81. Gallicè,*

Pyra. S. Martini pyra] *HISTORIA generalis li. 3. cap. 7. pyra serenissima omnium Amerina, vulgò Poires de S. Martin,*

Pyra. S. Martini pyra] *HISTORIA gener. lib. 3. cap. 7. pyra Martiana alia,* Poires *de S. Martin, quæ ad hyemem vsque in parente propendent, suauigustu, &c.*

Ocymũ Hispanicum. Sãcto Mauritianum. Sancto Mauritianum ocymum] *siue Basilicum mihi nusquam visum, praterquam Visuntij in horto (rarissimis & pulcherrimis plantis excultissimo) amplissimi viri D. Iacobi à Sancto Mauritio, cui hoc caput mei operis offero: Odor*

ocymi vulgaris, folium autẽ admodum diuersum, nempe magnum, rotundum, profundè sectum, maculatum, nigricans: florebat Septembri, aiebãt Hispania allatum.

CAMERARIVS *in horto med. p. 108. Ocymi differẽtia sub nomine Basilici Indici, vel potius Hispanici, ad me ex Italia missa. Crispum Basilicum meritò cognominatur.*

Sancti Nicolai pyra] *HISTORIA gener. Pyra. libro tertio, capite septimo. Hetrusis Matthiolo, vulgò Pyra S. Nicolo.*

Sanctonicum Absinthium, *vide Absinthium Sanctonicum.* Absinthiũ.

Sanctæ Othiliæ herba, *Consolida regalis*, Rittersporen. *TOXITES in Onom. philos. p. 357.* Consolida regalis.

Sancta palma] *CATALOGVS Francof. p. 56. Palum sanctum, Palma sancta.* Ein holtz von west Indien/ dem Bocken holtz gleich. Guaiacũ.

S. Pauli herba, *herba paralysis. EVCHARIVS p. 205. in Herb.* Primula veris.

S. Pauli herba: *Vide postea Sancti Petri, pro costo hortensi.* Mẽtha Saracenica, siue costus hortensis.

S. Philippi herba, *nõnullis Glastum. RVELLIVS lib. 2. cap. 115.* Isatis.

Sancti Petri clauis] *IOAN. AGRICOLA in med. herb. libro primo, p. octuagesima sexta. Clauem cœlorum, vel clauium flores, vel Sancti Pe-* Primula veris.

tri clauem. Brunfel. in Germ. herbario nititur astruere esse tertiam speciem Betonicæ, quam vulgus Paralysis herbam vocat.

TOXITES *in Onom. philosoph. p. 153.* Sanct Peters Schlüssel/*Arthetica, clauis Sancti Petri.*

IOAN. BAVHINVS: *cum hac confundit etiam Bellidem Toxites.*

LONICERVS *lib. 5. cap. 144.* Sant Peters Schlüssel/*Verbasculum odoratum.*

DODONAEVS *hist. Lat. libro quinto, capite trigesimo. pemp. 1. p. 147. Primula veris minor, à nonnullis herba S. Petri dicitur, Germanicè* Sanct Peters kraut. *Idem hist. Gal. libro 1. cap. 81.*

TRAGVS *lib. 1. cap. 66.* S. Peters Schlüssel/*herba paralysis.*

HISTORIA *Gener. lib. 7. cap. 21. Primula veris, Germ.* S. Peters Schlüssel.

ADVERSARIA *p. 243. Primula veris, German.* Sanct Peters kraut: *Belgis,* S. Piaters cruyt.

GESNERVS *de hortis: Germ. fol. 245. p. 2. Arthritica, herba Petri Nicolai Myrepso.*

CLVSIVS *hist. Pannon. lib. 2. cap. 45. Vulgò herba paralysis, clauis Sancti Petri: Italis, Lactuca sylvestris.*

An IACOBO *de Manliis in Luminari maio-*

ri

vi supra Vng. Martiatum, Herba paralysis: secundum compositorem est herba Sancti Petri, siue vt alij, Primula veris. eius sunt duæ species, scilicet maior & minor. Maior verò est herba Sancti Petri, quæ in hortis nascitur cum folijs viridibus, parum incisis. hæc nota est omnibus. Item in Syrupo digest. fol. 36. Primula veris secundum Nicolaum, est herba Sancti Petri, siue herba paralysis, quod idem est. Moderni putant, quòd de hac reperiatur maior & minor: & maior secundum veritatem est herba S. Petri, quæ omnibus est nota: minor, &c.

MATTHIOLVS *hist. German. libro quarto, capite nonagesimo nono.* Schlüsselblum / Sanct Peters Schlüssel / *herba paralysis. Idem in Dioscoridem libro quarto, capite nonagesimo nono. Quamuis sint qui putent, vt Ruellio, Fuchsio & recentiorum aliis placet, eas planè, quæ quibusdam Brachæ cuculi, Officinis primulæ veris, German. claues Sancti Petri: nonnullis verò herba paralysis appellantur, esse Dioscoridis Phlomides, haudquaquam astipulari possum.*

IOAN. BAVHINVS. *Ruellius libro secundo, capite 123. Officinis primula veris, Cuculi Brachula, Primiueria, &c. Non desunt qui Phlomides coronarias esse contendant: sed notæ non consentiunt.*

CAMERARIVS *in hist. Matth. Germ. li. 4.*

cap.99.Dodecatheon Plinij Anguillaria, vulgò Claues S.Petri.

APOLLO, *Rad.1.supra diasat fol.35.Fuchsius herbam Sancti Petri, siue paralysis, Arabum falso existimat.*

Parietaria. Sancti Petri herba] TOXITES *in Onom. philos.p.259.* S. Peters kraut/*Parietaria.*

LONICERVS *libro quinto, capite 138.* Tag vnnd Nacht. Sanct Peters kraut/*Vitriola.*

RYFFIVS *in Dioscor.lib.4. cap.74.Perdicia, Germ.* S. Peters kraut.

TRAGVS *lib.1.cap.63. Parietaria Germ.* S. Peters kraut.

CORDVS *in Dioscor.lib.4.cap.30.* S. Peters kraut/*Parietaria.*

FVCHSIVS *cap.100.Helxine German.* Tag vnd nacht/S. Peters kraut.

IOAN.AGRICOLA *in med.herb.lib.1.pag.186.Vitriola, Germ,* S. Peters kraut.

HVMELBERGIVS *apud Apuleium capite octuagesimo primo.Herba perdicalis: Germ.* S. Peters kraut.

DODONAEVS *hist.Gal.li.1.ca.33.Vrceolaria: Germ.* S. Peters kraut.

HIERONYMVS *herb.in apodoxi: Germ.apud* BRVNFELSIVM *tom.3.* Sant Peters kraut: *Latinè Parietaria.*

HAR-

HARCHIVS *in Ench. simpl. p. 213. Latine: German.* S. Peters kraut.

HERBARVM *imagines Egenolphi p. 105. Parietaria* S. Peters kraut.

MATTHIOLVS *in hist. German. libro quarto, capite 84.* S. Peters kraut. *Helxine, siue parietaria.*

EVCHARIVS Rößlin *in herb. Germ. fol. 253. parietaria, herba Vitri, herba S. Petri,* S. Peters kraut.

BRVNFELSIVS *in herb. tom. 3. Rhapſ. 24. Parietaria: Germ.* S. Peters kraut. *Item tom. 1. Rhap. 51. Item tom. 2. p. 23.*

FRISCHLINVS *in Nom. ca. 32. Parietaria,* S. Peters kraut.

REFORM. *Vuorm. ſect. 1 p. 32. Parietaria Perdicium,* S. Peters kraut.

VVINCLER *in chron. Iulio,* Tag vnnd nacht: *aut* S. Peters kraut/ *Parietaria.*

Herba Sancti Petri, Sant Peters kraut/ *perperam iis qui habitant ad Rhenum, dicitur de cruciata.* TRAGVS *lib. 1. cap. 84.* Gentiana minor, siue cruciata.

CATALOGVS *Francofordianus cruciata, Carolina, herba diui Petri,* Sanct Peters kraut.

REFORM. *Vuorm. ſect. 1. p. vigeſima ſeptima. Gentiana cruciata, Phyteuma, herba diui Petri,* S. Peters kraut.

Herba Sancti Petri, i. *Paralysis.* PAND. *cap. 354. Idem cap. 355. Herba paralysis est, cuius folia florem incipiunt tempore hyemis, quæ se extendunt in terra quasi allia, & crispa: vt Alisfagus florem album profert: Cal. est secundo compl. & doloribus medetur.*

IOAN. BAVHINVS. *Quid Pand. velit, lectoribus examinandum relinquo.*

Bellis. Sancti Petri herba, *Margarita.* IO. AGRICOLA *in med. herb lib. 1. p. 195.*

Métha Saracenica siue costus hortensis. S. Petri herba, *vulgò nostro hortensis, &c.* APOLLO *Rad. 2. sup. syr. de carioph. fol. 145.* *An* SYLVIO *de morbis intern. de Cur. epilepsi. fol. 24. in elect. Nicol. Florentini: Herba paralysis, quæ costus, Pipinella, herba S. Petri, vel Pauli quoq; vulgò.*

GATINARIA *de curis morb. in epilepsi. fol. 8. Herba S. Petri, vel S. Pauli, siue herba paralysis, & est Costus, siue Pipinella.*

IOAN. BAVHINVS. *Vereor ne duæ plantæ confundantur per Gatinariam, à quo habet Sylvius, vel per Nicolaum.*

Crithmū siue Fœniculum marinum. Sancti Petri nomen alij Crithmo ascribunt] APOLLO *Rad. 2. in syr. Carioph. fol. 145.*

MATTHIOLVS *in Dios. in post. Com. Ital. libro secundo, capite 118. Crithmum, Vulgò Herba Sancti Petri. Item in prioribus. Com. Latin. in Dioscoride, libro quarto, capite 174. Fœniculum marinum,*

num, Romanis aliis Vulgari sermone, herba di San Pietro.

ANGVILLARA *epist. 7. p. 119. Crithmum Dioscoridi, vulgò herba di San Pietro.*

HISTORIA *gener. libro sexto, capite trigesimo quinto. Crithmum Matthioli. Item Dodonæi, Italis herba di San Pietro.*

AMATVS *Lusitanus centuria, Italicè finocchio marino, herba di San Pietro. libro sexto, capite 17. Fœniculum marinum, siue herba S. Petri. Empetrum non est.*

ADVERSARIA. *p. 168. Fœniculum marinum, siue Empetrum, vulgò Sampere, & diui Petri herba.*

TOXITES *in Onomast. philosoph. p. 244. Italis Fœnochio marino, Hetrusis herba di Sant Pietro.*

S. Petri triticum] LONICERVS *li. 5. c. 363.* Triticum loculare. Einkorn/S. Peters korn.

IOAN. BAVHINVS. *Lectores obseruent confusionem apud Lonicerum.*

RVFFIVS *in Dioscorid. lib. secundo, cap. 81. Zea, Germanis* Tünckel / *quod Græcè* [illegible] *German.* Spelz/ S. Peters korn/ Blicken/ Einkorn/ *Gallis Espeaultre.*

IOAN. BAVHINVS. *An hac careant confusione, iudicent lectores.*

DODONÆVS *histor. Latin. pemp. 4.*

libro 1. capite 5. & frument. cap. 5. Sinckel/ *&* Sinckel korn/ *quibuſdam: ab aliis* Sanct Peters korn / *id eſt, diui Petri frumentum, à nonnullis* Blicken / *&c. Idem hiſt. Gal. libro quarto, capite 6.*

TRAGVS *lib. 2. cap. 22.* S. Peters korn. *German. quibuſdam, aliis* Einkorn.

HISTORIA *gener. lib. 4. cap. 10. Dodonæus pro Oryza depinxit ſegetẽ, quæ hodie à Germ. vocatur* S. Peters korn.

ADVERSARIA *p. 9. Oryza Germ.* S. Peters korn.

MATTHIOLVS *hiſt. Germ. libro ſecundo, capite quarto.* Einkorn: *quibuſdam aliis verò* S. Peters korn.

Sancti Petri radix] CLVSIVS *in Pannonicis libro quarto, capite decimoquarto p. 693. Seſeli Pannonicum alterum, plurimum habet ſimilitudinis cum libanotide altera Fuchſij, ſeu* Danco *ſecundo Matthioli ;* Sanct Peters wurtzel *quidam ruſtici vocant : tametſi aliam umbelliferam ſtirpem etiam hoc nomine ; & frequentius donent.*

Sancti Quirini herba] RÊFORM. *Vuorm. Farfara, tuſsilago , herba diui Quirini,* Sanct Quirins kraut.

Tuſsilago. Ocymaſtrũ Verrucarium.

Sancti Rochi herba] CASPARVS BAVHINVS *circeam Lutetianam Lobelij herbam*

bam, Sancti Rochi audiuit nominari.

IOANNES BAVHINVS. *Trago* Waldt flotten. *Gesner. de col. stirp. fol. nonagesimo secundo. Ocymi foliis herba. An Thalio in Harcynia Helxine syluestris, seu fluuialis, aut riualis.*

Sancti Rochi herba] CASPARVS BAVHINVS: *Lutetiani eam, quam Matthiolus Canyzam minorem vocat, herbam Sancti Rochi dicebant, eo quòd contra pestem valeat, & S. Rochus pesti præsidere existimatur.*

Sanctæ Rosæ] SCHVVENCKFELT *in Thes. pharm. lib. 1. p. 25. Paonia, Rosæ asinæ, Rosæ sanctæ, Rosæ benedictæ.* Pæonia.

REFORMATIO VVORM. *sect. 2. p. 39. Paonia, Rosa sancta.*

Sancti Ruperti herba] SCHVENCKFELT *in Thesauro pharm. lib. 1 p. 11. Gratia Dei, Geranium Ropertianum, Ropertiana, herba D. Ruperti.* Geranium Rubert.

REFORM. *Vuorm. sect. 1. pag. 29. Gratia Dei, herba D. Ruperti.*

Sancta Iana] CATALOGVS *Francofordianus, Sana sancta, siue sancta Sana, tabacum, Petum, Nicotiana, &c.* Nicotiana.

SCVVENCKFELT *in Thesau. pharm. lib. 1. p. 15. Nicotiana maior, Petum, Tabacum maius, herba sancta, Sana sancta.*

HISTORIA gener. pl. libro decimo octauo, capite 128 Petum Theneto: Nicolao Monardi Picielt: Oniedus in Hiſpaniola inſula Petebece- nuc. Alij herbam ſanctam.

DODONAEVS hiſt purg. lib. 4 cap. 22. Hyoſcyamus Peruuianus: aliis herba Sacra, aut Sancta ſana.

ADVERSARIA, Sana ſancta Indorum.

Nicotiana ſeu Tubacum angu- ſto folio.

Sancta ſana] *SCHVVENCKFELT in Theſ. pharm. libro primo, p. decima quinta. Nicotiana minor, Tubacum minus, Sana ſancta minor.*

LOBEL. obſ. p. 316. herba Sancta, ſiue Tubacum minus.

PLANTINVS icon. p. 585 Tabacum ſiue herba ſancta minor. Lob, 316. Teut. 691.

Nicotiana minima.

Sancta ſana] *HISTORIA gener. pl libro decimo octauo. Sana ſancta, ſiue Tabacum minimum Lobelij.*

IOAN. BAVHINVS. Camerario in horto p. 165. Tabacum minimum.

Semẽ lumbricorum.

Sanctum ſemen. *ſemen Lumbricorum. IOAN. AGRICOLA med. herb. lib 1 p 16.*

DISPENS. Col. fol. 86. Abſinthij marini ſemen, quod Barbotinam vocant, & ſemen contra lumbricos: quod vulgò ſanctum, quaſi Xantonicum, &c.

Lo-

LOBEL. obs. p. 437. Semen sanctum, Barbotine. Aduers. p. 337.

ADVERSARIA p. 377. Semen sanctum, vel contra officinarum, Absinthiorum nullum videtur, neque absinthij illius peregrini & Aegyptij, quod apud Gesnerum iamdiu, & pòst penes Valerandum Durez siccum videramus.

IOANNES BAVHINVS, Semen sanctum non esse ex absinthio Aegyptio, satis indicant foliola cum semine: Aegyptium autem absinthium olim primus clarissimo Gesnero, Præceptori meo attuli, qui exmea planta Patauio allata curauit depingendam cum multis aliis, quarũ figuras Clariss. Camerarius adiũxit suo Matthiolo.

CORDVS in Dios. li 3. c. 27. Marinum absinthium à Seripho insula etiam Seriphium dicitur. Nascitur maritimis locis, vnde nomẽ inuenit. Pharmacopolæ eius semen habent, quod Alexandrinum semen vocant. Quidam etiam sanctum semẽ, quod nomen à Santenico deductum est. Nam per hoc marino Absinthio simile est, semine tamen exiliore. Nascitur hoc in Galliæ & Germaniæ quibusdam locis, & semẽ eius ab Italis Sandonico, à Pharm. Zinæ semen, vel semen sanctum appellatur. Germ. vtrumq; wurm samen/ & wurm kraut/ vocant. Apud CORDVM. Huius semen aliqui Zedoariæ semen vocant, absinthium marinum etiam in Germaniæ ora, vt Seobergi inueni.

IOANNES BAVHINVS. *Considerent lectores, an Cordus per semen sanctum minus intelligat Chamacyperissi speciem: de qua in histor. libro secundo, capite 100. sub Santonico minore.*

DISPENSARIVM *Colonienſe p. 19. Sanctum. Zedoaria, Santonicum.*

HISTORIA *Gener. pl. libro octauo, capite trigesimo secundo. Absinthium Seriphium Dodonæi hic expressimus, &c. Huius semen id esse ait Dodonæus, quod essicina semen sanctum, & semen contra vocant. Negat Matthiolus, quòd legitima semen istud proferens planta à Cortuſo à semissa, à marino absinthio permultum distet, &c. His addit Penna in Aduersarijs, semen contra officinarum. siue semen sanctum, siue Santolinum, Gallis Barbotine, horum trium absinthiorum nullum videri, &c. Fruticem ex Matthiolo pictum damus.*

PLANTINVS *icon. tom. 1. p. 756. Semen sanctum L. 437. T. 923.*

IOANNES BAVHINVS. *Figura est Matthioli.*

LOBEL. *obs. p. 437. Semen sanctum. Aduers. p. 337. Italis semen zina.* (*Matthioli.*

IOANNES BAVHINVS. *Figura est*

CAESALPINVS *de pl. libro duodecimo, capite tertio, Absinthium marinum: huius*

ius flores semen sanctum vocant ad lumbricos necandos.

IOANNES BAVHINVS. *Cæsalpino Absinthium marinum idem est cum Matthioli Absinthio marino, quod latifolium est. Verùm si Cæsalpinus idem semen sanctum nobiscum intelligit, nullus persuadebit esse istius Absinthij flores, quod ex admixtis foliolis satis constat diligenter observanti.*

CLAVDIVS Rocardus lib. de Absinthio. *Sunt qui nominis affinitate seducti, semen sanctum officinarum, semen contra, & vulgò Barbotine dictum, Santonici semen putant: quod Sebacoraſceni seu carmeni. Auicen. semen esse, Bellunensis testatur.*

Sancti Simeonis herba] CASPARVS BAVHINVS. *Quibusdam alcea vulgaris, herba Sancti Simeonis dicitur: communiter tamen, Simeonis herba.* Alcea.

Sancta spina] LOBELIVS *observat.* Berberis. *p. 599. Berberis, Crespinus & spina sancta quorundam.*

Sancti Spiritus radix, *Angelica.* CATALOGVS *Francofor.* Angelica.

TOXITES *in Onomast. phil. p. 282.* Heiligen Geist Wurtz / *Angelica, radix Sancti Spiritus.*

RYFFIVS *in Dioscoridem libro ter-*

tio, capite 63. Herbarijs noſtris Angelica, & Sancti ſpiritus radix.

TRAGVS *libro primo, capite 140.* Angelick/deß Heiligen Geiſts wurtzel: *hoc eſt, S. Spiritus radix.*

FVCHSIVS *hiſt. cap. 43. recentiorib. omnib. vno ore, radix S. ſpiritus, & Angelica.*

DODONAEVS *hiſt. Lat pemp. 2. lib. 5. cap. 25. Angelica,* deß Heiligen Geiſts wurtzel / *id eſt, S Spiritus radix, teſte Fuchſio.*

HARCHIVS *Ench. p. 4. Angelica, herba S. Spiritus vulgò.*

FAVARDVS *in Gal. de ſimpl. lib. 10. cap. 103. Angelica, radix Sancti Spiritus.*

HISTORIA *Generalis Plantarum libro ſexto, capite 19. Recentioribus Angelica, & S. Spiritus radix.*

CORNARIVS *in Dioſcoridem libro tertio, capite ſexageſimo nono. Smyrnium eſſe eam herbam, quam noſtri Angelicam, & Sancti Spiritus radicem vocant, plerique rei herbariæ periti affirmant.*

TARQVINIVS *Schnellenberg de experim. 20. herbarum aduerſus peſtem, capite primo,* Heiligen Geiſts Wurtzel / *Panax Heracleon, Angelica.*

SCHVVENCKFELT *in Theſ. pharm libro primo, p. 34. Angelica. 1. Smyrnium, Sancti Spiritus radix.*

Co-

COSTA *Ital. capite duodecimo. Radix Imperatoria, Angelica, Sancti Spiritus: Laserpitium Gallicum Ruellio.*

VVIRSVNG, *Angelica,* Heilig Geist Wurtzel.

VVINCLER *in Chron. Augusti* Pestilentz/ *aut* H. Geist wurtz. *Angelica.*

THVRNISIVS *in hist. Germ. 18. cap. 5. Angelica,* Brust wurtzel/ Heiligē Geists wurtz/ *multis dicta. Paracelso cubicula. Serap. cap. 252. Panax & succus alsosis.*

IOAN. BAVHINVS. *Videant lectores, an intelligat syluestrem Angelicam.*

Sancti Stephani herba] CASPARVS Ocymastrum verrucosum.

BAVHINVS: *Circoeam Lutetianam Lobelij, quam Gesnerus ocymastrum Verrucarium, Tragus Lappam sylu. vocat: Herbam Sancti Stephani vocare solent; quod nomen Francofordianum nouum herbarium etiam assumpsit, & Herbam diui Stephani,* Sanct Steffans Braut *vocitat.*

Sancti Thomæ arbor] COSTA *de Arom. Ind. ex versione* CLVSII. *p* 25. Macer, Macer, *Lusitanis Arbore sancto ab indigenis Christianis. Arbore de Sancti Thomæ, id est, arbor diui Thomæ, Idem Italicè libro primo, capite quinto.* Macer, *Arbor contra flaxum Portugalens. Arbore sancta, Arbor S. Thomæ.*

Phaſiolus, ſive faba purgatrix. Faba multicolor, ſive Trinitatis herba.

Sancti Thomæ cor] LOBELIVS obſ. p. 512. Cor D. Thomæ quibuſdam.

Sanctæ Trinitatis herba] BRVNFELSIVS in herb. tom. 3. Rhapſ. Herba ſanctæ Trinitatis, Dreyfaltigkeit Blum: quibuſdam Iarea.

Pæonia mas.

Sancti Valentini herba] CASPARVS BAVHINVS Anatomicus & Herbarius Baſilienſis: Pæoniam marem Germanorum, aliqui D. Valentini herbam vocant: vt etiam VVIRSVNGVS edit. poſtr. teſtatur, inquiens: Pæonia quarta ſpecies, quæ Pæonia maſcula veterum: Aëtio & aliis Ephialtium: Herbariis Pæonia alba, & herba diui Valentini, Sanct Veltins Kraut/ Weiß Peonien/ Alprоſen/ Niniuen wurtz.

Colocaſia. S. Virginis chlamys] CLVSIVS de pl. Hiſp. libro ſecundo, capite decimonono: Colocaſia, Caſtellanis Manta de nueſtra Seuôra, id eſt, chlamys D. Virginis.

Petaſites. S. Virginis chlamys, nomen illi Tuſſilaginis generi, magnis foliis, quod vulgò petaſites exiſtimatur, commune eſt. CLVSIVS de pl. Hiſp. libro 2. capite 19.

Narciſſus, medio pur pureus.

S. Virginis lilia] GESNERVS de hortis Germ. p. 247. Anemone limonia Theophraſti, Narciſſis vulgò dictis cognatus videtur, ea nimirũ aut ſimilis, quam noſtri Lilia D. Virginis vocant, Vnſer Frawen Gilgen. Item p. 268. Narciſſus Italicus Kentma-

Kentmano puto esse, quod à nostris Lilium D. Virginis vocatur.

S. Virginis linum] CLVSIVS *in Panno.* Linaria. *li. 2. cap. 37. p. 310. Vulgaris Linaria hic copiosè nascitur,* & Vnser frawen Hor *mulierculis Rhizotomis dicitur: Vngaris, Vadlen, id est,* D. *Virginis Linum,* & *syluestre Linum.*

S. Virginis mentha] CLVSIVS *in Nomenclat. Pannonico Mentha Graca, Costus hortensis, vulgò Bodog Azzony mentaya, hoc est, beatæ Virginis mentha.* Métha Saracenica.

FINIS.

CONRADI

GESNERI PHILOSOPHI

ET MEDCII

CL.

EPISTOLAE

A`

CASPARO BAVHINO Anatomico & Botanico Profes-sore ordinario

NVNC PRIMVM
editæ.

AD

CLARISSIMVM ET EXCELLENTIS. Asclepiadam.

IOACHIMVM CAMERARIUM filium,

ILLVSTRISS. Reipub. Norinberg. Philosophum, & Medicum præstantissimum.

CVm Ioannes Bavhinvs, Ill. Principis Vuirtenbergici Medicus ordinarius, frater mihi chariſſ. ſpecimẽ quoddam immẽſi ſui & laborioſiſsimi operis (propediem prodituri) quod multis annis ſummo & labore & ſtudio excoluit, prodire vellet, cui obiter quędá etiá interplegendũ aſperſimus; viſum fuit CLARISS. VIR, à propoſito minimè alienũ, ſi huic opuſculo, aliâs paruo, Epiſtolas aliquot Clar. viri Conr. GESNERI, hactenus nõ editas, ſubiũgerem⁹. Ad hoc plures mouerũt ratiões; partim, quòd hæ viderẽtur à propoſito minimè alienæ, cũ in ijs multa ad materiã Medicam faciẽtia habeantur, de quib. ad Fratrẽ meum familiariter ſcripſit, tanquã ad eũ, qui per aliquot annos Cl. GESNERO Tiguri conuixit & quo etiá anno 1561. in peregrinatione Rhætica ſimplicium indagandorũ gratia, ſocio vſus eſt: à quo etiá GESNERVS multas & plantas viuas earũdem formas aliquot, plurimasq; deſcriptiones accepit, vt non tam ex Epiſtolis iam prius editis, quã ex aliis eiuſdẽ GESNERI operib. vt libro de Foſſilib. videre eſt: maximè verò ex his à nobis additis Epiſtolis colligere eſt. Accedit & altera huius editionis ratio, quòd tãti Viri literas maximoperè expeti & deſiderari animaduerterimus. Quare Epiſtolas has à Fratre amãtiſſ. acceptas voluimus eo modo & forma, qua ſcriptæ fuerunt, prodire: ſpe freti bona, futurum vt tãnti Viri Epiſtolæ, quæ

adhuc apud alios latitant, aliquando etiam lucem aſpiciant.

Quod verò Epiſtolas has VIR CLARISS. ſub tuo nomine prodire voluerimꝰ, cauſæ plures fuerũt. primò quidem ſingularis tua erga me humanitas (quã ſartã tectã cupio) quã ex literis hactenus ad me datis, facilè eſt colligere: deinde quod T.E. Cl. GESNERI opa BOTANICA omnia penes ſe habeat, quæ vt ꝓpediẽ nobis cõmunicẽtur, multi vnà nobiſcũ ſummopere exoptãt: ad quod perficiẽdum, ſingularis illa T.E. in Re HERBARIA cognitio & induſtria q̃ ex hactenus editis lucubrationib. eluceſcit, facilè ſtimulum addet: tũ etiã quòd CAMERARII in opuſculo de Plantis prꝫfixo, ſæpiùs facta ſit mẽtio: deniq; vt hac ratione inter T.E. fratrẽq; meum (quod vnicè exoptat) intercedat notitia, cũ vtrũq;, idem ſtudiũ Botanicũ coniungat: in quo ſanè ſtudio excolendo & ego (licet hactenus in Anatomicis occupatus) oẽs neruos intendi & intendam, quod breui DEO auxiliãte & Practicis concedẽtib. peregrinationib. teſtatũ faciam. Hoc ergo, ASCLEPIADA GRATIOSISS. meum in teſtudiũ æqui boniq; vt cõſulas, meq; vt hactenꝰ amare pergas, & à me ſtudium & officium expectes rogo. Vale & ſalue cum tuis quàm diutiſſ. & fœliciſſ. BASILEAE RAVRACORVM. Anno Epochæ humanæ cIↃ IↃ xcI.

Pr. Id. Feb.

EPISTO-

EPISTOLAE VIRI CLARISSIMI CONRADI GESNERI.

Erudito & singularis spei Iuueni IOANNI BAVHINO, Clarissimi Medici D. BAVHINI F. Basileæ. S.

BINAS literas tuas accepi mi Bauhine gratissimas, quoniam et incolumẽ ex his te cognoui: & missis reb. qbusdã rariorib. oblectatus sum. Lapilli illi, quos Petasitas à D. Platero vocari scribis, meo qdẽ iudicio rectius Ctenitæ vocabũtur. Nã et forma Ctenis seu Ctenij, .i. pectinis seu pectũculi marini cõuenit. Et eadẽ ratione lapis Myites & Conchites legitur à similitudine cõcharũ & μυῶν i. Musculorũ in eodem genere. Sed alter ex tuis tantũ Ctenites est: alter cõmuniore nomine Conchites appellari põt. Petasiten ꝑ lapide nusquã legi: nec petasi figura satis conuenit. Ctenitæ meminit Agricolà. Ego iam prius duorum generũ habebam Ctenitas: vnũ lapideum, alterum metallicũ, ferrei tum coloris ferè, tum põderis. Metallũ illud aus dẽ Lãbertal/ Antimoniũ vel Antimonij species videtur: colore, pondere, & substantiæ laxitate. Chamæmelum nobile, acetosũ, absinthiũ tuũ supinũ: & herbã mihi ignotã fortè aliqua species Tetrahit est: vel sideritidis primæ quorundam. Coma cærulea quã aridam misisti, expecto vt mit-

tas in vasculo cum pauca terra, vt plantare possim, cùm nũcius dabitur oportunus, q diligenter curet. Heri apud nos fuit D. Zuuinggerus, p illum mitti poterãt. Sat citò, si sat bene, et tutò mittes. Colliges mihi & semina. Huius cũ coma cærulea picturam quoq; suis colorib. expressam, vellem te mihi fieri curare nunc cũ floret. Glaucij semina apud D. Zuuinggerum mihi legas. Tarchon serratũ ego etiã in horto habeo, in pratis quibusdam luxuriantem plantam: cuius folium hîc mitto. ab eo si differt quod D. Cælius in horto habet: ramulum mitte. Domino patrẽti plurimã salutem ex me dices: ex eo cognoscere velim, qua tẽperatura sint Plumbariæ thermæ, & quib. mineris constent: vt causas intelligam, cur præferendæ sint nostris in curatione vlcerũ tibiarũ & spasmi. Vxor mea miserrimè cruciatur, non q-dem ex vlcere, sed quotidianis serè spasmi paroxysmis, ex affectu qualem vidisti. Nostræ thermæ sulphure maximè constant, deinde alumine pauco, cũ paucissimo sale. Animus mihi est de thermis Heluetiorum & Germanorum scribere libellum: & rogo D. Patrem, si quid de aliquorum fontium medicamentorum mixturis aut viribus explorauit, vt breuiter mihi conscribat: aut tibi dictet. Nondum potui ad Rhætos proficisci propter vxoris valetudinem, quæ me remoratur. Vale. Tiguri raptim 1560. Iunij die 24.

CONR. GESNERVS.

IOHANNI

IOHANNI BAVHINO rei medicæ candidato, amico chariſsimo: BASILEAE, S.

ACCEPI *binas literas tuas cum herbis, pro quibus maximas tibi gratias ago, & ſimul D. parenti tuo, pro ſua de thermis plumbarys ſententia. Ego iam Iſchiade grauiter laboro toto crure dextro, in primis in muſculis ſub genu, & noctes iam aliquot fere inſomnes ago. Quòd ſi D. pater tuus aliquo explorato ſibi remedio conſulere mihi potuerit gratiſsimum erit: ſi primo quoque tempore id perſcribas. Libri mei, qui animalium icones cum nomenclaturis continent, omnes iam abſoluti ſunt: ſed typographus non ante nundinas cuiquam eos permittit. Vale. Tigvri 14. Iulij. 1560.*

T. CONR. GESNERVS.

Ornatiſsimo & doctiſsimo iuueni IOHANNI BAVHINO Domini BAVHINI Medici filio: ſuo chariſsimo. BASILEAE, vel TVBINGAE, S.

ISCHIADE *quum tres ſeptimanas grauiter laboraſſem, ad thermas noſtras deſcendi: nunc Dei gratia melius habeo: nondum tamen priſtinæ ſanitati ſum reſtitutus. Mitto commendatitias literas ad D. Fuchſium, ſicut petiiſti. Aliud hoc*

tempore nihil habeo, nisi vt viam prosperrimam tibi optem. Salutabis Tubingæ D D Scheccium & M. Constantinum Medicinæ studiosum, ad illum brevi scribam. Huius ad nos aduentum expecto. Saluum cupio D. patrem tuum. Vale. Badæ 1560. Augusti die 21.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo iuueni IOHAN. BAVHINO F. rei medicæ candidato: TVBINGAE apud D. FVCHSIVM, S.

PRO literis, quibus patris consilium ad Ischiadem mihi perscripsisti, maximas tibi gratias habeo, mi Bauhine: & pro vltimis tuis, quibus sententias de plantis aliquot D. Fuchsii mihi recitas, quas diligentius per otium perpendam. Meas quidem super stirpium nominibus, quæ tibi communicaui, sententias, si intellexissem Tubingam te profecturum, non ita temerè tibi communicassem. neq; enim omnia pro ratis habeo: & si in publicum ederem, quædam fortè aliter nominarem, &c. Quædam pro ratis habeo, sed ea non omnibus antequam ipse scribam, innotescere voluissem, ne ego meo defrauder honore. Sunt autem plurimi ita ambitiosi & ingrati, vt sibi vendicent quod alijs debebatur. Tragum (herbam) verum & Holosteum his diebus reperi, & Succinum Indicum, &c. in quibus publicãdis, quoniam

niam & ſumptu & labore aliquo mihi conſtant: no lim mea inuenta vſurpari ab alijs. Torę flores, quos petis, præ ariditate deciderunt. Peto à te ſemina herbæ illius circa Tubingam vulgaris, quam Fuchſius aliquando Abſinthij ſpeciem fecit: poſtea Naſturtium ſylueſtre nominauit. Velim & Petro Buttino noſtro, ſi ad vos venerit, graminis Fuchſii pauculas plantas recentes dari. Quod de libris nouis Medicis ad me ſcripſiſti, gratiſſimum fuit. Fernelij practicam Lutetiæ nunc tandem excudi affirmant. Vale. Tiguri 21. Octobr. 1560.

T. CONR. GESNERVS.

Egregio & erudito iuueni IOHAN. BAVHINO F. Philiatro, amico ſingulari ſuo: BASILEAE, S.

PRO ſeminibus raris & hepſemate è Perſicis ſanè ſuaui, gratias tibi habeo, mi Bauhine. Tragon herbam Dioſcoridis, eandem Holoſteo Plinij iudico: ſemen non habeo, ſed ſtirpem ſolum aridam primò è Valleſia ad me miſſam. reperitur enim illic in muris & macerijs: & ſi haberemus ſemen, vix prouenire poſſe putárim. Habeo & alteram plantam è maritimis locis, in quibus frequenter naſcitur, Lugdunum ad amicum miſſam, à quo ego accepi, cum alijs multis: verùm is omnia, quæ mittit, repetit. Fuchſio, &c. Et quanquã ego ſemper in mei

omnibus candidus, liberalis, & λειψυνὸς fui, neminem cælaui quicquam. Te quidem & amare me, & communicare velle omnia. persuasissimus esse debes. Pro Fuchsii circa quasdam stirpes sententijs gratias tibi habeo, &c. Post vnum alterúmve mensem, cùm semina mea disquiram, mittam ad te quoque rariora quædam: etsi pauca habeam, propter æstatem superiorem nimis frigidam & humidam. Saluta officiosè D. parentem. Vale. Tiguri 1561. Ianuarij die 7.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo iuueni D. IOH. BAVHINO F. excellentiss. viri Doctoris Medici BAVHINI. BASILEAE, S.

CVM penultima epistola tua misisti ad me Macerone vulgo dicti Italis semen. Est autem id nomen à Macedonico corruptum: nam Officinæ vulgò Petroselinum Macedonicum vocant: à quo tamen longè abest. Silphium quidem non esse, cùm alibunde, tum ex semine (quod Silphio latum, & velut foliaceum tribuunt) coniecerim. Carpendum pomum promittis: quod mihi gratum erit. Vellem tres aut quatuor surculos insitioni aptos à te mitti: & pomum vnum, si habes, vt inde conijciam, an nostri etiam habeant, & quo nomine. Cum vltima beri accepi tres species Scolymi, & Fœniculum dulce.

Pro quibus omnibus maximas tibi gratias habeo. Spero me hac æstate ex ijs, quæ seui, & aliunde, non pauca collecturum semina: de quibus tibi (Deo volente) vicissim communicabo. Gratus erit aduentus ad nos tuus. DEVS Opt. Max. parẽtem tibi restituat incolumem, & diutissimè conseruet. Scolymi species, si potes, mihi distingue verbis: ego spinosum tantùm & læuem (foliis scilicet) vidisse hactenus memini. Quænam est, aut qualis stirps illa pulchra, quam Argentinæ apud D. Sebaldum vidisti? Misit ipse nuper ad me quandam picturam herbæ, quæ mihi certè ficta videtur. Parcus excudit libellum quendam de vocibus animalium. Leonis Baptistæ Alberti libellus etiam de equo excusus est Basileæ 1556. Io. Placotomi Pharmacopœia Antuerpiæ: & Iodoci Lommij Medicinales obseruationes ibidem. & Nic. Biesii Theoreticæ medicinæ libri 6. Quæ omnia cupio a M. Petro Mechlinienſi ad me mitti, indicatis singulorum precys. Ab eodem require, numquid aliquid pecuniæ pro antea missus ei debeam: aut si quid Froschoueri rationibus adscripsit, quantum sit illud. Præterea mitti desidero Thomæ Naogeorgy Pammachium & Mercatorem Tragœdias: nisi illas ad M. Michaelem nostrum mittat. Literas tuis adiunctas, cum primum poteris, Argentinam mittas rogo. Vale. Tiguri 1561. Aprilis die vigesimo.

T. CONR. GESNERVS.

Doctiſsimo iuueni IOHANNI BAVHINO Medicinæ candidato, Germano, Monſpeſſuli apud Dominum D. RONDELETIVM,

S.

QVOD literis tuis iam diu non reſpondeo, charißime Baubine, condonabis occupationibus meis. Quam Cerinthes nomine miſiſti Iulio menſe, floribus luteis, canis, &c. Itali quidam erùditi ſic appellant, nec mi[illegible]ſplicent. Conuenit ei deſcriptio Plinij. Diuerſus ab hoc videtur Cerinthus Theophraſti in Liliorum genere. Cucurbita illa recta, quam in Sicilia Turcicam cognominari ſcribis, à D. patre tuo miſſa, plurimùm me oblectauit; antehac enim non videram; ſed neque mentionem eius vllus puto ſcriptorum fecit. Cum eadem pater miſit etiam Colocynthidis ſpeciem maiorẽ. Deſcriptionis tuæ, qua Cerinthen & Cucurbitam illam deſcripſiſti, ſatis bonæ accuratæq; ſunt. quòd ſi ſimiliter etiam alias quaſdam rariores ſtirpes mihi deſcripſeris, gaudebo. Electuarium Hælidei & antidotum aduerſus venena (quam D. Fabricius in domo ſua relictam remiſit) differo ad reditũ tuum. Metuo enim ne tam longinquo itinere literæ intercidant. Hæc ad literas tuas datas Baſileæ Iulij die 21. Accepi & alias tuas poſtea, ad quas iam prius, ni fallor, reſpondi, literis ad D. Dalechampium miſsis Lugdunum. Virent mihi nunc in horto Ornithogalum, quod tota æſtate latuit:

latuit: & Arisari species duæ, quæ & ipsæ latuerãt. Monspelij an sis, & apud quem, & quomodo valeas, scire percupio. Varices vxorem meam affligere pergunt, inquire quæso à D. Rondeletio præcipuè, & vlla ex Chirurgia spes esse possit, & sectionem num consultum sit tentare, & qualem, an cauterium aliquod, &c. Semina aliqua rariuscula spero te nobis colligere, &c. D. Rondeletio plurimam salutem precor. item D. Hieron. Martio Augustano, rei medicæ studioso, si adhuc illic esi: sin minus, scire velim quando, & quò discesserit. Iam obsignaturus has literas incidi in illas, quas Augusti 8. Geneua ad me scripsisti, quibus cũ misisti herbam spinosam, quam à D. Constantino Acanum Theophrasti vocari scribis. Sed cùm Theophrastus lib. 6. cap. 1. folia aculeata tribuat Acano: is esse non potest. Acanacea quidem dicuntur ab eodem, quorum calix, seu pericarpium spinosum est: nimirum vt in Acano. Itaq; herba illa fuerit quidem acanacea: non autem ipse acanus. Cordus quoque non recte Polyacanthon hanc herbam vocauit, cùm Theophrasti Polyacanthos & folium & calycem spinosum habeat. Dodonæus Cardui stellatum vocauit, &c. Cognatus ei videtur, qui Monspely Spina solstitialis dicitur: cuius, sicuti & Spinæ citrinæ, & illius cuius semine lac coagulatur, (quod vulgò venditur) semina si mihi paraueris, rem feceris gratissimam. Herba illa, quam pro Elleboro nigro Paternaci tibi D. Textor ostendit,

Pulmonaria, ni fallor, vulgò vocatur, (quanquam & alia plures hoc nomine sunt) radice squamatim compacta: alij inter saxifragas numerant, nihil ad Elleborum. Salutat te vxor mea. Vale. Tiguri 1561. Octobr. die 24.

T. T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo iuueni IOHANNI BAVHINO, medicinæ candidato, amico singularissimo suo: MONSPESSVLI apud D. RONDELETIVM,

S.

LITERAE tuæ Monspelij datæ, Septembris die 21. redditæ mihi sunt Nouembr. die 9. eodemq; statim rescripsi per D. Castalionem, qui nos visitatum venerat. literis ad D. parentem tuum missis, nuper etiam Lugdunum ad Dominũ Dalechampium literas tibi transmittendas dedi: quas spero te accepisse. Tuas omnes accepi, respondiq;. Domini Toxitæ nomine non memini profectò quicquam me scripsisse ad quenquam, neq; resciui hactenus illum statuisse Monspelium adire: scripserat enim dudum, in Italiam se profecturũ. Quæ de plantis quibusdam multa habes ad me scribenda: idq; breui te facturum polliceris, gaudeo. Sicuti etiam q; omnis generis plantas & aquatilia animantia colligis, id quod vt omni studio facere pergas, te adhortor, & rogo. habebis enim quod olim te oblectet domi hæc recolentem.

lentem & demonſtrantem amicis: ex quibus me quoq; futurum aliquãdo illorum, quæ congeris ſpectatorem ſpero. Rariuſcula quædam in animalium & ſtirpium genere quæcunque talia tibi videbuntur, (nominatim enim dicere non poſſum, vt nunc etiam occupatißimus hæc ſcribo) gemina ſaltem te reponere velim, vt mihi quoque partem olim communices: pro quibus non ingratum me tibi declarabo, & ſumptum quemcunque eo nomine feceris, libenter ac promptè reſtituam. Curauimus his diebus Hæmoptyicam D. Iuly Itali vxorem fœliciter, Dei gratia. Medicamento cuidã ἐκλυντῷ addidimus Hyoſcyami ſemina, ſed noſtri communis: album enim non habemus. De varicibus in vxore mea inueteratis, & vlcere varicoſo per occaſionem à D. Rondeletio quære; eius enim conſilium expeto. Non habeo quod ad eum mittam: nihil enim librorum ad nos aliunde adfertur. Scis me edidiſſe Cordi opera, in quibus fortè eſſet quod ipſum oblectaret. ſed profectò habere nondum potui ex Argentina, vbi cuſa ſunt. Lugdanum quidem iamdudum adiecta non dubito. De libris nouis, quos D. Rondeletius & alij edunt, aut parant, diligenter ad me ſcribere te velim. Me nunc occupant Prolegomena, quæ conſcribo in Galeni opera Baſileæ edenda. Inter alia ſemina, memineris ſeminum de Spinis, ſeu Cardui quibuſdam. Citrinam vnam puto cognominant, alteram Solſtitialem, &c. Nitrum verum ad ſontem quen-

quendam non procul Monſpelio inueniri audiui: cu ra vt habeam. De Oxymelite noſtro elaborato quid ſentiat D. Rondeletius, cui id communicabis, & vt ab eo emendetur rogabis, ſcribe. Equidem pergo eo quàm feliciſsimè vti. Tres quartanarios hoc menſe (non enim plures acceſſerunt) alios aliis vſitatis mi hi remedijs breuiſsimo tempore reſtitui, θεῷ χάρις. Va le. Tiguri 1561. Nouembr. die 9.

T. T. CONR. GESNERVS.

Doctiſsimo viro D. IOHANNI BAVHINO iuniori, Doctori Medico, amico ſingulari ſuo: BASILEAE, S.

GRATVLOR incolumi tuo reditui, mi D. Bauhine, de quo certior factus ſum his diebus ex literis D. Benedicti Aretij Bernæ: qui etiã ſignifi-cauit, te Baſilea Tigurum ad me breui profecturũ: quod ſi contingat, longè gratiſsimum fuerit: nec te (vt ſpero) pœnitebit eius itineris. Quoniam verò cra ſtino die (qui eſt Auguſti duodecimus) Badam de-ſcendere cogito: id tibi ſignificare volui: manebo au tem illic (ſpero) ad dies octo: quòd ſi inter ea te con-tingat huc aſcendere, illic de me quæras primùm in atrio poſteriore, im hindern Hoff, *vbi etiam D. Ioh. Huberum nunc lauare audio. Scripſit ad me nu per parens tuus, & petijt vt ſignificarem, vtrũ pro-ficiſci Heidelbergæ (de quibus aliàs tuo nomine ad*

eum

eum ſcripſeram) adhuc vacuæ ſint. de quo nihil habeo certi. puto tamen iam illis eſſe proſpectum, quòd moram longiorem ferre non poſſet. Vale cum parentibus & amicis. Saluta D. Caſtalionem. Tiguri 1562.

T. CONR. GESNERVS.

Doctiſsimo viro D. IOHANNI BAVHINO iuniori, Doctori Medico: BASILEAE, S.

POSTQVAM Aretius Berna de tuo aduentu me certiorem fecit, bis ad te ſcripſi, ſemel Tiguro, ſemel Bada è thermis: ſed poſteriores prius tibi redditas puto. Tuæ ſerò mihi redditæ ſunt. Badæ ſeptem ſolùm diebus hæſi; nunc Tiguri maneo, & manebo donec venias, ſi modo tibi commodum erit breui venire: ſin minus, ſignifica. Quæ mittenda ad me habes, commode nunc Zurzachium mittes ad nundinas, & illic tradi iubebis vni ex patruelibus meis, nempe Iohanni Geſnero, aut Henrico Geſnero, mercatoribus. Si huc venies, pete quæſo à Petro Mechlin. vt det tibi rationes ſcriptas, quibus ei obligor: ſin minus, mitte. Val. Cordi opera cum noſtris Germaniæ hortis, ſi huc veneris, dono à me accipies, & aliud quippiam fortè. Sin minus, ſignifica vt tibi ſeruem, ſi nondum habes. vnicum enim mihi ſupereſt exemplar. Plura nunc non vacat. Libellum

enim ad prælum scribo, quem hodie absoluam. Vale. Tiguri 24. Augusti. 1562.

T. CONR. GESNERVS.

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico, amico charissimo suo. BASILEAE: citò, citò,

S.

HERI *Tiguro discedens vxori meæ literas ad te mittendas reliqui, quibus moneo, si me inuisere velis (quod vt facias opto) vt per Badam nostram transeas: illic enim nunc sum in atrio posteriori, vt vocant,* im hindern Hoff: *vt thermas bibam, ad dies fortè 7. hic hæsurus. Optarim te huc venire, id est, Badæ hic esse, si non incommodum rebus tuis fuerit, quinto, vel ad summum sexto hinc die, qui erit Augusti 18. vel 19. vt simul ascenderemus Tigurum, & in via confabularemur. Propter te enim pedes irem, aliter equum conducturus. Sin minus, quandocunque libuerit, & commodum fuerit, ad me venias. Dabo tibi fortè consilium de Lexico medico conscribendo, vt simul te exerceas horis succesiuis, simul & alijs prosis. Typographum, qui tam vendibile futurum opus cum gratitudine suscipe-ret, inuentum iri facilè sperarim. Conditionibus profitendi Physica & Mathematica Heydelbergæ, iam prospectum est, ni fallor. Hæc festinatò scribere volui, quia priores literas meas tardius fortè tibi reddendas*

reddendas timerem. Vale, & saluta D. parentem. Badæ Augusti die 13. 1562.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo viro D. IOHANNI BAVHINO, Doctori Medico pererudito, BASILEAE, S.

ACCEPI literas tuas postridie quàm scripsisti, charissime D. Bauhine: cœruleum quod te remittere scribis, nõ recepi. Thermis nostris te vsum, ita vt scribis, libenter cognoui. Quòd operam tuam tam benignè mihi offers, gratiam habeo. Occupat me hoc tempore vindemia, & valetudo. Nam à discessu tuo catharrus & coryza me infestârunt. Brugæ oppidum paruum est, & in thermis iam paucos lauare puto. ac breui nullos illic futuros, propter hyemem, & nullum fortè lucrum sis facturus. Poteris tamen ea de re cum D. Clusio (quem meo nomine salutabis officiosè) deliberare. Et si illic hærere non placuerit, experiri Arouiæ, quod maius est oppidum, & Pharmacopolam habet, Medico caret. Vbicunque eris, me admoneas, & petas quibuscunque opus habueris, quæ ego præstare queam. Quod si nullo cum fructu in locis illis manere possis, redeas ad me quandocunq; volueris (semper enim domus mea tibi patet) vt saltem nunquid iuuare me queas experiamur, &c. Vale, & catalogum stirpium Mon-

Spelienſium perfice. Tiguri vltimo Septembr. 1562.

T. CONR. GESNERVS.

PRO CONR. GESNERO BADAE, BASILEAE, S.

DOMINVM D. Parentem tuum, Cælium, Caſtalionem, Zuingerum, Huberum Medicos, &c. ſalutabis ex me officiosè. Herbas ſiccas tuas in Gallia collectas mittes cum primùm perfeceris catalogum: remittam breui ſimul vtraque. Cupio autem te citò perficere. Aedi forſan poſſet cum Epiſtolis Guilandini, &c. ſi D. Epiſcopius, aut alius quiſpiam imprimendas ſuſciperet. Si liber fortè nimis paruus futurus eſſet, addercm & ego de meis aliquid. D. Epiſcopium ſaluta: & indica de Euporiſtis Dioſcoridis apud me viſis, de quibus nuper ad eum ſcripſi. Si ipſi diſplicerent, poterit cum alio quopiam agere de imprimendis illis, vt D. Oporino, vel alio, qui bonum Correctorem haberet, & Græcum etiam exemplar reciperet. Badæ ſaluta Chirurgum & Tonſorem M. Bartolomæum Wanget, cum Guiliclmo filio Pharmacopola: cui dices noſtrum Pharmacopolam Clauſerũ ſe excuſare, quòd nõ poſſit eum recipere hoc tempore: nihil enim ferè agendum eſſe in officina. Is poterit tecum in montem Läger aſcendere, &c.

Excellenti

Excellenti doctrina & virtute D. IOHANNI BAVHINO F. amico suo charissimo: BASILEAE, S.

ACCEPI scriptũ à te pro bona illa muliercula consilium, quod ei fideliter communicabo: & si admittere volet, per Chirurgum Muraltum pili ciliorum superflui ei inurantur. Circa Lexici Medici ordinem probè quidem consulit D. Constantinus, estq́ is vt eruditior, ita doctis omnibus gratior futurus: indoctioribus verò seruiēt Indices. Sed hac de re deliberabis amplius. Meo consilio in Hippocratis operatalem indicem aphoristicum Ioh. Culmannus Medicus confecerat, sed Frobenijs displicuit, & totum in vnum Alphabetum redigi voluerunt. plerisq́ enim Typographi populo, & indoctioribus, quorum maior est numerus, propter suum lucrũ, se accommodant. Catalogum stirpium Monspeliensium perfice, & mitte, aut excudendum apud nos cura. Literae tuae Octobris 20. scriptae, hodie, qui 6. est Nouembris, mihi redditae sunt. Epidemius ille capitis dolor omnes fere regiones circunquaq́ inuasit, ita vt Fabritius scribat, ne altissimos quidem in Rhætijs Alpium recessus immunes fuisse. Mitto tibi quæ Doctor Fuchsius tradidit: is se nuper etiam ad te literas dedisse ait. Video me vix ante tempus vernum expediri posse, vt stirpium historiæ scribendæ ad editionem incumbam. Interea tamen

quæ reliqua sunt, colligam, digeram, & occupationes cæteras dissoluam spero. Vale. Saluta D. parentem. Tiguri 1562. Nouembr. 5.

T. CONR. GESNERVS.

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico excellenti, amico candidiss. suo: PADVAE, S.

NVDIVSTERTIVS tuas accepi, charissime D. Bauhine, vltimas Basileæ datas. In Italiam te profectum gaudeo: non dubito enim quin multa sis visurus & cogniturus præclara. Deus Opt. Max. te nobis incolumem breui restituat. Vtinam in reditu cõmodo modo fiat, vt hac transeas. Doctissimo D. Guilandino te commendo. Bononiam si veneris, quò te venire velim, vel propter D. Vlyssem Aldronardum (quo nemo diligentior, nemo copiosior in totius naturæ rerum variarum possessione viuit) ipsum meo nomine perofficiosè salutabis. Scio ipsũ & propter te (quæ tua est virtus, & doctrina) & meam in gratiam libenter suos thesauros, quibus vel Cræso ditior est, tibi explicaturum, cùm alias, tum vt tuum quoque iudicium de rebus diuersis cognoscat, nuper ad eum literas dedi. nunc non vacabat. tertiò iam scripsi, ex quo ne vnas quidem ab eo accepi: sed non idcircò desistam. Hæc breuissimè ad te scribere volui, literis Curiam ad D. Fabricium missis:

missis: is enim frequentiores Patauium nuncios, q̃ nos hic reperire potest. Tu si quid rescripturus es, quod cupio, nec tabellarios commodiores inueneris; Veronam ad D. Dominicum Monthisaurum, Medicum excellentissimum mittito: aut potius Paduæ tradito D. Iohãni Baptistæ Mundellæ, medicinæ studioso. D.D. Aloisii Mundellæ excellentissimi Medici Brixiensis nepoti, vt is ad patruum mittat, à quo facilè accipiam. Eodem meo nomine officiose salutato: dices me cupere, vt tandem aliquando me compotem faciat rerum illarum, de quibus aliquoties spem mihi fecit, tum ipse, tum patruus, &c. In Gallia perturbata magis magisq; sunt omnia. Guisiani Rhotomagum occupárunt, sed victoria tam cruenta (in qua & Rex Nauarræ & alij Principes desiderati sunt) vt nõ occupasse præstaret. Herba illa, quã siccam abs te accepi (Marsilia allatam aiebas) floribus Libanotidis, candidis, ni fallor (de colore enim dubito in sicca, sicuti de odore etiam nunquam habeat recens) hodie mihi depicta & considerata diligentius, Chamepity cognata foliorum & florum forma, saporeq; adeo mihi videtur, vt Chamepityn lignosam appellari nõ dubitem. Herbæ Moræ, cuius Matthiolus meminit, specimen mihi acquire à D. Guilandino, aut D. Aldronando, considerari a nobis velim, an Alypon esse aposit. A discessu tuo multa pulchra & rara nactus sum ex Polonia & aliunde, & medendo quædam rara fœliciter expertus, vt ace-

tum deſtillatum, cum paucis Ellèbori albi radicibus, &c. Cura vt videas diligenter non publicum modò hortum Patauij, ſed etiam ciuium nobiliores, præſertim Domini Cortuſii, cui me plurimùm commendabis. & Mag. D. Laurentium Prinli, apud quem agit doctiſſimus iuuenis Germanus Dominus Petrus Brogelius, cui herclè ſcripſiſſem, ſi vel paululum otij fuiſſet: plurimùm illi debeo, & cupio per occaſionem eſſe gratus. Et huic igitur & Domini Camerarij filio, quem breui hâc tranſiturum magno cum deſiderio expecto, mille ſalutes ex me dicito. In Catalogo Prinlani horti nomina quædam incognita mihi reperio, hæc Beccara (ſi rectè lego) & Quercella: de his inquire, & inſuper quale ſit Verbaſcum di Rôſa cognominatum, Santolina herba, Phuco, & Chamæleon vterque, Aſpalathus: harum quæſo & aliarum rariorũ ſpecimina quædam, & ſemina nobis colligas. Vtinam Catalogum conficias rariorum ſtirpium illarum, quas ante hac non viſas, nec deſcriptas tibi in Italia inueneris, vt addas Catalogo tuo Gallicarum ſtirpium. Sic enim plauſibilior exibit liber. Sentio me tibi obſtrictum pro Catalogo Gallico, & amplius debebo, ſi hunc quoque addideris, quoad eius horis ſucceſſiuis licet. Vale etiam fœliciſſimè. Tiguri 1562.

Anno, Decembris die

quinto.

T. CONR. GESNERVS.

Clariſ-

Clarissimo ornatissimoque viro Domino Doctori CONRADO GESNERO, Philosopho & Medico excellentissimo, Professori eximio: TIGVRI, S.

CLARISSIME *Domine, licèt non sit mihi commoditas magna scribendi, cùm laborem morbo Epidemio, qui est grauitas capitis cum dolore & defluxionibus magnis, quibus correpti ferè sumus omnes (vocãt hunc morbum Galli Coqueluche:) nihilominus tamen volui tibi scribere propter mulierẽ vestratẽ, cui id promisi cùm essem Bada, nominis eius nõ memini. Ea laborat morbo mihi inaudito, & multis Medicis, quib. descripsi. Eiusmodi autem est: Duos ordines ciliorum habet in superiori palpebra vnius oculi, quorum primus naturalis est, secundus præter naturã, lædens plurimùm oculum pungendo, & per consensum altcrũ cum perpetuis doloribus. Sanè difficillimus mihi videtur morbus. Pater suasit cauterium cum paruo ferro: quod mihi perplacuit, cum minori dolore & periculo possit illos pilos consumere, quam psylotra. Rationem adhibendi inuenies apud Auicennam libro 3. Fen 3. Tractatu 3. cap. 32. de pilis inuersis. Poterit aliquis Chirurgus dexter admouere. In primis tamen suaderem vt prius probè purgaretur (ne irritata pars cauterio attrahat humores) pillulis vel decoctione aliqua:*

non equidem tuo Oxymellite, ne moueat ei vomitum. Scis enim vomitum nociuum oculis esse, praterea præscriberem scarificationes & frictiones: verùm hæc tuo iudicio committo. Quòd ad Lexicon medicum attinet, dubius adhuc hæreo quomodo colligendum: D. Robertus Constantinus, (qui ante triduum huc venit, cum Dalechampij picturis & libris hic commoraturus) putat vnamquamque medicinæ partem esse per se conscribendam certa methodo. Deinde toti operi duos subnectendos Indices, Græcum & Latinum. Ego quæcunque lego ad locos communes reducō, ita vt possim cùm volvero, dissecare pro arbitrio. Iam occupor parando catalogum herbarū Monspeliensium, & legendo Hippocratem: Interea incipio me exercere in curatione ægrorum, ægros suppeditante patre. Literas tuas scriptas Septembris vltimo, accepi Octob. 5. pro quibus magnas tibi ago gratias, semper meam tibi offerēs operam. Hæc pauca raptim scripta boni consulas rogo. Bene vale. Basileæ 1562. Octobr. 20.

T. T. IOH. BAVHINVS.

Doctissimo viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico excellenti, amico charis. suo: BASILEAE, S.

MIRABAR iam diu nihil literarum à te mihi reddi, charissime mi D. Bauhine, & cùm dubita-

dubitarem an Basilea esses, & plurimis negotijs occuparer, ipse etiam neque scripsi ad te, neq; relictis apud me schedis vsus sum. Quo primũ vero die tuas accepi, quibus illas repetis, mox omnibus relictis eas perlegere, & quæ placeret, ex eis mihi annotare cœpi. In posterioribus quidem literis, quas Frobenij famulus attulit, empirica tantũ reposcis. Vbi primùm nuncius, cui tutò fidam, obtigerit, mittam & hæc & schedas de simplicibus. Schedas tuas non dabo vlli tabellario, ne forte amittantur: sed dolium Froschoueri expectabo. Rondeletij in Dioscoridem dictata scrutabo, donec ea quoque repetas. Interea pro hisce mihi communicatis & tamdiu concessis gratias habeo maximas: maiori autem verborum apparatu non vtor, quod neque te desiderare, neque amicos verè amicos illum decere existimem. Multa in ijs vtilia, iucunda, & antea mihi incognita deprehendisse me ingenue tibi fateor. Coronarium illum amisérat Molitor quidam apud nos, in der Paradyß mũle, vt amissum etiam in templo, vt moris, significárunt, illi restitui. Bibliorum quæ Froschouerus puto nunc imprimit, specimen (vt petis) ad te mittam, cum his literis, si nihil impedierit. Icones vero nostri herbary nullas mittere possum. Sculptor enim sibi interdictum ait à Froschouero, ne amplius quàm singulas de singulis mihi traderet, quas ego exemplari imprimendo inseram, ne possint errare. Herbas tuas promissas sàt tempestiuũ fuerit, si post

canem miseris. Ad lacum illum vbi herbæ illæ D. Aldroando à te permissæ reperiantur, vix spero otium futurum egredi: puto autem me omnia illa, quæ scribis, habere sicca, & cum tabellarius opportunus dabitur, spero me ei missurum communi nostro nomine. Pecuniis commodato datis opus non habeo. D. parentem resaluta officiosè.

NATAVI nuper ad miliare hinc in fluuio, & herbas aquaticas aliquot raras & perelegãtes reperi, iamq; pinxi. Salsam Parillam cum flore & foliis vbinam vidisti? & apud quẽ? Item Aspalathã Rhodiam cum foliis vbi? Dracunculi species duas te vidisse scribis, ni fallor: an verò & suspectã illam Matthioli vidisti? Massa ferrata Aldronãdi in segetibus quidnam est? Enneaphyllum Dodonæi quid voces nescio. Elleborum nigrum flore herbaceo vulgarem puto nostrũ dicis: à quo distinguis nescio què pseudo elleborũ. Ego certè vulgarẽ nostrum, cũ omnino sit species veri Elleb ori nigri, Pseudoelleborum ineptissimè vocari contendo, est enim mas. Et cũ inter omnes plantas mas ac fœmina reperiatur, qui fœminas genuinas, mares ψευδῶς & spurios appellant, planè fuerint ridiculi. Hæc scribo, vt in Catalogo tuo occasionem considerandi habeas. Quænam est Serratula à te dicta, aliàs Terzolla, quod contra tertianas polleat? Quæ item Adriana nominata à te solùm? Item Paduæ in horto Musati à te visa laurolea florens Martio, quæ in Germania flore cæruleo spectatur,

tur, non intelligo quæ sit. Inter mensuras reperi à te nominari vncias digiti aliquoties, pro digito autem conjcio te pedis dicere voluisse. D. Funccius, affinis meus, vxorem bene diuitē, vt audio, Memmingæ duxit, vbi nunc Archiatros est. In mōte Gothardo mense Nouembri Laurum Alpinam virētem (vt scribis) inuenisti ascendendo, quo nomine Balsamum ab aliis dictum (aliis Alprosen) accipere te coniecto. Vale. Tiguri raptim, Iuly die 11. 1563.

T. T. CONR. GESNERVS.

Excellenti doctrina & virtute D. IOHANNI BAVHINO F. amico suo charissimo: BASILEAE,

S.

SCRIPSI ad te nudiustertius, & remisi tua omnia, quæ inclusi dolio Froschoueri, qđ ad Mechlinienſem mittit: quo petes. Sunt autem tres fasciculi. Volui enim partiri, vt comodius adderentur dolio iam repleto: quæ etiā causa fuit, vt promissas tibi icones non addiderim. Spero me breui aliam occasionem habiturū. Tu si me fortè tardantem vno verbo incitaris & monueris, bene facies. Debent enim amici inter se liberrimè agere: quod vt tu quoque facias cupio. Postremas tuas Guerinus mihi reddidit, in quibus ad quæsita aliquot mea respondes, & ad reliqua etiam, vbi schedas tuas acceperis, responsurū te promittis. D. Funcciū his diebus

aduenturum expecto: & ex te salutabo. Conditiones, de quibus scribis, vtinam tibi ἐύτακτα ac feliciter succedant. D. Constantinum lubentissimè vidi. audio formas pro Theophrasto eius sculpi apud vos à sculptore Tigurino, nomine Vuyssebachio: quẽ meo nomine salutari velim, & rogari vt duas aut tres picturas, aut vnicam, quamcunque, picturas mihi videndas concedat: totidem, si voluerit, de nostris mittam. Tibi etiam pauculas aliquot mittere potero aliàs, si voles: plures verò, propter importunitatem illius, de quo scripsi, non possum. Catalogum tuum cũ herbis expecto. Vale. Tiguri 1563. Iulij 19.

T. CONR. GESNERVS.

Excellenti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico, amico percharo & bene merenti suo: BASILEAE,

S.

LITERAS tuas Augusti 3. datas, heri, id est, 8. accepi. Quòd ad quæsita quedã mea respondes, gratias ago. Coridis Monspelienſis apud vos inuentæ, si potes, semina mitte, item Achilleæ. De Coride sententiam tuam mutatam in Catalogo tuo iam notaui. Cistam cum Catalogo & herbis me accepisse proximè scripsi: maduerant quædam chartæ in via, sed nullo detrimento; mox enim diligenter siccaui. Ne sis sollicitus, curabo & asseruabo tibi omnia

pia ſtudiosè: nec minore cura, quàm ſi tu ipſe tecum haberes, donec remittam. Literas etiam tuas cum duabus picturis, item cum raro illo lapide accepi, & reſpondi. Piſa non eſt quòd mittas hoc tempore. Puto enim ad aliquod tempus in thermis nos moraturos: cùm deſiderabimus, ſcribam aliàs. Qui literas tibi reddit, bonus & eruditus iuuenis (quem tibi commendatum eſſe velim) patrem, Verbi Miniſtrum Paterniaci habet: is nouit Pharmacopæum quendam iuuenem, Gallum puto, qui ſeruire cupit. Pityuſam Matthioli nondum inueni: neque dum enim euolui herbas tuas omnes, quas miror inchoari à numero 116. vbi enim ſunt præcedentia folia? Hodie primùm etiam animaduerti, quas in pegmatio, id eſt, (Schindeltrückle) ſeorſim miſiſti herbas, à Valerando miſſas eſſe Lugduno: eaſdem enim omnes nominat in Epiſtola ſua ad me. Itaque miratus ſum, cur tuum nomen ſingulis quæ inſunt, inſcripſeris. Pityuſæ deſcriptionem ſi miſeris, grata erit, Catalogo tuo addenda: in eo quidem Hyacinthi veri deſcriptionem omiſiſti, addendam autem mones in margine, cũ inueneris, mitte. Manna Polonorum ſatiua in horto mihi creſcit, procera: eſt autem gramen aculeatum ſatiuum. Quod Vuiſſenbachius expectat D. Guarini reditum Lugduno, bene eſt: tunc ſi vnam aut alteram miſerit, ego quoque de noſtris mittam, ſi volet, nullæ ferè adhuc ſculptæ ſunt. Pictor enim occupatus in depingendis quæ nunc ſe-

rent plantis, Sculptori nihil exhibere potest. Icones quadrupedum, auium & piscium vno fasce ligatas Froschoueri famulo tradidi, vt proxima occasione, cùm scilicet dolium aliquod ad Petrũ Mechlinien-sem Froschouerus mittat, ad vos perferatur: tu mo-ram feres, & munusculum boni consules. Vale. Ti-guri 9. Augusti, 1563.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo viro D. IOHAN. BAVHINO F. Doctori Medico excellenti, amico bene merenti, & charis. suo: BASILEAE, S.

CVM ante paucos dies ad te scripsissem, recepi postea cistam cũ herbis & Catalogo: pro quo beneficio in præsentia gratias habeo, agoq; maximas, donec re ipsa aliquando gratum me declarem. Ex Typographis, qui hic sunt, neutri adhuc ostendi. Froschouerus nõ facilè suscipit paruos libros cudendos, patruelis meus fortè suscipiet, præsertim post nundinas autumnales Francfordiæ agitandas: si tu concederes, (quod vt facias cupio, & consulo) & qua conditione maturè significares: oportet enim ante discessum ad nundinas cum eo pacisci. Manum tuam nõ vbique assequerentur Typographorũ compositores, quos vocant, vt timeo: & oporteret prius transcribi, transcriptũ conferre. Quòd si maiorem

conimo-

commoditatē apud vos eius excudendi, præsertim in præsentia tua datam iri speras, remittam ad te, vt primùm volueris: sin minus, retinebo, donec repetas. Quòd illū in meū nomen inscribis, pro eo quoq; multum me tuo amori debere fateor, & data occasione memorē me futurum polliceor. Pecuniam quā mutuò dederā, dono: tu in præsentia tantillū boni consules ꝓ tuo candore. Occupatissimus nūc sum circa Pictorē & Sculptorē, & alijs quibusdam. Nunc etiā catharrus cū tumore vtriusq; maxillæ sinistrā & hemicrania quadam me exercet, nouus mihi hospes, q. de cogitando sine instante me admonet. Interea laborabo dum viuā, et te amabo. Pro Tragorigano gratias habeo, quod tamē fœlicius pictor meus mihi expressit, partim ad siccum à Cortusio missum, partim ad virens in horto meo anno superiore mihi natum, quod tamen ad florem non peruenit. Cucurbita illa (cuius etiam Icone vti non possum, vtpotè imperfecta) nescio an sit cuius fructum Hæmisphæricum ferè superiore anno ad me misisti. Sumptum in Pictorem remittam, si rectè admonueris an vtraq; pictura seorsim, sicut adscribitur, quatuor plapparbis constet. Posthac vt sumptui parcamus vtrinq;, qui in tanto stirpium numero nimium excresceret, nihil pingendū mihi curabis, nisi admonueris prius an habeam: neque enim mearum omnium meminisse potes, & multa subinde alia pingenda curo, nisi omnino rarissima aliqua tibi occurrat, quam

aliàs iterum inueniri posse vix speres. Scribo etiam ad D. Cælium, vt literis eius, quibus Basiliensem quendam Studiosum mihi commendauit, respondeam: & peto vt suo tempore fructum integrũ maturum huius Cucurbitæ ad me mittat, vt & semina habeam, & fructum saltem, quod sat fuerit, accuratius depingam. Hoc tempore non possum occupare Pictorem in herbis siccis: vix enim recentes & virentes nunc depingere omnes potest: siccas in hyemem differo, cùm virentium nulla erit occasio, & interim etiam Sculptori quod agat, suppeditandum. Itaque si tuas retineam diutius, non mirabe√ris, pro ijs ne quidem sis sollicitus, optima fide & diligentia quàm integerrimi tibi asseruabuntur. Ponticum Absinthium non puto id esse, quod apud me vidisti è Vallesia (vbi non in Alpibus, quod sciam, sed in vallibus & collibus, vbi frequentissimum ego reperi, nascitur) missum, neque id Alpinum cognominaui tibi, sed Vallesianum: alibi enim hactenus non vidi, minor ei quàm cæteris astrictiõ. Ego aliud Alpinum habeo, ventriculo gratius & astringentius, minutum, & nostro cõmuni Absinthio cognatius, quod omnino Ponticum puto, id nisi tibi ostendi, mittam aliàs. Vale, cum D. parente & amicis. Tiguri Kal. Augusti.

1563.

T. T. CONR. GESNERVS.

Præstanti

Præstanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Medico excellentissimo, amico suo charissimo:

LVGDVNI,

S.

SCRIPSI ad te iam pridem, doctißime & charißime mi D. Bauhine: sed ex vltimis tuis eas tibi redditas esse nō intellexi. Spero tamē eas te accepisse postea. Lugduni cui te cōmendem nescio: nemi nem enim illic præter D. Dolechampium noui, qui fortè Lugdunum nondum rediit: illi verò iam prius te notum, commendare pluribus, superfluum fuerit. Si illic inueneris optimum & doctißimum virum Dominū Petrum Viretum, Theologum & Concionatorem disertißimum, μυρίας salutes meo nomine ei dices. Apud illum quidem & alios bonos & eruditos viros tua te pietas, virtus & doctrina commendabunt. Ne tamen nihil tua causa faciam, scribo ad Antonium Gryphium Typographū, summum amicum meum, eiq; te commendo. Valerandum nostrum meo nomine salutabis peramanter, & quod non scripserim, excusabis. Literas tuas ad Calceolarium cum Catalogo heri curaui. Vale. Tiguri 1563. Octobr. die 3.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico Germano, amico singulariss. suo:

LVGDVNI,

S.

TVAS Lugduni datas Octobr. 14. accepi hodie, qui est Nouembris 14. Gaudeo te incolumem Lugdunum venisse, & lecturũ istic pharmacopœis. Literas meas binas ad te intercidisse doleo, non memini quid in eis scripserim, nec epistolas tuas ad quas velles me denuò respondere, inuenio. Soleo enim postquã respondi, in aceruos schedarum mearum Epistolas conijcere, etiam dissecare, & pro argumento cum schedis meis distribuere: quamobrem paucis indicabis, ad quænam iterum respõderi à me tibi velis. Nuper scripsi ad te per Antonium Gesnerum cognatum meum, & ad Vallerandum quoque, cui rariuscula quædam misi, quæ is procul dubiò libenter aut communicabit tecum, aut saltem ostendet. Hac hyeme vbi otium erit, semina mea tractandi, si quæ tibi pro horto tuo grata futura putauero, seligam, & mittam. Opus meum de herbis nisi promisissem Froschouero, libenter Rouillio Typographo concederem. Sed quando tandem absolui id à me possit, nescio. Scribo hæc subitò post duas horas à tuis acceptis, cùm se nuncius offerret. Grana Balani myrepsica grata fuerũt. Curo enim de peregrinis saltem particulas aliquas pingere, vt his die-

bus

bus Euphorbij fructum & spinas. Proinde D. Valle-randum rogabis, si quid inter exotica & transmarina aromata, lacrymas aut alia se offerat (nam in ipsis gummis, vt vocant, aliquando folium, fructus, aut semen latet) vt mihi seponat. Mattheoli promissa Deus secundet, optarim quàm plurimos hoc argumentum excolere. Rara paucaria am accipio: si quid tamen fuerit, tui memor ero. Mitto nunc in vasculo stannato resinam nouam, quam Indi Occidentales Taccamahacca vocãt: & quia vasculũ non est plenũ, addidi semina Farris illius, quod Itali Scandelam, Plinius Sandaliam vocat, & docti quidam pro Olyra accipiunt. Eiusdem spicam integriorem cum Molucha herba posui. D. Dalechampio plurimam ex me salutem dices, quo cum te & Valleran-dum mea omnia communia habere cupio. Scripsissem ad ipsum, si repentinus nuncij abitus permisisset, antehac quidem eum redysse Lugdunum ignorani. Vlga quidam Medicus Hispanus fertur practicam quandam, aut de morbis curandis librum doctissimũ edidisse, cuius exemplaria duo si apud vos reperiri aut accersi possunt, cura vt quam primùm accipiam. Gencuam mitti poterunt ad Ioh. Frisium F. qui est cum D. Cheuallerio. Velim etiam addi librum medicum H. Iiabbatis Lugduni impressum 1523. in quarto, nisi posterior aliqua editio mueniatur. Vale. Tiguri 1563.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & virtute viro D. Iohanni Bavhino iuniori, Medico excellentissimo, amico bene merenti & obseruando suo:

LVGDVNI,

S.

ETSI nihil ferè operæpretium habeam, quod ad te scribam, optime & charissime Bauhine: noluí tamen patruelis mei filium Antonium Gesnerum sine meis literis ad vos venire. Scribo autem breuius, quum occupatissimus sim, & an omnino adhuc Lugduni sis dubitem. Stirpium historiam in manibus habeo, te velim arti exercendæ totum esse deditum: & Chirurgiæ quoque, cuius tanta hodie passim imperitia est. Valemus hic Dei gratia omnes mediocriter, nisi quòd Muralti Chirurgi nostri filius nuper in Melancholiam hypochõdriacam incidit, & sentit interdum breues quosdam paroxysmos, in quibus vapores ab ore ventriculi fortè ad caput euecti, ipsum quodammodo obstupefaciunt: & epilepsiæ quiddam præ se ferunt, extrema refrigerantur, & vix mouentur, manat & sudor frigidus aliquando. Nosti ipsum familiariter puto, eiúsque corporis constitutionem, & quòd à puero ferè splenei malè affectus fuerit. Timemus autem ei valdè ne ingraueſcat malum, vel certè in longissimum tempus ducatur, sicut D. Glabero, vt nosti, qui etiamnum, ni fallor, eius mali reliquias sentit. Quamob-

rem

rem cupio vt excellentes aliquot Medicos Lugduni, aut vbicunque ſo[illegible] hoc caſu conſulas, & maturè ad nos perſcribas, vt communi amico optimo iuueni quantum in nobis eſt, non deſimus. De Petro Bintino noſtro ſi quicquam adhuc reſciuiſti, aut reſcire potes, (velim autè te diligentiſſimè percunctari) rogo vt mihi ſignifices. Affinis quidam Buttini nomine Voller literatus Valentiæ habitat, ad quem duobus verbis ſcribere poteris, ſi aliter non reſciueris de ſtatu Buttini. Vallerando, quę plurimùm amo, merito ſuo, ſcribam ipſe, ſi nil impedierit. D. Claudio Milleto, Medico longè doctiſſimo me commenda, & pete vt vel nunc tandè aliquando, vno alteroq; verbo per epiſtolam me dignetur, quam cognatus meus rectè ſit curaturus, & aliquid ad hiſtoriã ſtirpium noſtram, quicquid aut quantulumcunq; id ſit, conferat, vt vel ita mihi faciat occaſionem ipſius in hoc opere honorificè nominãdi. Quòd ſi nunc etiã aſpernabitur petitionem meam, quoniam toties per annos iam amplius viginti tres eum ſalutaui, interdum ſcripſi, libellum dedicaui: ipſe verò nunquam ne γεὺ quidem aut ſcripſit, aut miſit, etſi ſpem mihi non ſemel fecerit per amicos, qui meo nomine eum ſalutârunt, in poſterum abſtinebo, & quã apud me faciebam hactenus, ſemper eius memoriam propter excellentem doctrinam, quanquam vix & inuitus expectorabo. Germania multis in locis exagitatur bellis, præcipuè verò ad oram Oceani circa Boruſ-

ſiam & Liuoniam. Meſchus nuper aliquot arces Liuoniæ obtinuit. Belli inter Suecum & Danum Reges nondum eſt finis. Inducię, quas Polonus cum Moſcho pactus erat, iam ſunt finitæ. Nobilis quidam von Grumbach nuper magno exercitu (Saxonũ vti audio) Franconiã inuaſit, & vicinia loca: nunc tamen motum illum aiunt eſſe ſopitum. Tu ſi quid de Duce Sabaudiæ, aut alijs rebus cognitu dignis acceperis, ad me ſcribe. Vbi te Lugduni & eſſe, & manſurum ad aliquod tempus cognouero, ſcribam proximè plura, & aliquod etiã ἀκροτελεύτιον, vt quod nuper de ſucco Scordij à D. Ioh. Cratone accepi. De D. Dalechampio ſolicitè aliquid audire opto: item de D. Conſtantino: Andreas Belicoccus Veronẽſis Pharmacopœus miſit ad me nuper Squinanthum cũ ſpinis & ſuo gummi, Coſtum illum factitium, Mithridatij ſui vaſculum, & Oleaſtrum Rhodium diuerſum ab Aſpalatho prius miſſo. Promiſit & alia, quæ Româ expectat. Peruelim te Lugduni verſari ſæpius, & familiariter cum Medico Hoſpitalis ſummi, & Chirurgicis adminiſtrationibus nonnunq; intereſſe. D. Ant. Gryphio, cui nuper ſcripſi, teq; illi cõmendaui, plurimam ex me ſalutẽ dicito. Theophraſtũ Cæſaris Odoni Bononiæ impreſſum, ſi apud eum reperitur. fac vt cognatus meus mihi afferat. Itẽ Guilandini libellos, quos recens in Italia, Paduæ puto aut Venetijs edidit, ſiue Latinè, ſiue Italicè. Audio eum peregrina-

tiones

tiones ſuas deſcripſiſſe. Hæc ſi non reperiuntur, cu-pio te curare per D. Gryphium, aut alium, vt accer-ſantur: nam ex Italia iam ſæpè fruſtrà petij, à vobis facilè Geneuam mitti poſſent ad Iohan. Friſium iu-niorem, qui apud D. Cheuallerium Profeſſorem a-git. Vale. Tiguri 1563. Octobr. die 28.

T. CONR. GESNERVS.

SI D. Vallerandus noſter Lugduni eſt, bene eſt; ſcribo ad eum: ſin minus, permitto vt meas ad i-pſum literas aperias, & metallica rara, quæ ad i-pſum mitto, inſpicias, & ex doctis etiam Medicis D. Dalechampio & Milleto præſertim ea oſtendas, & iudicia audias: ſed ita, vt omnia rurſus integra con-cludas, & tutò citoq́, ſi fieri poteſt, ad Vallerandum mittas. Antonium Geſnerum mercatorem cogna-tum meum habeas tibi commendatum, quæſo. Emet ſimplicia quædam Lugduni, in quibus ſi tu & Do-minus Vallerandus ei adfueritis, vt bono & comimo do pretio emat, rem mihi gratiſſimam feceritis. Quæ libri noui iſtic cudantur, fac ſciam. Mitto tibi ico-nes aliquas ſtirpium noſtrarum, vt oſtendas amicis, præcipuè D. Dalechampio, & tuam quoque ſenten-tiam dicas, vbi conferis cũ aliorũ hactenus editis picturis. Si D. Dalechampius apud vos eſt, & expe-tat vt ad Epiſtolas aliquot poſtremas ſuas reſpon-deam, faciam lubens: nũc partim quia occupatiſſi-mus ſum, partim quia de ipſius in me animo, muta-

to fortè, si vltimas meas recepit, certior fieri cupio. Quòd si is vel abest Lugduno, vel abest quidem, sed à me (quod Deus auertat) alienatus, prospicias mihi de alio quopiam Medico erudito Lugduni, aut in vicinia, ad quem scribam interdum, & aliqua petam, mittamq; vicissim. In Solerij Annotationibus in Aëtium legi, Nasturtij genus luteo flore, foliis Sisymbrij Cardaminæ, Lugduni se vidisse in horto Francisscanorum, qui id Anitones nominẽt, alibi nusquam de eo vt inquiras oro, & semina mittas. Ac si quæ etiam alia habere poteris non vulgaria, mei vt memor sis, ac historiam stirpium per occasionem tibi commendatam habere pergas, obsecro. An D. Rondeletij de Piscibus liber secundò sit impressus, quando, & quanti veneat, scribe. Audio & Montani Medici Itali libellum quendam Lugduni impressum esse in octauo, in quo agat de apoplexia & alijs 4. morbis capitis, quem rogo vt summa diligentia perquiras, & mittas per cognatum meum, qui satisfaciet, aut D. Gryphio des ad me mittendum: nam ipsi inquirere fortè non vacat, & antehac etiam ab ipso frustrà petij: mittet autem is ad me alios quoque libros. Ambrosius Parè Chirurgus Parisiis ante biennium edidit librum Gallicum de Vulneribus & fracturis capitis, de quo velim te inquirere, an ab eo tempore Latinè etiam excusus sit: & si inueniatur, Gryphium monere vt mittat cum cæteris. Hæc ex Calceolary epistola tibi excidi.

M. Io-

M. Iouane Bauhino Iunior, come si troua in Lugdunio, vi prego caramete farmi a sua Etia recommandato alai asai, alquali per la sua gentilisima natura son fato schiauo e seruitore, facendoli intender come mandai il suo Catalogo de Simplici, qui mi mando al Magnifico Cortusio.

T. T. CONR. GESNERVS.

Optimo & doctissimo viro IOHAN. BAVHINO Medicinæ Doctori excellentissimo: LVGDVNI, S.

MITTO tibi, mi Bauhine, Epistolas binas ex Italia, his diebus ad me perlatas: plura autẽ scribã per Sangallenses Mercatores proximè. Omnia hic Dei gratia bene habent. Castalio Basileæ obyit. Pestis illic, vt audio, incipit. Bernhardinum in Poloniam abire puto. Saluta amicos. Vale. Tiguri 6. Ianuarij, 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Eximia virtute viro D. IOHANNI BAVHINO Medicinæ Doctori excellentissimo, S.

BELLVM illud in Germania exortum contra Episcopum Vuirtzburgensem puto maximè, mox compositum est, & nobilibus belli authoribus.

quæ volebant conceſſa, cogor breuius ad te ſcribere, quàm vellem. nam & alia quædam vrgent, et cupio D. Dalechampij literis iamdudum ad me datis binis aut ternis, quibus nondum reſpondi, reſpondere. & heri veſperi venit ad me nuncius cum literis prolixis D. Ge. Aemylij, qui in ſylua Hercinia (centum fortè à nobis miliaria) Theologum & Concionatorem agit, idemq; rei herbariæ ſtudioſiſſimus eſt, ita vt pleraſque plantas carmine eleganti deſcribat, illius & alterius quibuſdam literis hodie reſpondere cogor. Ad praxim conuenientia tibi quid habeam, nunc non ſuccurrit. Scis me hominem obliuioſum eſſe, nō tam naturâ, q̄ ſtudijs & laboribus obrutum. Numeraui his diebus libros, ex quibus ſtirpium hiſtoriam decerpo, numero circiter ducentos. Oxymelite maiori meo nunc etiam vti incipio, non rarò. Quaternario iuueni nuper ter dedi, qui cùm periculoſiſſimè laboraret, nunc ferè ſanatus videtur. Minus dedi ſeni ſexagenario, qui paroxyſmo inuadente ex aſthmate ſemper grauiter laborabat. Huic etiam ter dedi, & poſtea ter oleum Vitrioli ad ſex, aut ſeptem guttas pro vice cum ſyrupo de acetoſitate citri, & aqua Gentianæ. Illum paulò pòſt & febris & aſthma reliquerunt. Matri etiam meæ aſthmaticæ permultos iam dies affixæ lecto, & abhorrenti ab omni medicina cum oxymelitis minoris minimum vino maluatico miſcuiſſem, & illa interdum leuiſſimè deguſtaret, mox quaſi à morte reſurrexit.

surrexit. His remedijs igitur confidenter vtitor, & in magnis etiam morbis Philonio interdum. Si quid aliud te dignum acciderit, seponam tibi in posterum. Squinanthi florem non mitto, tum quia vnicum habeo stipitem paruum, in quo flores etiam minimi sunt, & nullius certæ formæ. Flores tamen esse omnino apparet. Acaciæ folia non accepi, sed vasculum fructuum solum, & spinas minimo specimine. Absinthij Pontici mei, siue Alpini minoris, specimẽ ad te mitto: est autem iam vetustius. Quod & in arte nostra, & Chirurgia, simul & legendo Pharmacopolis te exerces, rem te dignam & vtilissimam facis. Ad D. Dalechampium ipse scribam. Pro eo quòd mihi tuam operam offers in promouenda mea stirpium historia tam benignè, gratiam ago maximam, & candorem tuum exosculor. Icones iam aliquandiu nullas fecimus, quod Pictor & Sculptor in alijs suis negotijs occuparentur, & ego minimè vrgerem, qui eos festinare non cupiam, ne Typographus postea me quoque intempestiuius vrgeret. Chr. Froschouerus iunior iam omnem officinæ curam in se recepit, vbi complures sculptæ fuerint, eo permittente, ad te mittam. Gratum fuit Muralti filio, & mihi quoque, quòd de hypochondriaco affectu tuam & aliorum sententiam perscripsisti: habet is nunc multò lenius, ipse etiam oxymelite maiore meo vsus, & purgatus. Multum in eo potest animus: Cùm primum enim cogitat

secum de hoc malo, ieiunus præsertim, facilè in id incidit. Semen illud a te missum tibi incognitum, videtur mihi esse species illa Lycij, quam Matthiolus (puto) pingit folijs modicè serratis. Spinam cerui-nam minorem ego dixerim, circa Curiam reperi. Occhinum propterea quòd librum ediderit Basileæ, interprete Castalione, non ostensum prius Tiguri, in quo aiunt paradoxa quædam contineri, Senatus nostèr nuper discedere iussit: discessit autem Basileam, vbi an receptus sit, nescio. Resalutant te D.D. Cellarius, Vuolffius & Muraltus. De Petro Buttino vt inquireres ad te scripsi, sed nihil respondisti. M. Petrus Figulus petit semen Momordicæ, siue Balsaminæ. Vale. Tiguri 1563. Decembris die 12.

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico & Chirugo præstantissimo, amico primario suo:

LVGDVNI,

S.

NVPER admodum ad te scripsi, suauissime mi D. Bauhine. Nunc etsi in luctu propter charissimæ matris meæ mortem intra triduum defunctæ, constitutus, scribo tamen ad te breuissimè. Proximis literis ante dies paucos commendaui tibi Germanos aliquos Belgas iuuenes, quos spero te accepisse. Moriuntur apud nos pleuritide quadam

dam maligna, &, vt videtur, contagiosa nonnihil, in qua phlegmone quidem est, sed nihil expuunt, vt siccam, aut astrictam pleuritidem eam vocare liceat. Ea etiam Froschouerus senior extinctus est. Qui breuissimè tertio, alij sexto die moriũtur. Quòd ad remedia, haremus & dubitamus q̃d maximè tentandum sit. In plerisque catharrus à capite superueniens arteriam implet, ita vt stertant quodammodo, & prohibet sanguinem, & a thorace humores expectorari. Quid si cauterium sub loco affecto fieret? Meminit eius (ni fallor) Alexander Benedictus. Martij 21. per D. Scharnerum Curiensem Consulem, quo cum Alpes Rhaticas superauimus, ad te scripsi. D. Cortusii ad te literas semel an bis ad te misserim, non memini. Tu quoties acceperis, ei significato. Fidem bonam in me non patiar desiderare quenquam. Literas ad me tuas & a cognato meo, & à Correctore Froschoueri accepi. Quod autem ad diuersas circa simplicia opiniones, respondere ad singula certi aliquid non possum: de multis enim ipse adhuc dubito: et obseruationes meas authorumque loca de singulis perquirere & ad te scribere nimis laboriosum mihi alioquin occupatissimo foret. Chirurgis te interpretari institutiones Tagãty gaudeo, quid si commentarios etiam aliquos in eas meditareris? M. Petrus Lithotomus noster, mittit ad te depicta quaedam instrumẽta. Ego certe illum vt candide & liberaliter tecum agat, hortari soleo. Ber-

nardinum Ochinum audio nunc Francfordiæ fuisse, & editurum Apologiam contra nostros. Nuper colicam mulierem curandam habui, cui post multos clysteres & pharmaca summoperè profuit modicum olei vitrioli cum drach.ß. theriacæ & sudore. In Italia (Venetijs puto) Dictionarium medicum prodijsse audio, nescio quale, aut cuius autoris. Oporinus impressit Medicæ consultationis apud ægrotos secundùm artem & experientiam salubriter instituendæ Enchiridion, authore Matthia Cornace Regis Rom. Physico. D. Ant. Gryphiũ saluta peramanter, & vt pro libris missis pretium à Sangallensi aliquo, præsertim Linero, meo nomine petat, iube: cui ego hic reddam: sin minus mihi significet, & mittã. Auerrois opera an excusa sint Lugduni, & quanti veneant, indica. Constantini, Scaligeri, alij aliorum libri noui, qui & quando sint edendi, scribe. D. Rondeletij in Dioscoridem Annotationes tuæ iam mihi describũtur. De Lycio & Spina Burgundica, Philyra & Philyrina cõsidera quæso. Vale. Tiguri 1564. Aprilis die 5.

T. CONR. GESNERVS.

Clariss. viro D. IOH. BAVHINO, Medico Germano excell. LVGDVNI, S.

CVM Tabellarius ad nos occurrisset, arrepto calamo scribere aliquid volui. Postrema litera tua

tuæ Decemb.13.à te datæ ſunt. Expectabã vt à Mercatore Sangallenſe aliquo acciperẽ à te aliquid: ſed an illi adhuc appulerint, neſcio. Ego his ꝓximis diebus ad te ſcripſi, & literas Baſileã ad parentẽ miſi, cum ſeminibus quæcunq; habebam rariora. Opiniones tuas de plantis quibuſdam libenter quidẽ lego, ſicuti & Vallerandi noſtri: ſed reſpondere extempore difficilè mihi eſt, tum alias, tum quia plurimas obſeruatiões meas in ſchedis innumeris digeßi, quas nunc perquirere & inſpicere ſingulas non poſſum. Antequam verò pronunciem quicq̃, & librũ edam, Deo dante, ſententias veſtras omnes accuratè conſiderabo, in multis certè nihil, q̃ temerè aliquid affirmare malo, quamobrẽ ſententiam meam cohibeo. E libris Scaligeri, Dalechampÿ, Conſtantini, quãdo edenda ſint, aliqua per occaſionem mihi inquire. Literas meas & his diebus ſcriptas ad te, & alias Febr. 20. an acceperis ſignifica. D. Dalechampio ſcribam aliàs. Ex illis, quæ Vallerando nunc mitto, metallicis, ſi quid fortè deſideras (puto autem te iam prius omniũ ſpecimina habere) pete. Vale. Tiguri 1564. Febr. die 15

T. CONR. GESNERVS.

Ornatiſs. viro D. IOH. BAVHINO Medico Germ. præſtantiſs. LVGDVNI, S.

HERI ad te ſcripſi breuiſſimè, & miſi binas ex Italia ad te literas: alteras à D. Cortuſio puto,

alteras verò à Calceolario Lithotomus etiam noſter ad te ſcribit. Nunc quod addam, inuenirem fortè aliquid, ſed non vacat. Scis practicam meam anguſtißimam eſſe, & multa experiendi facultatem mihi non dari. Senem plus quàm ſeptuagenarium pleurititicum his diebus curaui. Is primùm ipſe ſibi catapla ſma applicuit, ex Abſinthio in aceto feruefacto, calidum, & poſt aliquot horas ſemel iterumq; repetijt. hoc ſibi aliàs etiam manifeſtè profuiſſe ait, & idem ab alijs valde commendatum memini me audire: quare ego quoque in poſterum vtar. Ego ad ipſum vocatus Oxymeli meum cum Loch ſano dedi, & Fœnogræci decoctum meum quod noſti, profuit ilicò, & Dei gratia liberatus eſt. Remedium etiam illud ad ſecundas pellendas ἀπ' ὄρχεων ἰατρέων iam aliquoties nobis mirè ſucceſſit. Quiſnam aut qualis practicus eſt Tornauilla nomine? Audio eum à Schecio (cuius libri demonſtrationum nunc imprimuntur Baſileæ) laudari, propter diligentem cauſarum tractationem. Inquire de eo, & ſi non malus ſcriptor tibi videbitur, mone D. Gryphium noſtrum vt ad me mittat, cũ cæteris, de quibus nuper ad te ſcripſi. Vide quæſo in Cordi deſcriptionis plantarum libro quinto ſeorſum impreſſo, an Philyricia ab eo dicta ſit ſpina Burgundica, vt ego conijcio, & an eadem, vt mihi videtur, Apharca Theophraſti ſit. hac de re cum Domino Dalechampio conferes, quẽ meis verbis ſalutabis officiosè, & excuſabis, quòd nunc

non

non ſcribam, qui & occuputiſſimus ſim, & ipſius reſponſum expectem. Quæ item eſt Phylira Cordi eiuſdem libri, cap. 23. deſcripta? an ea quam Matthiolus exhibet? Vale. Tiguri 1564. Ianuarij die 7. Saluta etiam D. Valerandum noſtrum.

T. T. CONR. GESNERVS.

Clariſsimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori Medico, Germano, eruditione & vſu artis excellentiſsimo, amico intimo: LVGDVNI, S.

CVM Geneuam ad D. Franc. Portum ſcribendi occaſio mihi daretur, volui ad te etiã literas breuiſsimas dare. Semina vt petis aliqua tibi procurabo. Catalogum Aldronandi etiam remittam, & in Dioſcoridem ex D. Rondeletio Annotationes. Tua verò deſcriptione ſtirpium nondum ſum vſus, neque plantis ſiccis rarioribus ad meas picturas: partim propter plurimas maximáſque occupationes meas, partim etiam quòd Pictor aliquandiu hactenus rebus alijs neceſſarijs impeditus fuit. Spero autem te, ſicuti polliceris, ante tempus oportunius non repetiturum à me. Interea bene eſt, quod monuiſti, vt eo citius vtar omnibus. Quanquam, ſi fieri poſſet, rogatum te vellem, vt mihi plantas tuas omnes, vna cum deſcriptione relinqueres, donec opus meum herbarium abſoluiſſem totum. Iam enim no

mina ſingularum, quas deſcribis, notaui, & cùm meis ſchedis digeſſi, vt cùm ad hiſtoriam ſingularum accedam, deſcriptiones tuas paulatim inſpiciam. Sed quod iuſſeris, faciam: non ſolùm quia res iſtæ tuæ ſint, ſed magis quia ego etiam tuus. Hæc in præſentia feſtinantiſſimè. Breui plura tibi & Domino Dalechampio, ac Vallerando meo, vt literis, quas Paulus noſter (Froſchoueri Corrector) nuperè à vobis reddidit, reſpondeam. Interim illis me commendabis, & Antonio Gryphio noſtro. Ad ſchedas meas de Cedro & Iunipero per otium reſponde, & meas quoque ſchedas remitte. Caſſiæ florum ſurculum depictum egregiè in Memphide Aegypti, Adolphus Occo Auguſtanus Medicus nuper ad me miſit: florem in primis oſtenderas, vnde ego eum pinxi, ſed ordo quo plantes, in imò ſurculo naſcitur, pulchrè in hac pictura videtur. Idem etiam de alijs quibuſdam raris Aegypti plantis ſpem mihi fecit. Cæſarem grauiſſimè ægrotare audio. Antheræ radices à Vallerando miſſas his diebus, in memet experiri volui: bibi autem earum dilutum ex aqua mulſa, amaræ ſatis ſunt: ſed ſalubres, & ſine omni, quod obſeruaue-rim periculo: quod mireris in Aconitorum familia. Hæc addidi, ne ſine medico argumento meas acciperes. Vale. Tiguri

1564.

T. CONR. GESNERVS.

Clariſ-

Clarissimo viro Domino Doctori IOHANNI BAVHINO F. Medico præstantiss. doctissimoq;, Germano, LVGDVNI, S.

VENIT his diebus ad nos egregius iuuenis Carolus Rokelsingerus, q cũ Castalione aliquandiu vixit: is mihi attulit à parente tuo Bouis sylvestris, (quẽ ex Vngaria nuper Mompelgardum adductum ait) gratissimã mihi picturam, & quia nunc cõmodè oblato nuncio, patri tuo propter eã gratias ago, simul etiam semina, quaecunque te non habere istic posse, ad te mittere nolui cum meis ad te literis ad parentem missis. Sunt autẽ seminum genera xx. Mercatores Sangallenses miror nondum ad nos rediisse: per illos enim literas tuas expecto. Plura nunc non licuit. Ochinam audimus Norimbergæ esse, & aliquid conscribere. Metallica ad D. Vallerandum ti meo ne nõ mittere possim breui. nam & occupatior sum, quàm vt disquirere liceat: & nuncy. qui onera huiusmodi suscipant, rarissimi inueniuntur Lugduni. Commodius Antuerpiam, quã ad vos mitterem. Mercatores enim nostri Francfordiam suas merces mittũt: Lugdunum verò nemo nostrorũ sua, vt scis. Cogitabo tamen, & non negligam occasiones, vt aliquid saltem mittam: quanquam mallem aliqua retinere, donec meum de lapidibus & metallis libellum, quem nunc rursus in manus sumo: tandem

absoluissem: interim meo nomine amantissimè eum salutabis, & reliquos amicos. Ad suffusiones oculorum curandas medicamentum quoddam D. Rondeletio vsitatum, vt audio, ex Emphacio sitenes, ad me scribe. Bezoar lapis contra venena, qui & qualis sit, si vsquam perscrutari potes, aut ipse videre, mihi perscribe. D. Crato his diebus vnum descripsit, quem ego ex descriptione dicite congenerem esse conijcio, etsi non resonat intus. Ioan. Iacobus Muraltus F. cùm Bada nuper esset, in meam gratiam varia venena experiri voluit in canibus sed reliqua ferè nihil eos affecerunt. Nucis vomicæ autem ℈. ß. tantùm cùm dedisset cani in carne cruda, post horæ quadrantem canis obdormijt, & inter dormiendum modò caput mouebat, ac si conuelleretur, modò tibias anteriores, modò posteriores, tandem post horas quatuor extinctus est. Tum rursus alteri cani idem venenum similiter dedit, & tres ferè horas post, cum vehementibus symptomatis correpteretur, Antidoti Saxonicæ meæ drachmam semis cum carne cruda exhibuit (quam aliquandiu quidem canis accipere detrectabat, sæpius verò & subinde oblatam, tandem admisit) non est autem mortuus, quod sciat: nam post horas quatuor rectè ambulantem eum vidit. Hinc & narcoticam esse, Vomicam nucem vulgò dictam, & vel Opio deteriorem apparet. His diebus quidem rursus Badam se conferet, & an adhuc viuat, rescisset, &

alia

alia quædam in mei gratiam experimenta fa-ciet. Velim autem te quoque huiusmodi aliqua tentare per occasionem, & D. Vallerandum quoque, atque de ijs interdum mihi significare Aetitæ substantiam interiorem quæ cretæ similis est, venenis aduersari puto, & audiui. Cupio autem nos experiri, ego vnicum habeo quem non libenter fregerim. Aliâs plura. Vale Tiguri 11. Febr. 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrinâ & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO F. Doctori Medico Germano, amico syncerissimo suo: LVGDVNI,

S.

ITERVM *ad nos redit D. Tscharnerus Consul Curiensis vnà cum Clarissimo viro D. Guicciardo Medico, qui Rector aliquando Papiæ fuit, & Telij in valle Telina liberalissimè nos excepit. Eos tibi commendo quoad possum, si qua in re eis gratificari potes vt facias. Nihil habebam quod ad te mitterem, per ipsos: nam & festinabant, & ego meo more occupatissimus eram. Basileæ pestis adhuc grassatur: nos Dei gratia salubri hic aëre fruimur. Rondeletij in Dioscoridem cõmentarios iam describendos curaui, & cũ se occasio offeret ad te remittam. Vale & saluta D. Dalechampium, Gryphium.*

Salutat te Pet. Figulus, & quæ à te petijt expectat. D. Gryphium cupio indicare quid ei debeam: proximè plura. Ad literas tuas Martij 10. datas breuissimè respondeo. Carolus Reckelsingerus literis acceptis de morte parentis discessit. Bouis sylue-stris illius figuram, quam tu mihi fieri curasti, plurimum tibi debeo: est autem satis magna in panno facta, quare non commodè ad te mittere possum. Breui fortè iconibus recudendis addetur. Pro diligenti obseruatione tua, & descriptione Bulbi sylueſtris Fuchsij, quem ad Ornithogalon refers, magnas tibi gratias ago: nec est quòd tua sententia (cui faueo) opponam. Semina eorum etiam conferes cum vacabit. A Domino Cortusio si quid rari acceperis, nomina saltem indica, ego iam multis mensibus (aut vltra annum) nihil ab eo. In alteris deinde (Martij vigesimo quarto, datis, quas simul cum superioribus misisti) permittis mihi vt descriptionibus tuis, & plantis fruar, quamdiu opus fuerit, qua de re plurimum mihi gratulor. Optimè & diligentissimè omnia seruo, & nunc hæc scribens inspicere volui, nec vllum deprehendi vitium. Cuperem te aliquam herbam peculiarem tibi deligere, quæ nullo hactenus nomine, antiquo præsertim, medicis innotuisset, & cuius tu vires aliquas experiundo confirmasses, vt eam à tuo nomine denominarem, cogitabis per otium. Iam Cortusius Monthaurus, Calceolarius,

rius,&c. sibi παρωνύμους miserunt. Semina M. Petro figulo dedi. De cedro respondebis per otium, si poteris. Venio ad vltimas tuas Maij die 9. scriptas. Ad schedas meas quas describere voluisti, quandocunq; per otium rescire ex eis aliquid, & respondere poteris, gaudebo. Pleuritis illa pestilens, Dei gratia, verno solum tempore durauit, si quos libros nouos videris, vel audieris, scribe. Adolescens ille Massiliensis Pharmacopœus qui Basileæ fuit, nuper cum alio Iuuene Gallo Venetias profectus est, per quem D. Cortusio scripsi & Vallerando, &c. An dictionarium medicum aliquod, & de instrumentis Chirurgicis libri prodierint, & vbi, significa. Pro Caryophillorũ ramulo, & Calchanto Cyprio cum Missy gratias ago. Iterum vale. Tiguri 1564. vltimo Iunij.

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro D. Doctori IOANNI BAVHINO F. Medico præstantissimo, amico syncerissimo suo: LVGDVNI,

S.

His diebus per Consulem Curiensem ad te scripsi; nũc hosce Iuuenes eruditos Belgas tibi cõmendo. Heri deglutiui pulueris de herba Gratiola ℈. i. cũ rob acinorũ sambuci, vnde copiose sum purgatus supra infraq; : mire phlegmatẽ aquas de-

trahit, sed non sine molestia. Pleuriticam mulierē cum his dieb curarem, Scarabeum viuum, nigrum, cornibus binis, prælongis, flexilibus, articulatis purè circum circa repletum excreuit, res mira. Senserat ea prius longo tempore motum quendam & vellicationem in ventre. D. Antonium Gryphium saluta amāter, libros duos ab eo missos accepi: quorum precium vt indices expecto. Reliqua ex his Iuuenibus cognosces. Vale. Tiguri 1564. Martij die 24.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & artis vsu Medico D. IOHANNI BAVHINO Iuniori, amico suo longè Charissimo:

LVGDVNI.

S.

ACCEPI literas tuas suauissime mi D. Bauhine, 7. Octob. datas, & ex tuis ad patrem omnia quæ cupiebam intellexi. Ago autem gratias toto pectore Deo Opt. Max. Patri Domini nostri IESV Christi, quòd ex tantis sæuissimorum morborum periculis ereptus & restitutus sis nobis: idem te in posterum etiam animo & corpore incolumem seruet. Tuas ad parentem literas crastino die mittam per cognatum meum, qui Basileam ad nundinas descendit, & has quoque meas ad te addam: pater enim fortè citius mittet. Libellum quoque ad D. Funckium crastino die curabo per

per

per ciuem quendam eius. Eum ego nondum inſpexi, dedi enim ſtatim deſcribendum: poſtea per otium inſpecturus. Peſtis apud nos pergit quidem, ſed mediocris Dei gratia & clemens ſatis. Libellum Germanicum hic impreſſum ex communi ſententia Vuolphij, Cellarij, & mea de peſtis præſeruatione & curatione ad parentem miſi, vt ſi videretur ad te mitteret. Eum ſi acceperis, de iudicio tuo candidè ad nos reſcribes: idq; vt facias rogamus. multum enim tibi tribuimus hac in parte, quòd eruditioni tuæ exercitatio etiam, & obſeruatio multiplex acceſſerit. De Petro Buttino Pharmacopola, cuius ſupellectilem adhuc domi meæ ſeruo, ſi quid certi nouiſti an viuat nec ne, vno verbo ſignifica. Pharmacopolæ noſtri Clauſeri famulus adultus, & ſatis peritus ſi veni: et Lugdunum Verno tempore, putás ne illum herum inuenire poſſe? Ex duobus Epiſtoliis tuis alterum planè lacerum Geneua ad me peruenit, alias chartæ inuolues & munies. Vale in Domino: Tiguri, Nouembris 5. 1564.

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina & virtute viro D. Iohanni Bavhino F. Medico Excellentissimo Germano:

LVGDVNI,

S.

LITERAE tuae Charissime mi D. Bauhine, Decembr. 5. datae, 17. eiusdem mihi redditae sunt, quibus breuiter multa iam nocte respondeo. Pestis adhuc mediocriter hîc grassatur, libellum nostrum tibi non displicere gaudeo. cum otium erit, considereres diligentius, & quae mutanda consulas, et quo, ingenuè moneas. Tibi enim multa experto fidem habebimus. Mihi nihil ferè adhuc experiri licuit, nemo in tempore nos vocat, nemo consiljs obtemperat. Oxymeli meum minus, nonnullis profuisse videtur ab initio datum cum leni potiuncula aluum soluẽte, & postea per interualla exigua dosi ad propellendum à centro venenum ad cutim & apostemate: id quod efficit gnauiter, si vllum aliud auxilium. Libellum tuum de pestis curatione, quẽ ad D. Ioan. Funccium scripsisti, valde probamus et petimus vt concedas illum excudi, siue per se, siue cum aliis quibusdam in publicam vtilitatem. Siquid tamen mutatum voles, admone tempestiuè, id est primo quoq; nuncio. Vale. Tiguri 1564. Decemb. 17.

T. CONR. GESNERVS.

Cla-

Clarissimo viro D. IOHANNI BAVHINO Doctori medico Germano celeberrimo doctissimoq;,amico suo obseruando: LVGDVNI, S.

LITERAE tuae Ianuarij 22. datae his diebus mihi redditae sunt. Libelli tui de peste praestare videtur vt differatur editio. nam Typographi quoq; cum pestis iam desierit Dei gratia nō facile admitterēt, & tu fortè per otium maturius aliqua considerabis, vt cum aliis quibusdam tuis aliquādo in lucē & vtilitatē publicā edas. Quod vt tibi ex animi sentētia succedat, Deū Opt. Max. oro. Incipit hic paruas quasdam pestis vagari, Die haupt sucht/ *sed ex ea paucissimi moriūtur. Vxorē si iam duxisti, oīa fausta & fœlicia tibi precor: sin minus vt ducas suadeo, tū alias, tū ex medicis etiā indicationib. Homo es, humani nihil à te alienū, aetas tua & temperamentum, & instans rerum tempus cōsentiunt. Eritq; hic status studiis tuis, vt spero, commodior & tranquillior. Sed da operam, vt piā, et morib. tuis cōuenientē inuenias, qua in re Deū tibi adesse precor, optoq; ex animo. Plurib. nūc nō licet. D. Io. du Choul, magnificū nobilē, & doctissimū virum cum Dom. Guilhelmo eius filio tanto parente digno, vt meo nomine reuerēter, et officiosè salutes, rogo. Et meo nomine ab eis mihi petas picturam.*

floris Apollinis, cuius visi apud ipsos, Cardanus in libris de subtilitate meminit. Semē etiam & Bulbū viuum desidero, vicissim aliquid rari pro eo missurus. Saluta etiam D. Dalechampium, quem nō dubito picturam eius habere ac descriptionem. Iudicium eius super hoc flore, eiusq; nomine require, & tute si potes herbam viuentem & florentem inspiceat describe, si placet: in reliqs tuis descriptionibus hæc etiam accedat. Vallerandum nostrum putabam in Græciam nauigasse, si ad vos redyt, cupio eū salutari ex me, & interrogari an literas meas quas non ita pridem Venetias ad ipsum dedi, acceperit. Moschum audimus iterum inuasisse Lithuaniam, & prælio victorem castrum quoddam munitissimum occupasse. Vale fœliciter. Tiguri 1565. Februar. 25

T. CONR. GESNERVS.

Præstanti doctrina, & virtute viro D. IOHANNI BAVHINO Germano, totius rei Medicæ scientissimo, amico syncero & percharo suo:

LVGDVNI,

S.

CVM mihi ex improuiso daretur nūcius, Charissime Dom. Baubine, accepto calamo hæc effudi. Nuper vltimis tuis respondi: sed quia hic Tabellarius breui huc puto redditurus est, nolui te & ipsum

ipſum ſalutare. D.Dalechampij literas (ſcripſi ad eum 7. Ianuarij: & miſi pro D. Conſtantino literas) expecto. Mercatores Sangallenſes non vidi, alioquin per ipſos ad eum ſcripſiſſem. Teneor deſiderio Scaligeri & Conſtantini librorum & Theophraſti in primis. Audiſtine quicquam aut vidiſti ſpecimen Laur. Grylli Medici Auguſtani defuncti annotationū in Dioſcoridem? Memini D.Zuuinggerum olim ſpecimen ad me miſiſſe, quod perplacuit.Sunt qui dicant illum à Rondeletio ſuffuratum eſſe,de quo nunquid tibi conſtet ſcribe. In re medica ſi quid lectu dignum prodijt,mone D. Gryphium vt mittat,cui etiam ex me ſalutato, indicabis Ioan.Friſium obiiſſe,& filium natu maiorem ei ſuccedere: Lutetiæ ſi Fernelij aliquid nouum alunde prodijt, per Santgallenſes mittat.Extat libellus inſcriptus:Recueil de la diuerſite des habitz, qui ſont du preſent, &c. Pariſiis 1562. in 8,hunc inter alios peto. Matrimonium an tibi ſit contractum: quid agas,vt valeas,quid mediteris, fac ſciam.Ego in meo ſtirpium Oceano penè ſubmergor, & obruor multitudine rerum. Florem Apollinus à Clariſs.viro D.Ioan.du Choul, cuius meminit Cardanus, vt proximè Febr.die 25.& pridie Decembr. 18.die ſcripſi,ipſum aut pictum mittas,iterum atq; iterum rogo.Seminum ſi quid eſt rariorum adde. Aeſtate ſuperiori mihi promittebas deſcriptionem thermarum quarundam: quam peto adhuc qua-

lemcunque, & serpentis qui eas frequẽtat non venenati. Vallerando si apud vos est, S.P. D. & an diutius mansurus sit scribe, ne frustra ad eum literas dem. Vale Raptim 1565. Martij die 16.

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro D. IOHAN. BAVHINO Medico Doctori peritissimo, amico singulari, & Charissimo suo: LVGDVNI, S.

TE quidem amari à me vnicè in Epistola impressa ad Vallerãdum nostrum, quam ei nũc mitto, vno verbo satis testatus sum, quum meum te appellaui, hoc est mihi meritò Charissimum. Gaudeo quòd te totum ad artem nostram conuertere statuisti. Herbas siccas tuas nunc præ manibus habeo, & breui (cum Deo) absoluam, vt ad te sicut petis remittam. Descriptiones tuas quas mihi dedicasti, pro quo officio aliquando gratus ero. Adrianus Chortander tibi notus, qui nunc mecum est, & me iuuat in colligenda reliqua ad huc stirpium historiam materia, iam descripsit mihi. Libelli nostri de lapidibus, & metallis ad Septembrem, aut paulo antè prodibunt. Literas meas Monspelium ad Dominum Rondeletium

*letium, vt maturè mittas valde peto. Domino Valleran*do *me commenda. Est'ne is affinis tuus, aut quam vxorẽ apud vos duxit. In Dioscoridem Commẽtarium Rondeletij iampridem Domino parẽti tuo Basileam remisi, stirpium descriptiones recognoscere te, & aliquando edere cupio, sunt enim dignæ. Saluta Dominum Dalechampium, qui vt valeat, quid agat scire cupio. De Domino Solerio Medico pio & erudito Gratianopoli, etiam si quid cognoueris, vt valeat, & quando descriptiones accuratissimæ stirpium, & doctissima in Theophrastum Commentaria (de quibus fortè scierit aliquid Dominus Antonius Gryphius) sicut ea etiam quæ Dominus Constantinus parat, significa quæso. Vale in Domino. Tiguri 1565. Iulij nono.*

T. CONR. GESNERVS.

Clarissimo viro Domino IOHANNI BAVHINO, Medico pererudito & fideli, Amico Charissimo, & obseruandissimo suo: LVG-DVNI, S.

HERI Gallo Iuueni prouinciali ad te profi-ciscenti D. Bauhine, vt te salutaret mãdaui. hodie patrueli meo Francofordiam descensuro hoc

epistolium dare volui, vt eius occasione libellos nostros de lapidibus & metallis ad te mitteret. Exemplaria libellorum duo sunt: vnum pro te, alterum pro Vallerando nostro, cui nuper etiam specimen eius operis & dedicationis ei facta misi. Audio te quoque stirpium historiam scribere. id si facis, precor tibi omnia eam in rem fœlicia, nec est quod me cœles, qui omnium optimè fero riuales. Tantũ enim abest, vt dehortari te ab eo proposito velim, vt potius sim adiuturus, si quid possum, mihi crede. Multa tu vidisti & multa potes, quæ ego non possum & ætas vegeta est. Vale et ignosce breuitati quod merito facies, qui nimiũ breuis es, hoc est iam diu nullas ad me scribendo. Saluta Vallerandum, & amicos. D. Dalechampio libellos nostros te ostendere cupio, quos si & ipse desideret, mittam ad eum aliàs, quamquam ipse iamdiu scribendi officio intermisso pertæsus amicitiæ nostræ videtur. Sicut & D. Constantinus fortassis, quod mihi sanè molestum accidit, præsertim si animi alienati fuerint. Literis enim carere possum, cum & ipse sim perpetuò occupatissimus. Tiguri

1565. Pridie Kalend.

Septembr.

T. CONR. GESNERVS.

Cla-

Clariſsimo viro D. IOHANNI BAVHINO Iuniori, Medico doctiſsimo, amico candido & ſyncero:

LVGDVNI,

S.

PICTOR *meus, cùm aliquandiu meliuſculè habuiſſet à cephalæa grauiſsima, rurſus in eam incidit: ſed iam denuò conualeſcit. Itaque ſpero me breui ad te miſſurum tua omnia. Interim deſcriptiones præmittam Baſileam ad parentem. nã hinc neq; rectà ad vos, neq; Geneuam mittendi occaſio vlla datur. Laurentij Grylli dictatorum in Dioſcoridem ſpecimen quoddã memini D Zuing gerum olim ad me miſiſſe: cui ego paulo pòſt remiſi: à te verò eiuſdem authoris vnquã accepiſſe quam, non memini.* Rondeletij *quidem ſcripta in capita aliquot libri primi à te accepi: quæ ante menſes aliquot Baſileam ad patrem tuum remiſi: ipſe an acceperit (de quo tamen non dubito) nõ reſcripſit. Suſpicantur aũt aliqui,* Gryllum Rondeletij *ſiue ſcripta, ſiue dictata ſibi vſurpaſſe: de quo certior à te fieri cupio.* D. Conſtantino *ipſe ſcribam. Miror aũt te cælare me inſtitutum tuum circa ſtirpium cõmentarios, & nunc demum de ſolis arboribus te aliquid moliri ſignificare: cũ iampridem ex alijs intellexerim, te vniuerſam ſtirpium hiſtoriam perſequi: & quæ* D. Dalechampius *habebat, ab eo te accepiſſe omnia. quod vt fœlix fauſtumq;*

tibi sit opto, & ex animi sententia eueniat. Noli existimare, me inuidere tibi, quem semper amaui, & ad hæc studia amplectenda primus aut inter primos, author fui. Non inuideo tibi, mi Bauhine: sed bene precor, & plures etiam esse optatem, qui hanc Naturæ partem excolerent. Nam ea plurimum oblector: & discere mihi iucundius est, quàm docere: & diligentiam tuam noui. Proinde si quid est, in quo institutum illud tuum pulcherrimum promouere queam, ne parcito mihi: & omnia ingenuè mihi exponito. Longè à Matthioli, Fuchsij, & ambitiosis huiusmodi ingeniis absum. Ego hoc tempore in stirpibus totus delitesco: & rogo si quid earum habes, per interualla communices, oblectandi me gratia. Vix enim aliud ex rebus terreris oblectamenti genus habeo: & senectus mihi molesta esse incipit. Exámen tuum in Theriacam videre quidem cuperem: sed Typographus qui excudat, vix apud nos inuenietur. Si tamen apud nos nõ sit qui suscipiat: mitte, & curabo quantũ in me fuerit, vt hic vel alibi ꝑdeat. Indices Aldroãdi etiam cum descriptionib. stirpium tuis ti bi remitto. Pro Epimenidio D. Valerando, quem plurimũ saluto, gratias ago. Libellos nostros de Metallis & lapidib. accepisse vos spero. De eo quod me monuisti, Scillam albã à Damocrate in Theriaca re quiri, gratiã ago: & de reliquis in schedâ (quæ nũc ad manum non est) à te annotatis. Costus Arabica,

D. Da-

D. Dalechãpij videtur propius ad Secacul Arabum accedere (si descriptiones Serapionis & Mesue inspicias) quã species illa Zinziberis, Meggina vulgò dicta. Vtraq; enim similis est Zinziberi. Sed hæc minor, illa maior, &c. Est aũt Zinziberis similitudo Secacul nõ in magnitudine solùm & figura: sed tota substantia & fibris interioribus. Megginã etiã puto semper cariosam esse, & inter Zedoarias Carpesia torax nescio vnde dictã radicẽ: maior verò species integra esse solet: quæ an apud vos, an Venetijs vendi publicè soleat, & quanti, scire cupio. De Iocosto, id est, Costo violam reddente, &c. & vbi inuenerim hoc nomẽ, aliàs, si petas, intelliges. Vale Tig. 11. Octo.

T. CONR. GESNERVS.

D. IOHANNI BAVHINO F. Medico LVGDVNI, S.

NVNCIVM hunc commodum nactus, quin te salutarem, prætermittere nolui: etsi tu rarius & parcius ad me scribere soleas. Cõualuit pictor meus: quamobrem herbas tuas sperabis breui ad te mittendas. Nunc enim in picturis toti sumus. Quæsieras ex me vltimis puto tuis, quid de eruo sentirem. Miror equidem, Galenum in Scillinis trochiscis, eruum, aut eius loco panis micam eis addi iubere: cùm hæc dulcis, eruum verò (ipso teste) amarissimum sit: adeò vt vel totam theriacam suo sapore amaro inficiat. Ego Pharmacopolis nostris

ſuaſi, vt dictamni vulgaris radicem (id eſt Fraxinellæ) erui loco potiùs, quàm panis medullam ponant. nam & amara ea radix eſt, & vim contra venena ac peſtem non vulgarem habet. Inter legumina præter Lupinum, nullum adhuc amarum inueni: poſſet autem erui loco etiam lupinus, præſertim ſylueſtris, vtpote amarior ſicciorq; accipi. Velim te per ocium conſiderare quæ Theophraſtus de eruo diuerſis in locis ſcribit. Hiſtoriæ libro octauo, capite quinto, coloris in eo differentiam eſſe ſcribit, & candidum dulcius eſſe. Siliquas eius cylindratas ferè apparere, & in eis ſemina non interſepta: ſed quaſi inuicem contigua, ſicut & piſi. Et alibi, fructus (ſiue grana) rotundos eſſe inquit, modo piperis. Hæc & alia à Theophraſto ſcripta, tu conſidera. Ad D. Valerandum ſcribo de Coſto: & ea quoque in re iudicium tuum requiro. Nuper in Theophraſto longo tempore intermiſſo cùm me oblectarem, quæ de Scorpio herba ſpinoſa ſcribit, loca conferre & perpendere volui. quod ſi te quoq; & D. Dalechampium in ſententiam meam pertraxero, perquàm gratum id mihi erit. Sin minùs, rationes veſtras in contrarium intelligere cupio. De Pitine & Ceanotho corruptis apud Theophraſtum vocabulis, aliâs (ni fallor) ad te ſcripſi. Dentariæ Rondeletij florum & fructus picturam accuratam deſidero, tu à me viciſſim quod voles pete: & in tuo herbario gnauiter perge, ſicut & ego

ego facio in meo, ἀγαθὴ δ' ἐρις ἥδε βροτοῖσι Addidi libellum de Galeni operibus Venetijs excusis: cui respondebit Gadaldinus pro se & Iuntis. Ego Gadaldini eruditionem Rasario longè præfero. Hic enim Oribasium pessimè versum nobis dedit. Ego nec Iuntarum nec Valguisianam editionem vidi. Tu si per ocium videris, vel aliorum etiam iudicia audieris, aliquando paucis ad me scribe. Vale. Tiguri 1565. Octobr. die 29.

T. CONR. GESNERVS.

S.

MI D. Baubine, nuper ad te scripsi, & ad D. Vallerandum quoq; bis, & dedicatam ei à me Epistolam impressam misi. Hunc fasciculum vt diligentissimè curetis obsecro: & vno verbo statim significetis, an ad vos peruenerit.

T. CONR. GESNERVS.

Domino IOHANNI BAVHINO Medico præclaro: BASILEAE,

S.

CLARISSIME D. Baubine, misi ad te iãpridem à filio tuo qui Lugduni est, commodatos mihi Rondeletij in Dioscorid. lib. 1. Commentarios, quos an acceperis significa quæso vno verbo, & simul an fasciculum, quem nunc mitto acceperis, qui stirpium descriptiones mihi ab ipso dedicatas

continet, & Indicem rerum variarum, Aldronandi Bononiensis. Quæ omnia velim te vt ipse cupit primo quoq; tempore ad ipsum transmittere. Ego ex nostra vrbe mittere non possum: cũ neq; libri, neq; aliæ merces à nobis aut per nos Lugdunum vehantur. Stirpes ipsas aridas quoq; cum potero primum mittam. Diu ægrotauit pictor meus, & nuper etiã in recidiuam incidit, quare eius opera vti nõ potui, quod breui spero fiet. iam enim rursus conualescit. Audio & filium tuum integros de plantis cõmentarios parare, etsi ipse hactenus celauit. Ego verò non inuideo, sed gaudeo potius, à multis pulcherrimam hanc naturæ partẽ excoli, & illustrari: quod si eum etiã iuuare possem hac in parte, facerẽ sanè candidè. Hoc epistolium si placet, ad ipsum mittes. Vale Tiguri 1565. Octobr. 6.

T. CONR. GESNERVS.

Ornatissimo Iuueni D. ANTONIO RAPHAELI Gallo. CONR. GESNERVS S. dicit in Domino.

LVGDVNVM cũ veneris Charissime mi D. Raphael, D. Ioan. Bauhinũ meum amãtissimè ex me salutato, vnà cũ Vallerando Durez, Flandro. Pharmacopola. libellos meos de metallis & lapidib. Francofordiæ ad se mittendos expectabũt. Scribere nõvacauit. Prunailla quæ Partegons vocatis, pau-

cula

cula ad me mittere aliquando memineris, & ci-trum, & si quid aliud admiratione dignum occur ret. Mihi aũt vicissim imperabis, cupio enim tibi optimè de me merito, paria facere, & meam erga te voluntatem vicissim declarare. Myrica seu Tamarisci arboris fructum, si fert apud vos, libẽter videro: sin minus, paucula eius semina colligenda mihi cura, & cõmenda me alicui Medico, viro bono et docto in patria, qui semina aliqua rara ad me mittat, & meã stirpium historiam iuuet: poltricêre me non ingratum fore. Miserã vicissim aliqua munuscula chartacea saltẽ, & honorificã in scriptis meis facturum eius mentionem. Lugdunum omnia rectè mittentur ad Antonium Gryphium typographum, vel D. Io. Bauhinũ, aut Vallerandum Durez, Flandrum Pharmacopolam. De Indice seu dicta, quae folium è folio emittit, cuperem habere fructum, & semina paucula Monspelio accersas à D. Pena, vel D. Rondeletio, si aliunde non potes. Medicis doctis nota est arbuscula Deus Opt. Max per hanc viam, & totam deinceps vitam tuam te dirigat Spiritu suo, & protegat in perpetuum. Amen.

Tiguri 1565. Augusti die 29.

FINIS EPISTOLARVM.